خاچ و مار و

ڕۆژژمێری شاعیرێ

"ڕۆمانە شیعر"

1998

بە ڕێبەرێتی مەراقی شۆخو شەنگ بوو.

بە ڕێبەرێتی مەراقی کەڵەگەتتر لە زریانی چیاکانو

چاو گەورەتر لە دۆزەخو، سەرنج تیژتر لە تەنیایی

گەیشتیتە سەر ترۆپکی ئەم "زمان"ەو
ڕەشەبات کرد بە جۆلانەو
زایەڵەت کرد بە برووسکەو
باران بە پرچی گۆرانیی.

تۆ ئەوینی ناو ئاگر بووی.. تا نەسووتای باڵت نەگرت.
تۆ ئەوینی ناو بەفر بووی.. هەتا نەتبەست هاژەت نەکرد.
تۆ ئەوینی ناو برین بووی.. تا نەوەریت ڕەنگت نەگرت.
تۆ درەختی بەر باهۆزی کارەساتو مەرگەساتو
ڕێی نەهاتو
سەر کەناری ئاوی ڕەش بووی
هەتا ئازار ڕاینەژەنیت..
هەتا باڵندەی گومانو تەیری ترسو
تا کۆست لە سەری نەخوێندیت
چرۆت نەکرد
دەنگت نەگرت
باڵات نەکرد.
تۆ هۆدەیەکی بێوەژن.. نیشتمانی یەکەم ئاخو
مێرگی یەکەم گریانت بوو.
تۆ کراسە ڤەترانییەکەی بەری دایکت
یەکەم شەوی گەشانەوەی خەمانت بوو.

من ناوم خەونە.
خەڵکی وڵاتی ئەفسوونم.
باوکم شاخەو
دایکم تەمە.
من لە ساڵێکی مانگ کوژراوو، لە مانگێکی هەفتە کوژراوو
لە ڕۆژێکی سەعات کوژراودا
دوای شەوێکی ئاوس بە "با"
دوای شەوێکی پشت کۆماوەی هەوراز بە کۆڵ
بەرەبەیانێکی زامدار
لە شەفەقێکی کەسکەوە
وەك گزنگێکی خوێناویی کەوتمە خوارێو
داگیرسامو بووم بە مۆمێك
گڕ بە ملو
بووم بە پرسێك
دەم بە هاوار.
تۆ لە گەڕەکی گاوراندا بووی بە تۆو و لە دایك بووی.
ژنە دیانێکی هاوسێ، مریەمێکی گوڵەهێرۆی،
ڕواو لەناو تاریکیدا، گەنم ڕەنگێ وەکو گۆیژە،
ناوکی بڕیت. هێشتا لەناو کاسەدا بووی،
مریەم بە کڵۆ خەڵووزێ، لەسەر تەختی نێوچەوانت،
وێنەی صەلیبێکی کێشاو تاجەدڕکی کردە سەرتو
لە باوەشی نامۆیی خۆیو عیسادا، وەك کارژۆلەیەکی تازەزاو،

ماچی کردیو هەڵیگرتیت. ژنە دیانێکی هاوسێ

نەفرەتێکی نێو شارەکەت، چارۆگەی یەکەم قوماتەی

ئەم سەفەرەو یەکەم خاچی ئەم ژیانەی بە تۆ بەخشیی.

لەو ساتەوە، من گوناهی ڕووتو قووتی دەرکراوی

ئەو بەهەشتەم کە نەعلەتی کرد لە بوونم.

کە نەفرەتی کرد لە بێشکەم.

لەو ساتەوە من ئەو "پرس"ە ئاوارەیەم

ئەو سۆراخە شێتو وێتەم ئەگەڕێمو

ناگەمە خواو ناگەمە تۆو ناگەمە خۆم.

لەو ڕۆژەوە من تەوێڵم چوار ڕییانی

خەونی چوار پارچە کراومەو

لەو ساتەوە سەرم پاشای

مەملەکەتی شپرزەییو قەڵبەزەی دڵەڕاوکێیەو

گلۆڵەی سەر ئەسپی ئەجەل.

لەو ساتەوە ناوچەوانم چارەنووسم ئەسووتێنێو

لەگەڵ مەرگا بووم بە هاودەم.

باوکت دەوەنی شاخێکی بەر باڕێزەو ڕەهێڵە بوو

لە ئەنگۆرەی زستانێکدا، کە ئەفسانەی پیرەمەگروون.

زاوو زێی کرد بە ڕەوە جوانووی ئازادیو بە کەوێڵو

بە ئەشکەوتی هاوارەوە. هەر ئەو کاتەیش چەخماخە

ئەوی نووسییەوەو ڕەشەبا کردی بە ئەسپو برسێتیی

کردی بە دەغڵو شەو بە چرا. باوکت بەستەی
نائومێدیو پێکەنینی ئەشکەنجە بوو. دەنگی باوکت
دەنگی بەفرو دەنگی گڵو دەنگی گوڵ بوو
سەرزەنشتی کلیلێکی دەربەدەر بوو. باوکت گەرووی
برینداری سەربەستیی بوو. لەو قوڕگەوە هۆن هۆن
وشەی یاڵ خوێناویو تنۆك تنۆك مەراقی کاکۆڵ
زێڕینو، نمە نمەیش سەرگوزشتەی مێژوویەکی مەستو
سەرخۆش، دائەباریو دائەچۆڕا. باوکت زیندان کردی
بە مانگ. ئاوارەیی بە نیشتمان. بوومەلەرزە بە
سروودو، کۆتو زنجیر بە مامۆستا. باوکت زەنگێکی
بێکەسیی ژێر چوخمەکانی بێ هۆشییو کەڕەواڵەی ئەم
شارە بوو، هاوارێکی گلاراو و ڤیژەیەکی سەربڕاوی
ئەو خەڵکە بوو، هەر لێی ئەداو، هەر لێی ئەداو،
نە ئەبیسترا. ئەو داخێ بوو بە داخی خۆیدا ئەچزا.
ئەو لە پەرداخی بادەدا، دیرۆکێکی سەرماوسۆڵی
بەفرانبار بوو، کلوو کلوو ئەتوایەوە. ئەو لە پەرداخی
بادەدا، سەری خۆیو سەری مێژووی کاسو وڕی
ئەم غوربەتەی نوقم ئەکرد. ئەو لەوێدا جێی بۆ برینی
بێ دالْدەی خۆی دائەخست. ئەو لەوێدا ئەم جیهانی
بێهوودەییو ئەو دووکەڵی پرسیارانەی بە "با" ئەداو
تیایدا ئەنووست. ئەو قەڵەمەکەی بەورێکی فەرەنگی بوو.
چنگی ئەدا لە شوورەکانی تاریکییو چرنووکی ئەگرت لە پێستی

خورافاتو ئەچۆوە بە گژ شمشێری ناو مەرگدا.
ئەو ساتەی تۆ کەوتیتە ناو کاسەکەوەو خاچ بوو
بە یەکەم لانکەتو بە سێ بزماری دەستو پا،
هەر ئەو ساتەیش ئەو لە ناو کاسەی بادەدا، مەراقێکی
سپی تازەی ئەخواردەوەو جنێویشی بە سوڵتانو
بە حاجی تووتن فرۆشو بە وەفدی میللەت فرۆشو
بە دنیایەکی پیس ئەدا!

گەورە بوومو خاچیش لەگەڵما گەورە بوو
باڵام کردو دڕکیش کەوتە بەژنو باڵا.
ئەمە کۆچی ئەزەلیی نائارامییەو، کۆچی چاوەو
ڕەوی هەستم.
ئەمە گەشتی جەستەیەکی پەرشەو
هەڵوەدای ڕۆحێکی بەندو
هەڵفڕینی پەنجەکانی هەردوو دەستم.
ئەمە چیرۆکی کانییە.. لە سەرەتای شلوێ بووندا
"ڕێبوارە با، بۆ ئێوەی ئەگێڕێتەوە"
ئەمە چیرۆکی ماسییە، لە سەرەتای بەر قولاپو پێوەبووندا
"وردە شەپۆل، بۆ ئێوەی ئەگێڕێتەوە".
ئەمە فامی گوڵاڵەیە، لە سەرەتای تێکەڵبوونی
گەشانەوەو هەڵوەریندا
"تەمو مژێ، بۆ ئێوەی ئەگێڕێتەوە"

ئەمە یادداشتی بەردێکە، لە سەرەتای خلبوونەوەی
خەونەکانیا..
"مانگەشەوێ، بۆ ئێوەی ئەگێڕێتەوە".
ئەمە چیرۆکی ونبوونی پەلکەگیایەکی وشەیە
لە ناو بێشەڵانی پرسا..
ئەمە چیرۆکی ونبوونی.. کچە شیعرێکی ئازایە
لە کیشوەری پیاوو ترسا..
ئەمە دووکەڵە ئەو وەختەی
ئەبێ بە جۆگەلەی ئاسمان.
ئەمە زووخاوە ئەو وەختەی
ئەبێ بە ڕێژنەی باران.
ئەمە زیندانە ئەو وەختەی
ئەبێ بە هەموو نیشتمان.
ئەمە ژانە وەختێ ئەبێ بە گزنگو
ئەمە مەرگە وەختێ ئەبێ بە ژیانو
ئەمە پەنگخواردنەوەی گومانی ناوسەری هەورو
سەری منە
وەختێ ئەیکا بە باوبۆران!

تۆ نە خەونو نە سێبەری خەونی بناری "زەردیاوا" و
نە پەنجەرەکانی هەتاوی تەڕی "قۆپی" و نەماڵانی
باوەش پڕ لە گوڵەزەردی "قەرەداغ"ت لە بیر نییە.

هەواڵنامەی کتێب

تۆ کۆنترین ئاگردانی ئەم "زمان"ە و بەردەنوێژی
ڕوو لە خۆری ئەم مێژووەت لە بیر نییە. تۆ جێ قوربانیی
کیژانی ئاهورامزدات لە ئاتەشگەی بەرپێیەکانی،
زەردەشتا بۆ: خواوەندی ڕووناکیی‌و ڕەزو گوڵەگەنم
لە بیر نییە. تۆ ئەودەمە بەچکە شیعرێکی سێ ساڵ بووی
زەڕ نەفووتەی کونەشاخ‌و ویزەویزی هەنگێکی تازە
باڵگرتووی، شانەکانی ناو کلۆری پیرەدار بووی.
تۆ خەون بووی لەناو خەونا.
تۆ ئەو دەمە لە تای خورجێکی پارسەنگی هەندێ
کتێبی باوکتا، سوار ئەکرایت‌و دائەبەسترای.
قۆڵی چەپتیان بە سرکەیی‌و سەربەستێکی مۆری
دایکت ئەجەڕان‌و گرێ ئەدا. ئیتر ئەم شاخ،
ئەیدایتە دەستی ئەو شاخ‌و جۆگەیش پڕ بە
گوپەکانی، زیوی ئاوی، پرژەساردی پیائەکردی.
پەنجەی دەستە شۆڕەکانی درەخت، لە پێچی لاڕێ‌و
پلەدا، لە دواوە قژیان ئەگرتی.
تۆ ئەو کاتە جانتایەکی بچکۆلانەی سەفەری
نێوان بێداری‌و بێ ئاگایی وێستگەکانی ناو سروشت بووی.
تۆ تۆپەڵێ قوڕەسوورەی لەشی گۆیژەو پیرمەسوور بووی:
گڵەزەردە لەناو دەستیا بە هێواشی
ئەیشێلایت‌و ئەیکردی بە گوڵی سپی دارهەرمێیەك.
یان ئەیکردی بە گوڵونکەی بەرگەردنی ئەستێرەیەك.

یان بە گوارەی گوێی چرپەیەك.
ئەزمرِ لەناو دەستەکانیا بە هێواشی ئەیشێلایتو
ئەیکردی بە گۆزەڵەکەی، فێنکەئاوی،
ناو چیغەکەی هاوینە شەوی "پیرەمێرد"
یان ئەیکردی بە پەپوولەی
ئالاو لە ڕیشو لە قژی "مەحمود جەودەت"،
یان ئەیکردی بە مرواری زیخو چەوی بن کانیەکەی
گیانی "گۆران"
مامەیارە لەناو دەستیا بە هێوری ئەیشێلایتو
ئەیکردی بە گەڵایەکی دارمێوەکەی ماڵی قودسی.
یان ئەیکردی بە کلۆیەك لە سەهۆڵی
ناو بادەکەی ڕەفیق حیلمی.
بازیانیش لە ناو دەسیا ئەیشێلایتو
لە دواییدا ئەیکردی بە:
مشتووی خەنجەری بەرقەدی داریکەلی.

تۆ خەون بووی لەناو خەونا.
تۆ پیاوانی "قەرەداغ"ی وەك "نارامسین" کەللەکەڵو
وەکو هەریز سنگ تووکنو وەکو دەربەندی باسەڕە
چاوقایمت لەبیر نییە. تۆ خەون بووی لەناو خەونا.
تۆ ژنانی "قەرەداغ"ی پەلکەڕەنگینە لە دەستو
گەواڵە هەور بە سەرو

چەمی دێوانە لە دڵت لە بیر نییە.

تۆ خاچێکی سێ ساڵان بووی

هەر لەوێ بوو، بەیانییەك، لە پڕێکدا تەمێ بەرماڵانی داگرت

لە تەمەوە شاخەخاچێکی سوورباوی بریقەدار، لە ئاسۆوە،

هەستایە پیان. لە خاچ زیاتر، چاوێ نەبوو چاو ببینێ،

چوارپەلی خاچ چەپۆکانی ئەهاوێشتو ئەیکرد بە ناڵەو برووسکە.

لە پڕێکدا تەم ڕەوییەوەو لە بەر دەرگای حەوشەتاندا،

جادووگەرێ، ژنە قەرەجێکی ڕەشی غەزێم لە لووت،

وەك سێبەری ئەفسانەیەکی (لۆلۆ)کان بەدەرکەوتو

دایکت بانگی کردە ژوورێ. دایکت پێی وت:

-تۆ بەختی خۆم بەرە دەست" با".

من خەوت بۆ ناگێڕمەوە.

دوێنێ هەر لەم ژوورەدا بوو..

زەردەپەڕێ چووم بۆ کانیی

لەسەر کەوڵی ئەم گامێشە

ئەم کوڕەم بەجێهێشتبوو.. هەر خۆی تەنیا

کە هاتمەوە.. بینیم مارێ

لە تۆ ڕەشتر، لە زووخاوی باوکی ڕەشتر

درێژ وەکوو باسکی شەیتان

درێژ وەکوو دارەڕایەك..

ئاڵاوەتە کوڕەکەمو سەری خستۆتە سەرشانی

سەری خستۆتە سەرشانیو ماچی ئەکات!

به یەكەوە گەمە ئەكەن.
به یەكەوە پێئەكەنن.
وەك بە چرپەیش نەهێنییەكی پێ بڵێ..
هەر ئەوەندەو بەربوومەوەو بوورامەوە
كە وەختێ چاوم كردەوە
مار دیار نەبوو
مار ڕۆیشتبوو!

ژنە قەرەجی جادووگەر بەردەمۆری هەڵدایە سەر
كەوڵی گامێش، بەردەكان بوون بە خاچێك‌و دوایی وتی:
-ئازار بە دوای كسپەی خۆیدا
ئەم تەمەنە وەك ڕێچكەخوێن ڕائەكێشێ.
مار ژەهری خۆی بە عاشقی خۆی بەخشیوە.
مار ئالاوەتە ئەوینی هەڵبژاردەی.
مار نەهێنیی زمانێكی پێ بەخشیوە
كە گەورە بوو
وشە ئەكات بە ئەفسوونێ
خەون خۆی دێ‌و لەسەر ڕانی
نەهێنیی دڵی یەزدان‌و پێغەمبەرانی یەزدان‌و
ئەم گەردوونەی بۆ ئەنووسێ.

من خاچی مار تێئالاوم.

هەواڵنامەی كتێب

من نەفرەتێکی یەزدانیم.
من سێ بزماری ڕواوم!

من لە ئەلفو بێی بەردەوە.
لە ئەلفو بێی کلووی بەفرو، لە ئەلفو بێی ئاونگەوە،
لە ئەلفو بێی ئاگرەوە، من لە هێلکەی ئەفسانەوە
سەرم جووقا.. من سەرەتا لە کێوی چەرماوەندەوە.
کەوتمە سەرپێ. لە ڕستەی قژبژی دارو،
لە پیتی گڵمتکو حەرفی گڤەو لوورەی ئەشکەوتەوە،
هاتمە دەرێو بووم بە گەردەلوولی سەما.
من سەرەتا چاوم بەخشی بە گەوەی شاخ
شاخیش کردی بە زنەی خۆی.
من سەرەتا چاوم بەخشی بە دارستان
ئەویش کردی بە خەونی خۆی.
من ڕوانینم لەسەر ماهیو لە قڵێشە بەردا چاندو
لە دواییدا بووم بە ڕێگەی تەلیسماویو داستانی "با".
من عەشقی خۆم کرد بە تەمو مژی گومان.
لە دواییدا بووم بە پرسیار، بووم بە خولیای
دارکونکەرەی گەردوونو خوا.
من سەرەتا ئەم سەفەری ناو گومانو ڕاڕاییەم
لە کەوێڵی بەر ئەشکەوتی هۆمەرقەومو جاسەنەوە
کرد بە تەونی

سۆراخێکی بێ کۆتاییو به هاودەمی مەراقێکی تاقو تەنیا.
منداڵێك بووم ڕاماو له قودرەتی شاخی ترسو سەرسوڕمانو
ڕاماو له ماسولکه ڕەقەکانی مەرگو له بڵێسەی دەم خۆرئاوا.
ڕاماو له جادووی باڵگرتووی نێو دەربەندو
له پۆله قیژەی سەر لوتکەو
ڕاماو.. ڕاماو
له دەنگدانەوەی بێدەنگیو
له ڕەنگدانەوەی بێڕەنگیو
له حیلەی ئاو.
منداڵێك بووم خەونەکانی دارستانم ئەخوێندەوە
به چاو بۆنی تیشکی ئاڵۆزکاوم ئەکرد.
گوێم له زرنگەی کاروانی ڕەنگەکانی سروشت ئەگرت.
من ڕۆیشتنی گردو شاخو دار بەڕووەکانم ئەبینی.
زریکەی گۆمو ئەستێرکو خوڵم ئەبیست
هەناوی ئەستێرەم ئەدی
من به ڕووتی، ڕووتو قووتی، پەریەکانی خوام ئەبینی.
من به ڕووتی، ڕووتو قووتی، نەهێنیەکانم ئەبینی.
یاریم لەگەڵ (مانگ)دا ئەکرد.
یاریم لەگەڵ پەنجەکانی شەودا ئەکرد.
من هەموو جار لەسەر ڕانی گاشەبەردێك ئەنووستمو
له دواییدا له دەنگی ئەستێرەشوانێ دائەچڵەکیم.
من هەزاران پرشنگی زامدارم بینی،

کە چۆن سەری خۆیان ئەکرد بە ناو کۆشی پەڵەهەورا.
وەك خەیاڵم من قەڵبەزەم گرتەباوەش.
سواری جۆلانەی کازیوەو کۆڵی تەم بووم.
من زمانی بنچكو بەردو خۆڵەمێشو باخان فێربووم.
من لە دەفتەری بەفردا یەکەم هەڵبەستی خۆم نووسیی.

من خاچی مار تێئاڵاوم.
من نەفرەتێکی یەزدانییم.
من سێ بزماری ڕواوم.

لە بنباڵی چەرماوەندا، "سورداش" ئەتوت کەروێشکێکی
قوڕاوییە. ئەهاتیتەوە ماڵەوە، وەکو جوانوویەکی یاڵ تەڕ،
لەگەڵ خۆتدا، لەگەڵ کۆڵە گژوگیاو ڕێحانەو گوڵەحاجیلەو
مێخەکدا، کۆڵێکیش پرسیارت پێبوو، ئەم کۆڵەیان قورستر بوو،
ڕۆت ئەکردنە بەردەم باوکت. ژوور پڕ ئەبوو لە بۆنی
گیاو لە بۆنی ترسو پرسیارو لە بۆنی قەوزەی گومانو
لە بۆنی قژی سۆراخو لە بۆنی مەرگ.. ژوورێك هەر جێی
دوو سێ چوار خشتەکی شیعرو غەزەلێکی تیا ئەبۆوە،
باوکت شانی دائەدایە سەر بالیفێو تەماشای ڕێچکەی
مێروولەی وشەی ئەکرد، تۆیش لێی ئەچوویتە پێشەوە،
تۆ ئەتپرسی:
خوا گەورەترە یاخود تۆ؟!

خوا گەورەترە یاخود شاخ؟!
تۆ ئەتوانی بمبەیتە لای؟!
دەرگای ئاسمان لە کوێوەیە؟!
کەی ئەتوانین بە یەکەوە خوا ببینین؟!
وەرامەکان پرسیارەکانیان دەرئەکرد.
وەرامەکان سیسەڵە بوون.
وەرامەکان هیچیان کلیلیان پێنەبوو.
وەکو ختە لە پشیلەو وەکو کشە
لە مریشکی بەژوورکەوتوو
ئاوایش پرسیارەکانیان دەرئەکرد!
ئیتر ئەوسا خۆت گرمۆڵەی ناو خۆت ئەکرد!
تۆ سیحر بووی لەناو سیحرا. تۆ مات بوونت
لە تەمەنت گەورەتر بوو. تۆ لە هەور
کوللەو پەردەو کەژاوەت بۆ خەیاڵی خۆت ئەخستە ڕێ.
ئەچوویتە ناو ئەستێرەوەو یاریت لەگەڵ تیشکا ئەکرد.
سواری شانی مانگ ئەبوویتو سواڵەی خەرمانت
دائەگرت. لەسەر بەرزترین لوتکە، کورسی بەفرو
پاڵتۆی بەفرو شیری بەفرت بۆ خواکەی خۆت دروست
ئەکرد. خۆت گرمۆڵەی ناو خۆت ئەکرد. ئەبووی
بە ژیشکی پرسیار. تۆ پرسیار بووی لە پرسیاردا،
تا ئەوکاتە تۆ دۆڵپای ترست نەدیبوو، تا ئەوکاتە
نەتئەزانی ترس لە کوێیە. تۆ دەموچاویت نەدیبوو،

تا ئەوکاتە ئاگرەکانیت نەئەناسی. جەهەننمیت

نەئەناسی. تا ئەو ڕۆژەی نەنکت هاتو دایکت

هاتو بەرامبەرت:

شمشێری سوورەتی گڕو مەنجەنیقیان بۆ ڕاگرتی.

نێڵەنێڵی بڵێسەکەی جەهننمیان پێ نیشان دای.

ئەژدیهاو عەزیاو درنجیان هێنایە ژێر لێفەتەوەو،

لە سەد لاوە قفڵیان لێ دای!

لەو ڕۆژەوە ئیتر تۆ بووی بە لانەی پرسیاری ترساو.

لەو ڕۆژەوە ئیتر تۆ بووی بە سێبەری وەرامێکی سەر داخراو.

لەو دەمەوە.. بوی بە ئاوێ لە هاژەت بسڵەمێیتەوە

لەو ڕۆژەوە.. بووی بە دەنگێ لە گەرووت بسڵەمێیتەوە.

لەو ڕۆژەوە تۆ ئیتر بووی:

بە هیوایەکی دەستەمۆ

بە پرسیارێکی دەستەمۆ

بە ڕوانینێکی شەرمنو

بە ڕووبارێکی دەسخەڕۆ..

ئەمجارەیان ئەچوویتە سەربالی سیمرخ، ئەگەیشتیتە

کاروانکوژە. دەرگای بەردیان ئەکردەوە، کۆشکی

بلوورین دەرئەکەوت. فریشتەکان وەك هەڵقوڵێن

لەناو بیرێکی قووڵەوە یەکە یەکە ئەهاتنە دەر،

هەموو خاچی ئاگرینیان بەدەستەوە. هەموو مار

له قەدیان ئاڵاو. ئەهاتنو ئەیانبردی له
ئاوێکی سەوزو سووریان هەڵئەکێشای. وەکو
ماسی پشتت ئەبوو بە پوولەکە. ئەیانبردیو
هەر دووراودوور نێڵەنێڵەکەی دۆزەخی ناو قورئانیان
نیشان ئەدای، دێوو درنجو ئەژدیهاو دۆڵپای خوایان
نیشان ئەدای.. ئەترسایتو ئەتۆقیتو بۆ خۆرئاوا
دایکت لەبەر دەرگای حەوشە هەڵئەتروشکاو
لەسەر سەرت کەڵەپشکۆی ئەکوژانەوە..
هەتا ترسەکانت ڕاونیێ!..
بەڵام ترس دیواریێ بوو.. نەئەڕۆیشتو
چیایەکی قورقوشم بوو ڕاونەئەنرا
تازە ترس.. وەکو کۆڵەکەی بەر هەیوانو
منارەکەی سلەیمانی داچەقیبوو..
تازە ترس بووبوو بە خەڵوزانی ناو دەروون
وەکو هەوا هەڵئەمژرا..
بووبوو بە برۆو بە جومگەو بە چەناگەو
یەکە یەکەی پەراسوکان!
ترس.. ترس.. ترس
له ماڵەوە لەگەڵ ئاودا ئەخورایەوە
لەگەڵ هەویردا ئەشێلرا
لەناو لۆکەی لێفەدا بوو
له دەرەوەیش تازە ترس وەکوو حەسحەس وەك پاسەوان

ڕائەوەستاو پرسیارەکانی تەوق ئەکرد
ڕێگاکانی ئەپشکنیو دەست بە چەقۆ
وردودرشتی گومانی
لە خەیاڵیشدا سەرئەبڕی!

من خاچی مارتێئاڵاوم
من نەفرەتێکی یەزدانیم
لەسەر ئەم جەستە کۆچەرە
من سێ بزماری ڕواوم!
وەکو باڵام خاچ هەڵکشا، من عاشقەو،
مار ماشقەی تێکئاڵاوی سەر ئەم خاچەین.
هەموو ساڵێ کۆچی باوکت، کۆچی پەڕەسێلکەی شیعرەو،
کۆچی "با"یەکی تووڕەیەو، کۆچی ژانێکی سەرسەختو
سەفەری زام. هەموو ساڵێ ئەم برینە ئازارێ بوو
خوێ بە کوڵو پرسیارێ بوو بە بێ ئاکام.
ئەو زێ بوو. تینووی بوو.
خەون بوو، نەئەخەوت.
کڵپەیش بوو سەرمای بوو.
گەنم بوو.. برسیی بوو.
خۆرێ بوو ئەو وەختەی ئەگیرا هەڵئەهات.
هەموو شەو پەرداخێ بادە بوو مەست ئەبوو سەرخۆش بوو
هەتاکو خەمانی بەریبات!

هەولێرەی کتێب

ژوورێكو چرایەك.. دایكتو حیكایەت.

لە بەینا تۆ گمەی كۆترێ.

زستانو بەفرانبار.. ئاگرو حیكایەت

لە بەینا تۆ جوانووی گوێ گرێ.

وەنەوزو خۆڵەمێش.. مێوژو حیكایەت

لە بەینا تۆ كەوی سەفەرێ.

هەڵەبجە: هەناری هەڵوەریو لە كۆشی شنرویێو گوڵاندا.

هەڵەبجە: پرسیاری سیروانەو سۆراخی شارەزوور

لە كۆچی بێ وادەی باڵندەی گریاندا!

ڕووناكیی زەردباوی پەنجەرەی تاقانەو،

لە سەمای بەفردا پرووشەی تێكئاڵاو

لە یەكتر. زریكەی "با"ی دووری گێرخواردوو

لە داوی چیادا، بۆ "هەبوو یان نەبوو"، بۆ

ڕاوی گردی ڕەش، ترسێكی چەتەوڵ ڕاوەستاو

لە بەردەم دەربەندی ئەژدیهاو وەرزێكی نەهاتدا.

مرۆڤی بچكۆلە ئەوەندەی پەنجەیەك، مرۆڤی چوار

چاوو، مرۆڤی قۆچدارو، فریشتەی باڵداری

كەژاوەی لوتكەیەك، كورێكی كەچەڵەی ئازاتر

لە درنج، ئازاتر لە دەشتی ئاگرو لە بێشەی

سوژنو لە مەرگ!

سەرەتا چوارمشقی ئەبوویتە گوێ قوتی

بەردەمی دایكتو پاش تۆزێ سمۆرەی بزێوی

هەڵگەڕاو بە ڕانو بەر سنگو گەردنو
ڕوخساریا، دواتریش کە سەرت ئەکردە
سەر ڕانی ئەبوویتە وشەیەك لە بەستەی زیوینی
ناو دەمیا.

کۆشی ئەو کۆشی گژوگیاو کۆشی باخ بوو
وەختێ ئەچوویتە ناوێوە..
ئەبووی بە گوڵەمێخەکێ.
سنگی ئەو سنگی هەڵەبجەو باخی میر بوو
وەختێ ئەچوویتە ناوێوە ئەبووی بە کانی عاشقانو
گوڵ هەنارێکی شنروێ.
دەستی ئەو دەستی زەڵم بوو
وەختێ ئەیهێنا بەسەرتا
لە کوێستانی سەروریشی مەولەویدا ئەڕوایتەوەو
هەڵئەتۆقیت، ئەبووی بە پەلکی قارچکێ.
ڕانی ئەو ڕانی شیعر بوو وەختێ سەرت ئەکردە سەر
لەسەر مەزاری وەلیو شەم
سەرت ئەبوو بە گومەزێ.
ئەوکاتەیش تۆ چاوی نەهێنیی شیعر بووی
لە زاری دایکتا، کە (لاس)ێك بە ڕێگەی
ئەویندا ئەڕۆیشتو لە شەوێك هەڵئەنووت.
ئەو کاتەیش تۆ گەرای هاواری عەشقێ بووی

له سنگی دایکتا. که (خاچێك) به ڕێگەی
یاخیدا ئەڕۆیشتو له خەمێك هەڵئەنووت.
که چرایەك بەسەر پەتێکی باریکی تاریکیدا
ئەپەڕییەوه ئەوبەر چەمێ
تۆ لێرەوه ئەبووی به کەناری ئاوو
به مزگێنی دەم شەپۆلێ.
که بولبولێ لەسەر دەمی تیژی شیرێ
ئەنیشتەوەو سەمای ئەکرد
تۆ لێرەوه ئەبووی به ڕەنگاڵەی
شپرزەیی‌و ئەکەوتیته باڵەفڕێ.

ئەتپرسی: چۆن بڕۆیم له نێوان مەمانی
پەریداو گەورەبم وەك مەمێ؟! چۆن
هەڵکەم وەکوو "با" و گەوره بم وەك شاخو
دەستخەمه ناودەستی کڕێوەو سەرکەمه
سەرشانی نارنجیی ئاگرێ؟!
کەی ئەبم به پەیژەی شیعرێکی درێژو ئەچمه سەر
سەربانی کۆشکی خواو؟! کەی ئەبم به ئەسپی
فڕیوی دووکەڵێ؟!
ئەتپرسی: چۆن ئەبم به کوڕی دەربەندی بازیان؟!
چۆن ئەبم به یاری مانگەشەو؟!
ئەتپرسی: من چی بکەم.. بۆئەوەی

وەك دایكم چۆن ئەدوێ
ئاوەهایش لە ڕۆژی نەورۆزدا
گوێم لێبێ.. ئەستێرەیش بدوێتو
گوێم لێبێ.. بارانیش بدوێتو
ئەو هەورەیش سترانێ ببێژێ!

بەیانییەكی سپیو سۆڵ. یەكەم ڕۆژ بوو، بای "عەبابەیلێ" بردیتیو وەكو پەپوولە پایزە بەرەو مەكتەب خل بوویتەوە. بۆ یەكەمجار یەكەم پیتو یەكەم وشەو یەكەم ژمارەی سەر تەختە. سەروملی نە ناسراوو ڕەقو تەقی خۆیان بۆ لەقاندیو دیمانە بەخێریان كردی. لەمماڵەدا تۆ كەروێشكێكی غەریب بووی. لەم هەوارە تازەیەدا تۆ بنچكێكی غەریب بووی. لەم گۆماوە تازەیەدا تۆ ماسییەكی غەریب بووی. ئەو گەرایانە تازەبوون ئەو زەنگیانانە تازە بوون. ئەو چڵەدارو پەنجەرەو مراویو عەینەكو دارلاستیكو پردو مەنجەڵو گۆچانی: حەرفو وشەو ژمارانە، یەكەم جار بوو بیانبینی، یەكەم جار بوو بیانناسیی، لەم ژوورەدا ئەتوت چۆلەكەی عاسیی بووی، ئەمدیو شووشەی پەنجەرەكەی. تۆ چاوێكت هەر لای دارتووی حەوشەكە بوو. ئەم ژوورەیان، ئەم ماڵەیان سی سەری تازەتاشراوی گوێچكەڕەپی لەناو خۆیدا ڕیز كردبوو. ئەفەندییەكی داربەدەست،

حەیزەرانی بریقەدار، ئەفەندییەك باریكەلە وەك
مارماسی، هەر خەریكی هاتوچۆ بوو، زەردەزیڕەیەك
لە قژی چەوری ئەفەندی ئالأبوو، لانەئەچوو، تۆ
تۆ چاوێكت هەر لە لای زەردەزیڕەكەو موستیلە گۆپكە
زلەكەی پەنجەی دەستی ئەفەندی بوو!

لە كەناری ئەم ژوورەوە
لە كەناری لمو چەوی ئەلفو بێوە
پێت خستە ناو تەنكاوێكی زمانەوەو
ئیتر چوویتە ئەو دەریاچەو زەریایەوە
كە تا ئەمڕۆیش تۆ ئەباتو خاچ ئەباتو
مار ئەباتو سەری ئەوسەری دیار نییە.
هیچ بەندەرێكی دیار نییە. تۆ لەوێوە
لە یەكەم وشەی "دار"ەوە، یەكەم زریزەی
ڕستەوە هاتیو هاتی
بووی بە كەوو بۆ چیات خوێند.
بووی بە چیاو بۆ بەفرت خوێند.
بووی بە بەفرو بۆ گوڵت خوێند.
بووی بە گوڵو بۆ ئاوت خوێند.
بووی بە ئاوو بۆ خاكت خوێند.
بووی بە خاكو بە سنەوبەر
شیعرت نووسی!

هەڵەبجە ڕیشی تەمگرتووی مەولەوی بوو.
پاوانەی پێی هەورامانو پاڵتۆی بۆرەقنەی
مێژووی شارەزوور بوو.
هەڵەبجە: زرەی بازنی دەستی کچە جوولەکە بوو!
کیژانی جوولەکەی هەڵەبجە. ڕەنگاڵەی زمانی
شیرینی گەڕەك بوون. ڕەنگاڵە وەك گوڵی تێکەڵی
هەنارو دارهەرمێ. ڕەنگاڵە وەك هەورو بارانو
هەتاوی گورگەزێ. کیژانی جوولەکە، لە سیلەی
عەشقدا، پرسیاری جوانیی بوون، پرسیاری
سەرسامیو پرسیاری دوودڵی نیوەی ڕێ.
کیژانی جوولەکە لاولاوی خوێنگەرمی گەڕەك بوون.
سەوزەڵە: وەك کەپرە شینکەکەی بەردەرگای
ئێوارەی بەهەشتێ. ژنانی جوولەکەو پیاوانی جوولەکەو
منداڵی جوولەکە، لە بەردەم شمشێری مەلاداو،
لە بەردەم جەڵدەکەی خەلیفەو لە بەردەم بەردەکەی
کەعبەدا، یان پۆڕی ترساو بوون، یان
ڕیشی سووتاو بوون، یان ئاوی لەرزیوو
یان جانتاو دەفتەری دڕاوی سەرەڕێ!
هەر لەوێ خاچی تۆ
پەلوپۆی برینی هاوێشتو
سێبەری فامێکی چڕتری بۆ کردی.
هەر لەوێ خاچی تۆ

بزماری سەر جەستەی سەفەرو کۆچی تۆ
زمانی پشکووتو
بوو بە دەم، بوو بە گوێ.
هەر لەوێ ماری تۆ
قایمتر ئالآیە گەردنی گومانتو
وەك پرسیار لە ناوتا پەپکەی خوارد
بۆ کاژی نوێترو
گێنگڵی سۆراخی سەرلەنوێ.
هەر لەوێ زستانێ
یەکەم جار ڕووبەڕوو
من سەری قوپاوی برسێتیم بەدیکرد ئەوکاتەی
بە پەیژەی ماڵماندا هەڵگەڕا بۆ سەربان. من
جاری یەکەم بوو دوو چاوی کلۆری هەژاریی ببینم،
بە پەیژەی ماڵماندا بێتەخوار بۆ حەوشەو بۆ هەیوان.
من جاری یەکەم بوو لە گونیەی خەت سووردا
کلۆڵیی ببینم بە تەڕیو
من جاری یەکەم بوو
زیندوویەك ببینم ئەپروێ.
ئازارێ ببینم خووساوە.
ناسۆرێ ببینم لە قوڕدا نوقم بێ.
من جاری یەکەم بوو سەرنجی شیتاڵی بانگوشێ
بە قایم زللەیەك لە بن گوێی

هەستم با و

پێی بڵێ: ڕاچڵەکێ!

هەر لەوێ

خاچ ئەیوت:

باوکی تۆ هەر ئەڵێی ڕووباری ماندووە،

ئەوەندە شەپۆلی خنکاوی هێناوەو بردووە.

باوکی تۆ هەر ئەڵێی ڕووباری ماندووە،

ئەوەندە گۆرانیی کوژراوی هێناوەو بردووە.

باوکی تۆ هەر ئەڵێی شەوگاری ماندووە،

ئەوەندە واگۆنی تاریکیی هێناوەو بردووە.

پشتی ئەو هەر ئەڵێی شەقامی هیلاکە

ئەوەندە ئاپووره مەراقی نامۆیی بەسەردا ڕۆیشتووە.

دەستی ئەو هەر ئەڵێی پەلکێکی شەکەتە

ئەوەندە لە هێشووی حەسرەتی گرتووە.

گەردنی هەر ئەڵێی گەردنی قەسیدەی "کوردی"یە

ئەوەندە ئەم بەردی کێوانەی لە ئەستۆ بەستووە.

ئەو ئەیوت:

من وشەم بۆچییە وەك مامز باز نەداو

وەکو ئاو ڕانەکاو لەناکاو خۆی نەکا

بە هۆبەو هەواری خەڵکدا!

من وشەم بۆچییە وەکوو دار لەسەر خۆی

دیلانێ هەڵنەخا بۆ سەمای گۆرانیو

چاوێکی هەر لە لای دوو کەوە سپییەکەی مەمانو
دڵێکی هەر لە لای کۆچەکەی یار نەبێ!
من وشەم بۆچییە شوو نەکا بە گڵو
شوو نەکا بە بەردو
منداڵی پەلکەگیاو وەنەوشەی لێ نەبێ!
من وشەم بۆ چییە..
گرمۆڵەی نێو تاقی ژووری بێو
کە قەقنەس گڕی گرت
کە نالی گڕی گرت
نەجووڵێو هەڵنەسێو پێی نەبێ!
ئەو ئەیوت:
من وشەم بۆچییە.. بە دەنووك ئاو نەکا
بە دەمی دڵۆپی تینووداو
من وشەم بۆچییە
کە خەمی قەڵەمی شەهیدو
کە خەمی کاغەزی کوژراوی
قەت نەبێ!

"چەند پەندێکی باوکم کە خاچی باڵام
لەسەر خۆی هەڵیکەندوون"
یەکەم:
ئاسمان دائەگرمە خوارێ

هەواڵنامەی کتێب

خوایش بانگ ئەکەم بۆ سەر زەوی
تا پێی بلێم:
دۆزەخ ئەوەتا لێرەیەو
بەهەشتیش لێرە دێتە دی!
دووەم:
شیعر بەرزە، شاخ پیرۆزە،
سروشت جوانە
بەڵام لە شیعر بەرزتر
لە شاخو کێویش پیرۆزتر
لە سرووشتیش گەلێ جوانتر
قوربانییەکانی ئینسانە!
سێهەم:
ئەنووسم بۆئەوەی
شتێك لە وەڕسی زمان
شتێك لە بێزاربوونی خۆم کەم کەمەوەو
بەڵام شتێك لە خۆشەویستیی ئەو خەڵکەو
شیعر زیادکەم!
چوارەم:
من ئەم زمانەم کردووە
بە کێلگەی گوڵەبەڕۆژە
تەماشاکە لە سەد لاوە
خۆر تەماشای باڵای ئەکا!

هەواڵنامەی کتێب

من ئەم زمانەم کردووە
بە غارگەی کوڕژنو ناڵە
تەماشاکە لە سەد لاوە
یاڵی شیعر با ئەیباتو
لە سەد لاوە سمکۆڵانی بەردوشاخە!

پێنجەم:

لە ئاسۆی بادەدا
ئەستێرەی سەرخۆشم
تێم بگە
من مەراقی ئاڵی دەمەو خۆرنشینەو
چوڕەی سپی کازیوەکەی
شەشی ئەیلوولە ئەینۆشم!

هەر لەوێ!
هەر لەناو دەربەندی سەهۆڵو ناو گردی
کرێوەو، پێدەشتی تەرزەوە.
ڕۆژێکیان بەیانیی زستانێ
سروشتی یاخیبوو.. لە کێوی شێتگیری قافەوە
لەودیوی وڵاتی ئەفسانەو دێوەوە
بە سواری ئەسپێکی چەمووشی قەترانیی تۆفانێ
بە خۆیو شمشێری زریانو

به خۆی‌و مێژوویەك لوورەوە.
به خۆی‌و سەرخێڵی مەرگەوە
هاتە سەر هەڵەبجە.
ئەو ڕۆژە دەنگ ئەیبەست.
ئەو ڕۆژە گڕ ئەیبەست.
ئەو ڕۆژە دەست‌و پێی پەنگریش ئەتەزی.
ئەو ڕۆژە.. ڕووباری سەعات‌و
دەریاچەی دەقیقەو
ئەستێرکی سانییە
وەك خوێنی ڕژاوی گێلاس‌و
دارژاڵەو دارهەنار ئەمەیی.
ئەو ڕۆژە بەیانی سەعات حەوت
دوای ئەوەی خڕۆکە سپیەکان، خڕۆکە سوورەکان
لە ڕاستە شەقامی ناو دڵیا
مانیان گرت لە ڕۆیشتن
باوکت مرد!

کرێوە هات وتی:
من هاتووم
غەریب نیم بەم پیاوە
شەختەکەی عومری ئەو لە منە!
باڕێزە هات وتی:

من هاتووم
غەریب نیم بەم پیاوە
ئەم پیاوە ڕێژنەی زووخاوی
لە منە!
گڤەی بایش هات وتی:
من هاتووم
غەریب نیم بەم پیاوە
دەربەندی دوو لوولەی نامۆییو برسێتیی
سینەی ئەو لە منە!
تەرزەیش هات پێی وتین:
من هاتووم
غەریب نیم بەم پیاوە
ئەم پیاوە زۆر وشەی
باریوی ناو سەرو ناو شیعری
لە منە!
تۆ خاچی مار تێئالاوی
تۆ گوناهێکی پیرۆزو
تۆ شەفەقێکی تاریکو
تۆ مژدەیەکی ڕەشپۆشو
تۆ فڕینێکی گیراوی!
هەر لەگەڵ تەرمی ئەو شاخەدا.
هەر لەگەڵ تەرمی ئەو باخەدا

هەر لە تەك تابووتی ئەو تیشکەو
هەر لە تەك تابووتی ئەو مانگەو
هەر لە پاڵ لاشەی ئەو هەورەدا
وەکو چوار فرمێسکی بێ هەنیەو وەکوو چوار
دووکەڵی پەرتپەرتی خێزانی ئاگرێکی کوژاوە.
وەکو چوار قوتیلکەی بێ ماڵو چوار شەوی
ئاوارە. بە ئاسۆی بوولێڵدا تەم بووینو
چووینەوە بناری ئەزمڕو چووینەوە ئەو شارە:
کە هەر زوو، یەکەم سات، وەك ئێستام،
ئەو خاچی بە باڵای بێشکەمو بە بەژنی
دواڕۆژما داکوتی. وەك ئێستام
ئەو ڕملی کۆچێکی درێژی ناو قوڕگی
نەهەنگو سەفەری وڵاتی خەڵووزی بۆ لێدام.

من ئێستاکە
باوکم نییەو
شاخی گۆیژە لە جێی باوکمە!

بەم ڕۆژگارە گۆیژە چاوم بانگ ئەکاتو
وەك پوولەکە یەکە یەکە سەرنجەکانم بە خۆیدا دائەدووری.
شاخی گۆیژە بەرگدرووی وەرزەکانی پێکەنینو گریانیشە.
گۆیژە مەراقی ڕەنگاوڕەنگ ئەچنێتو ئەیانکا بە: کۆڵوانەی تەم.

ئەیانکا بە: کراسی گولگوڵی هەورو بە ملپێچی
ڕیشاڵدرێژی سێبەرو، ئەیانکا بە کلێتەی سپی
سەر قوتکەو بە دەسەسڕی ئاوریشمی خۆرهەڵاتو
خۆرئاوابوون.
بەم ڕۆژگارە گۆیژە چاوم بانگ ئەکاتو
منیش چاوم، دوو گوڵدانی قژی ئەوە.
گۆیژە ڕۆژنامەی گڵێنی بەیانیانو ئێوارانمە.
- ڕۆژی پشوودانی نییە- هەر بەیانییەك هەڵئەسم،
بە گەورەیی، بە مانشێتی بەفر بێ یان قوڕو لیتە،
بە مانشێتی سێڵاو یاخود گێژەڵووکە، بە مانشێتی
دووکەڵ یاخود پشکۆ یاخود خوێنو یاخود
گەرداوو باپووسکە، ئەو تازەترین هەواڵو
دەنگوباسی لە تەوێڵی درێژکۆڵەی خۆی نووسیوە
بۆ نموونە:
*ئەم مێژووە زوقمەشەختەی زستانێکە هەرگیز گەرمی نابێتەوە.
*ئەمڕۆ پایزەو کەچی من بنارەکەم پڕە لە چاوی گوڵاڵە.
*لەم شارەدا هەندێ قەڵەم دەفتەرەکانی خۆیان ئەتك ئەکەن.
*لەم دەشتەدا سوار ئەگلێو ناشبێ بە سوار.
*لەم شارەدا مردن چەند پرس بە نێچیرەکەی خۆی ئەکات
لێرەیش هەر ئەوەندە بە ژن.
*لەم دەشتەدا جۆگە دوژمنی جۆگەیەو بەڵام ژەهریش
لە سەرچاوەی هاوبەشەوە ئەیانکوژێ

*ئەوا نالی سەرهەڵئەگرێو ئەڕوا
چونکە نە نیشتمان ناسیو نە منارەو
نە خەڵكو خوا!

بەم ڕۆژگارە گۆیژە چاوم بانگ ئەکاتو
منیش چاوم چاوی کۆڵانو گەڕەكو چاوی
دەرگاو پەنجەرەیە. گۆیژە دیوانی پەلکەگیاو،
قوڕەسوورو سملۆو شانۆی کۆستو
دەمامكو سەمای گریانو بەستەیە.
شاخی گۆیژە ڕۆمانێکی بێ کۆتایی ئەم بنارو
پێدەشتەیە. گۆیژە چاپخانەی ژانو سوێی
ڕەنگاوڕەنگە. گۆیژە یەکەمین نووسەری یادداشی ئەم مەڵبەندەیە.

من خاچی مارتێئالاوم
من ڕێی وێڵو
گەشانەوەی هەڵوەرینو
ئاوابوونی هەڵهاتنو
شەوقانەوەی کوژانەوەو
نیوەشەوی نیوەڕوانو
شەوەزەنگی بەیانیانم،
لەسەر حەوشەیەکی گەورە، گەورە ئەوەندەی سامناکیی
هەژاریی خۆی. لەسەر حەوشەیەکی گەورە، گەورە هێندەی

سکی خاڵیی هەژاریی خۆی. لەسەر حەوشەیەکی گەورە، کە
برسیەتی لە چاوەڕوانی هاتنو گەیشتنی
"مانگ"ی ناندا، کردبووی بە
جێگەپیاسەی شەوانەی خۆی.
لە ژوورێکی چاوخێلی لەش خواروخێچدا
لە ژوورێکی بچکۆلەدا..
بچکۆلەو تەنگ هەر بە وێنەی دڵی دایکت.
لە ژوورێکی پشت لە هەتاوی پاڵکەوتووی ناو نسێدا
نسێ وەکو دەموچاوی پشت لە خۆری خوشکەکانت،
لەگەڵ چوار پێنج
ماڵە مەراقی ڕووتەڵەو
ماڵە خەمی شەو بە کۆڵو
ماڵە پیازو و
ماڵە توورو
ماڵە کەوەرو
ماڵە زوخاوی دیکەدا.. بوونە هاوسێ!
هەر لەوێ بوو..
پیرێژنێکی سەر حەوشە.. خەیاڵ چڕو قسە فێنك
وەك سێبەری کەپری حەوشە.
پیرێژنێك چاو لێڵو پێڵ، وەکو چاوی زنەی شلوێ.
پیرێژنێك کە دەریایەك مێژووی دەنگو
مێژووی ڕەنگو مێژووی بۆنی

گوشیبووه ناو دەروونیەوەو
هەموو شەوێ
کارێزکەن بوو شۆڕ ئەبۆوە بەناو خۆیداو ئەچووە خوارێ.
هەموو شەوێ مشتێکی لێ هەڵئەهێنجاو دڵۆپ دڵۆپ
ئەیکردە ناو ناخمانەوە هەموو شەوێ.
هەموو شەوێ لە کەوێڵی ئەو دەنگەوە
لە ئەشکەوتی ئەو دەنگەوە
سەدان چرای ئەم زمانە
سەدان چرای ئەم شاخانە
بە ریز ئەهاتنە دەرەوەو ئەبوون بە ڕێچکە
گۆرانیی‌و کەڵەپشکۆ. ئەبوون بە ڕێچکەی برینی
داگیرساوی ناو حیکایەت. ئەبوون بە بەیتی
ئەسپەڕەش، بە گردی ڕەش، ئەبوون
بە یاڵی داستان‌و بە شەتاوی کاوانی دەنگ.
بە پۆلەخۆزگەی خەومان‌و لە ناو ژووردا
باڵیان ئەگرت. لە ناو ڕۆحدا ئەتوانەوە
هەتا ئەبوون بە شەونمی سەر سەرین‌و
دیسانەوە بۆ سبەی شەو شین ئەبوون‌و
لە ناو ژووری پیرێژن‌و
لە کەناری ئاگرداندا ئەڕوانەوە.
من یەکەمجار لە هەوری ئەو ڕوخسارەوە
برووسکەی "بازیان" لێی دام.

من یەکەمجار لەو چاوەوە
ئازادیی باری بەسەرماو تەڕی کردمو
وەك مەهاباد سوورهەڵگەڕام.
من یەکەمجار لە پەرژینی ئەو دەنگەوە
ڕیشی شێخ سەعید ئاڵایە خاچی لەشمو
من یەکەمجار لە بای تیژی ئەو دەنگەوە
ناوی دەرسیم گوێی سمیمو
دیاربەکر لە قژەوە هەڵیگرتمو
لە گۆمی وانی هەڵکێشام.
من یەکەمجار لەو زارەوە
حیلەی ئەسپەڕەشم بیستو
من یەکەمجار لەو دەنگەوە
چوارڕیانی خاچی نیشتمانم ناسیو
لەو دەمەوە، لە شەوانی ئەو ژوورەوە
بووم بە گەردەلوولی پرسیار.
من خاچمو بزمار پرسیار.
من لقو پۆپ، ژان بنجو بێخ.
من سەفەرو وشە ڕێگا
من هاڵاوو من بوخارو
مردن زرەیا!

-لە کەیەوە مەرگت ناسیو بووی بە نیشانەی

سەرسامیی بەردەمی ئەو؟! لە کەیەوە مردن
هاتە خەونی خەمتو لە کەیەوە تۆ سۆراخی
مەملەکەتی تەمو مژو شەوی ئەکەی؟! لە کەیەوە
ئەو شەپۆلی نەهێنیانە وەك پووشکەیەك
لوولیان دایتو دایانیتە دەست گێژەنی نێرینەی ئەو؟!
ـ لەو ڕۆژەوە کە لە ناکاو بە بێ ئەوەی لە دەرگا بات،
مردن خۆی کرد بە ماڵمانداو باوکمی برد. لەو ڕۆژەوە
بەژنی دایکمی، وەکو ڕۆحی لە ئاوی ڕەش،
لە خومی ڕەش لە مەراقی ڕەش هەڵکێشاو
ئیتر ئەویش بوو بە پەریی مەملەکەتێ. لەو
کاتەوە، ئەو شەوانەی کە ئەچوومە ژێر لێفەوەو
لە ژێرەوە هەردوو چاوم ئەنووقانو سەیری کوێربوونی
خۆم ئەکرد. سەیری ناو گۆڕی خۆم ئەکرد.
لەو کاتەوە من ئەمپرسیو هەر ئەمپرسیو هەتا ئیستە:
ڕەنگە مەرگ لەناو گڤەی باهۆزدا بێ!
ڕەنگە لەناو کلووی بەفرو
ڕەنگە لەناو ڕووباردا بێ.
ڕەنگە مردن بە بێ ژیان نەژی.
ڕەنگە مردن هەر خۆی ڕەگ بێو
ژیانیش لقو پۆپەکەی!
هەر ئەمپرسیو هەر ئەمپرسیو هەتا ئیستەو هەتا هەتا
ڕەنگە مرۆڤ خۆی سەراب بێو ئەویش ڕاستیی!

تۆ ماری گینگڵت، پرسیاری گینگڵی خاچت بوو
-ئەی تۆ کەی ئەستێرەت بەجێهێشت،
هاتیتە سەر زەوی؟!
ئەی تۆ کەی بووی بە گیای ناو سەری
وڵاتو ئەی تۆ کەی لە قوللەی قافەوە
هاتیتە بەردەمی سۆراخی ئەم خاکەو لە بەردەم
جەللادو سێدارەو مەرگێکی تازەدا دابەزیت؟!

منداڵ بووم وەك گوڵی دارچوالەی یەکەم بەر،
بچووك بووم وەك بەچکە مراویی.
ڕۆژێکیان کتێبێ لە جانتای باوکمەوە سەری خۆی
دەرهێناو پێکەنی. پێی وتم: حەز ئەکەم بمبینی.
سەیرمکەیت. وای وتو دەستی خۆی دامە دەست.
هەڵمگرت. بۆنم کرد. ماچم کرد. کردمەوە:
وێنەیەك —چاوانی ڕەشی خۆی تێبڕیم. وێنەیەك:
خاچەکەی خستمە ناو کەلەپۆی خۆیەوە. مارەکەی
ترساندم. وێنەیەك وەك پرژە وەکو تیشك
وەك هەوا هاتە ناو چاومەوە
سەیرم کرد سەیرم کرد سەیرم کرد تا ژاکام
من پێشتر گوڵباخی ماڵێ بووم!
سەیرم کرد سەیرم کرد سەیرم کرد تا لێڵ بووم
من پێشتر بەفراوی شاخێ بووم.

سەیرم کرد سەیرم کرد سەیرم کرد تا پەرت بووم
من پێشتر شەماڵی ئارامی دارێ بووم.
سەیرم کرد سەیرم کرد سەیرم کرد تا سووتام
هەتاکو ڕیشم هات
تا تووکی سەر سنگم درێژ بوو.
من پێشتر منداڵ بووم.. منداڵ بووم. منداڵ بووم
لە کوێوە وام لێهات؟ لە کوێوە گەورە بووم؟!
لە کوێوە؟! لە کوێوە؟!
وێنەیەك ئاوا بوو
بەم جۆرە:
سێدارەو پیاوێکی خنکاوو دوو قاچی ناو ئاسمان!
وێنەیەك: پەتێك‌و ملێکی شکاوەو
دوو دەستی بەرەو خوار ڕاکشاو.
وێنەیەك: کەوایەك هەتاکو خوار ئەژنۆ
لە دووریش سێبەرو تارمایی چەند کۆشك‌و خانوویەك
من حونجەی پیاوەکەو ناوم کرد
بەم جۆرە
ق ا ز ی م ح م د.
ئەو ژاکانە بۆ هەوێنی گەورەبوونی
ژانەکانی دەوەنم بوو.
ئەو لێڵ بوونە بۆ هەوێنی قووڵبوونەوەی
نیگاکانی گێژەنم بوو.

ئەو پەرت بوونە بۆ هەوێنی چڕکردنەوەی
ئاخەکانی بەندەنم بوو.
ئەو سووتانە بۆ هەوێنی شین بوونەوەی
بە پیتتری دەغڵی وشەو
دەغڵی هزرو
دەغڵی سووری تەمەنم بوو.
ئەو ڕیشە ڕیشی شیعر بوو.
ئەو تووکە، تووکی ئازار بوو.
ئەو ملە ملی شاخێکم‌و
ئەو پەتە پەتی تاریکیی‌و
ئەو کەوایە کەوای بەری مێژوویەکم‌و
ئەو دەستانە دەستی شەقام‌و ڕووبارم‌و
ئەو مردنە مردنێ بوو
بیرنەچوونەوەی ژیان‌و
لە دایك بوونەوەی تازەی
پێ نیشاندام

ئەوە خاچە بە کۆڵتەوە؟ یان چنارێکی کوژراوە؟!
ئەوە مارە تێی ئاڵاوە؟! یاخود پەتی سێدارەیە؟!
یان پارچەکانی جەستەی خۆت؟!
ئەوە بزمارە یان پەنجەی مەرگەوەڕە؟!
یان سێ نەفرەتی دۆزەخە؟!

چەقیونەتە بەری دەستو پشتی قاچی،
ئەو هاواری پێغەمبەرە؟!
ئەوە پرچی فریشتەیە بەسەر هەورا شۆڕبۆتەوە؟
کزەبا ئەیهۆنێتەوەو فرمێسکی خوا تەڕی ئەکا؟
یاخود ئەوە پرچی دایکتەو بەسەر شانتا شۆڕبۆتەوەو
تەنیایی ئەیهۆنێتەوەو گریانی ژوورو چاوی تۆ
تەڕی ئەکا؟
ئاخ بۆ دایکم!
ئاخ بۆ مانگێ لە سەرەتای هەڵهاتندا کەوتە خوارێ!
ئاخ بۆ خەونێ لە سەرەتای هەڵفڕیندا کەوتە خوارێ!
ئاخ بۆ دەنگێ لە بەرزایی چریکەدا کەوتە خوارێ.
ئاخ بۆ دایکم!
ئاخ بۆ شیعرێ لە سەرەتای تریقەدا
وشەکانی هەڵوەرینو بوون بە لمی گوێ ڕووبارێ!
ئاخ بۆ دایکم!
ئاخ بۆ چاوێ بۆ گەردنێ بۆ کاکۆڵێ
هێشتا بۆنی یەکەم ڕێحانەی ئەوینو
بۆنی یەکەم ماچی نمەو
هێشتا بۆنی یەکەم جێ ژوانو بۆنی گەڕەکی سەرگۆڵو
بۆنی گڵەکەی مەڵکەندیو بۆنی (وەیس)یان
لێوە ئەهات. کە تەمتومانێ دایپۆشین.
ئاخ بۆ دایکم!

ئاخ بۆ بەژنێ، بۆ سیمایەك، بۆ زڕەی ڕستەبازنێ
کە هێشتا هەر زەنگیانەکانی باران‌و
هێشتا پەڕی کۆترەکانی ناو هەڵەبجەو
هێشتا زەردەی گوڵە زەردی قەرەداغ‌و
هێشتا جێ پەنجەی وەنەوشەی
سەر چەرماوەندیان پێوە بوو
کە بوون بە تۆزو غوبارێ.
ئاخ بۆ دایکم!
بۆ ئەو طاوسە بەدبەختە
بۆ ئەو دارهەرمێ غەمگینەو
بۆ ئەو چل چرای گریانەو
بۆ ئەو بەفرە کراس ڕەشە.
ئاخ بۆ دایکم!

دایکت‌و تەواری خەمبار وەکو یەك بوون.
ئەو هەمیشە هەڵنیشتووی ناو کاولاشەکەی
بەختی خۆی بوو. ڕەنگی دایکت‌و گوڵە لیمۆو
شاخەشینەکەی دوای ڕەهێڵە وەکو یەك بوون.
ئەو: پەنجەرە تەماوییەکەی زستانانی سەر حەوشە
بوو. وەك بلووری دووکەڵاویی چرای دیوار
کۆی ژوورەکە ڕەش‌و زەردباوی تێکەڵ بوو.
لە دار قەزوانێکی تەنیای سەر گردێکی تەریك

ئەچوو. لە مریشکەڕەشەی کز وەستاوی
ناو بەفری حەوشەکە ئەچوو. لە سەرەتای
تاریکبوونی دوای ئێوارەو لە مەقامی ئەڵڵاوەیسیو
هەر کوتو مت لە خەم خۆیو لە شەو ئەچوو.
تۆ گەلێ شەو دوای نووستنی چراکانو
خوشکەکانتو دوای نووستنی داروبەردو
دوای نووستنی حەوشی گەورە. لە ژێر لێفەی
هەرزاڵەوە، گوێت لە زایەڵەی خوێناویی
ڕۆحی ئەبوو. گوێت لە وردو خاش بوونو
شکانی شووشەبەندی سێ دەریەکەی سنگی ئەبوو.
لە ژێرەوە، لە پەنجەرەی ناو لۆکەوە، سەیری
هەڵمی لاواندنەوەو سەیری شۆڕەبی گریانیو
سەیری سووتانی هێواشی یادگاریو سەیری
زەردیی تراویلکەی دەنگیت ئەکرد:
ئەتبینی چۆن دوو ئاونی بێوەژنیو
نائومێدیی تێکەڵ بە یەکتری ئەبن.
ئەتبینی چۆن هەردوو سەری، شەوی درێژی
هەژارییو چاوی زستان لە خاڵێکی ساردو سڕدا
بە یەك ئەگەن. ئەتبینی چۆن بیرەوەرییو
لاواندنەوە، وەکو قەوزەو شەپۆلەکان
لە پاڵ کەنارێکی لینجدا بە یەك ئەگەن.
ئەتبینی چۆن ڕەنگ ئەڕژێتە دەنگەوە.

ئەتبینی چۆن كلۆی خەیاڵ لە زوخاودا ئەتوێتەوە.
ئەتبینی چۆن تەنیایی بێوەژنێكو تەنیایی خواو
تەنیایی مەرگو كوردستان.. لە یەك ئەگەن!
ئەتبینی چۆن كە نامۆیی ئەبێ بە بێوەپیاوێكی
سەر ڕووتاوەو بێوەژنێكی پایزە مارە ئەكات.
ئەتبینی چۆن خۆڵەمێشیش ئەبێتەوە بە پەنگرو
ئەتبینی چۆن كە پەنگریش ئەبێ بە پارچەیەك شەختەو
شەختەیش ئەبێ بە ئاگردان.

تۆ ئەو گەردوونەت ئەبینی.
ئەو هەموو كسپەو سووتانو خەمە تازانەت ئەبینیو
ئیتر ئەوسا لە ژێرەوە لە ژێر لێفەی هەرزاڵەوە
وەك گەواڵە هەورێ بچووك سەرت پەنگی ئەخواردەوەو
قوڵپیت ئەداو لە پڕێكدا بە هەردوو دەست توند توند
دەمی خۆت ئەگرتو ئیتر دات ئەكردە باران،
سەرین ئەبوو بە گیای تەڕو، پەنجەرەی لۆكە
دائەخراو، ئەچوویتە ناو خەونێكەوە:
"ئاسمانەكەی وەكو كراسەكەی دایكت ڕەش هەڵگەڕاو،
مرۆڤەكان سەریان بووبوو بە سەری ورچ، ڕایان ئەكرد،
قەپاڵیان ئەگرت لە یەكو ئەیانبۆڕان. كۆڵان ئەبوو
بە تابووتێكی درێژی سەرداخراو، پیرەمێردی خاوەن
حەوشەیش لەسەر تەختەی تابووتەوە هەڕەشەی ئەكرد

له دایکتو داوای کرێی لێئەکردو سەلکی بڕاوی
چۆلەکەی تێئەگرتو پڕ بە گەڕەك ئەیزریکان"
ئەچوویتە ناو خەونێکەوە: "دارەکەی دەستی مامۆستای
وانەی "حساب" ئەبوو بە مار. ژمارەکان ئەبوون بە
دووپشکی باڵدار. کەپری حەوشە شەوگەردی پیا شۆڕئەبۆوەو
ژوورەکەتان ئاو ئەیبردو، جانتاکەی باوکت ئەبینی
لەناو قوڕێکدا چەقیوەو شیعرەکان کەوتوونە هاوار".
ئەچوویتە ناو خەونێکەوە: "لەو خەونەدا هەر خۆیشت بووی،
ئەبووی بە دووان یەکێکت ئەپووکایەوەو پێستی کۆنی
فڕێ ئەداو ئەوی ترت ئەبوو بە ئەسپێکی باڵدار، دایکت
ئەخستە پاشکۆوەو هەور ئەبوو بە ئاوزەنگیو هەر
ئەفڕیتو هەر ئەفڕیتو لە دواییدا ئەگەیشتیتە ئەستێرەی
خواو ئەبووی بە میوانی کچە حۆرییەکی نازدار" ئەچوویتە
ناو خەونێکەوە: "وا گەورە بووی سمێڵ ڕەشو
ڕانكو چۆغەی شینکی تازەت لەبەردایە، خەنجەرێکت
بە قەدەوە، بە شاخێکدا سەرئەکەویو لە پڕێکدا
لە نێوانی دوو بەردەوە، وەك هەڵقوڵێ، پیاوێك
ئەهاتە دەرەوە. چوارشانەو بەرز، لە فیشەکدا
زەرد ئەچۆوە. پێئەکەنیو پێی ئەوتی: ئەوە منم،
خولەپیزە، تۆیش پێت ئەوت: خۆشم ئەوێی،
منیش هاتووم لەگەڵ تۆدا ببمە چەتە. پێئەکەنیو
دەستی ئەهێنا بە سەرتاو لە دواییدا فیشەکێکی لە

فیشەكلغ دەرئەهێناو ئەیخستە ناو گیرفانتەوەو
پێی ئەوتی: قەت نەترسیی! وای ئەوتو لە پڕێكدا
ئەچۆوە نێوان دوو بەردو، وەكو عەردەكە قووتی بات،
ئیتر لە چاوان ون ئەبوو. دیسانەوە ئەبوویتەوە
بە منداڵو هەر لە خەوەكەدا ئەتوت: من بەیانیی
بە دایكمو بە خەڵك ئەڵێم: لەو كێوانە، لە سووركێوو
لەسەر "كەتوو" چوومەتە لای خولەپیزە" ئەچوویتە
ناو خەونێكەوە: "لەو خەونەدا باوكت ئەدی،
قژئاڵۆزكاو جووتێ كۆتری سپی سپیش لەناو دەستیا،
پێی ئەوتی: ئەم جووتە كۆترەم كڕیەوە لە پیاوێكی
گوایە شێخو گوایە مەلا كە خەریك بوو سەریان ببڕێ.
پێی ئەوتی: ها بیانبە بۆ سەر سەربان،
بەرەلایان كەو با بفڕن بەرەو ئازادیی نێو ئاسمان"
ئەچوویتە ناو خەونێكەوە: "لەو خەوەدا لەسەر
گردی مامەیارە، لە ناو ئاپوورەی ژناندا، لەسەر دایك
تۆ ئەم شیعرەت ئەخوێندەوە:

من كێڵگەی گەنمو جۆی شیعر بووم
دایكیشم بارانی پەڵەدان.
من بەردی ناو لانكەی شاخێ بووم
دایكیشم نیشتمان.
من كرمی ئاوریشمی قۆزاخەی بەهرە بووم

دایکیشم درەختی برکو ژان.
من جەستەی مەلێکی سپی بووم
دایکیشم ئاسمانی وەك قەتران.
من خەو بوومو دایکم سەرم.
من کەروێشكو ئەو نزار بوو.
من جۆلانەو ئەو لقی دار.
من هەناسەو دایکم سنگ بوو.
ئەو قەفەزو من کەوەکەی
من چیرۆكو ئەو شەوەکەی.

"سێ هۆرەی خۆشەویستیی بۆ دایکم،
ئەو هۆرانەی لەسەر خاچی لەشم هەڵکەندراون"
یەکەم:
ئاو نووسیبووی:
کوڕێك هەبوو لە دایکی دوور.
هەموو جارێ ئەهاتە سەر ڕووبارەکەم.
ورد ئەبۆوە ورد ئەبۆوە لە دواییدا تێی ئەچریکان:
هۆ دایە گیان تۆ دوور نیتو تۆ لە لامی
من ئێستاکە تۆ ئەبینم
بوویتە شەپۆلێکی کەنار.
من ئێستاکە گوێم لە تۆیە
کە هاژەت دێو

ئەڕژێیتە ناو ڕۆحمەوەو
بووی بە ڕووبار!.

دووەم:
دوای سووتانی باخی سێوێ.
لەناو هەموو جۆگەکاندا
تەنها یەکێکیان سوێی بۆوەو لە داخا مرد
لەبەر گڕدا بوو بە هالاو.
وتیان: ئەو جۆگەیە دایکی
باخی سێوی جوانەمەرگە!

سێهەم:
لە یادداشتەکانی خۆیدا
قولاپی قەلایەك ئەلێ:
کەسم نەدی.. تەنها دایك بوو ئامادە بێ
گەرووی بداتە دەس چنگم‌و
ژیان بدات بە مردن‌و
هەر بەو مەرجەی
کە ڕۆلەکەی ڕزگاری بێ!

تۆ خەون بووی لە ناو خەونا.
ئەچوویتە ناو دوا خەونێکی بەفرینەوە: "هەلۆیەك

هەڵیئەگرتی‌و چنگەکانی لە کەمەرت گیر ئەکردو،
بەرز ئەبۆوە، بەرز ئەبۆوە، هەتاکو سەر پیرەمەگروون،
لە پڕێکدا بەری ئەدایتەوە خواریٚ‌و گوێت لیٚ ئەبوو،
هەلۆ قاقا پێئەکەنی. تۆش وەك گەڵایەکی تەزیو،
ئەکەوتیتە ناو گێژەڵووکەی زریانی دۆڵێکی قووڵ،
خولت ئەخوارد، هەڵئەلەرزیت، هەڵئەلەرزیت،
لەپڕ ئەتوت ئەمە خەوەو ڕائەپەڕیت، وەختیٚ چاوت
ئەکردەوە، خوشکەکانت لێفەکەیان ڕاکێشاوەو تۆیش
لە سەرمادا ئەلەرزیت. وەختیٚ خەبەرت ئەبۆوە:
شەوقی نارنجیی ئاگرێك ئەیدا لە کراسی ڕەشی
دایکت‌و کە سەرێکیشت هەڵئەبڕی بۆ تاکە چاوی
پەنجەرە. سەیرت ئەکرد حەوشەکەتان پڕ لە بەفرە"

من خاچی مار تێئالاوم.
من شەوێکی دەربەدەری ئەم مێژووەم.
من نەفرەتێکی بەهەشتیی‌و
من زەردەشتێکی دۆزەخی‌و
من تاریکایی هەتاوم.
من خاچی مار تێئالاوم.
من کۆچێکی بیٚ کۆتایی ئەشکەنجەم‌و
من عەشقی لە دار دراوم!.

تۆ ئیستە هەر خۆت‌و خاچەکەی تەوێڵت پێکەوەن

چون شاخو درەی خۆی. چون چەمو هاژەی خۆی،
چون چمکی مەرگو ژین. تۆ ئیستە هەر خۆتو
بزماری داکوتراو بە جومگەی مێژووتا بەرامبەر یەکتری
دانیشتوون. وەك مانگو قوربانیی. وەك
شیعرو خوێنەکەی. وەك مەلی کوژراوو گۆرانیی.
تۆ ئیستە هەر خۆتی، تۆ ئیستە سێبەری ترساوی
بەیانیو گریانی تارماییت. خۆتو خۆت.
تۆ دایکت شوێن بەختو ڕووباری تازەی کەوت.
ئەو بەختەی بە باڵی نەوڕەسی دیجلەدا هەڵواسیی.
ئەو نانی گریاوی ژوورێکی برسی بوو، گوڵدانی
خۆڵەمیش، بوخچەی تەم، قوڵینەی فرمێسكو
ئەو گۆزەی زامداری ئاوێکی ڕەش ڕەش بوو.
بەختی یار بازێکی خوێن گەرمی باڵ تیژ بوو،
پەیدا بوو لە ڕۆخی دیجلەوە هات بردی — مەخابن
ئەو بەختەیش دوای چەند ساڵ، وەکو بەختی باخی میر
مێروولەو گژەباو خۆڵ خواردی — تۆ ئیستە هەر خۆتو
خاچەکەی تەوێڵت پێکەوەن. هەر خۆتو جانتایەك
ئەو تۆیەو تۆیش ئەوی. ژوورەکەیش وەك بەفری
ناو حەوشە توایەوە. ئەو ژوورەیش بوو بە خەو،
حیکایەت ساردبۆوەو ئاگردان سەری خۆی داپۆشیی.
هەر خۆتو جانتایەك، تۆ خاچ بوویت ڕێگەت دا
بە شانتاو گردۆڵکەی مەراقت هەڵگرتو تۆ

ئیسته خاچێکی غەریبی ناو خۆتی‌و لە شاری باوکتا ڕەوەندی.
ڕۆژێکیان بەیانیی، گەردووگوڵ. سێ سەری گریانی
پرچ درێژ دەوریان دای. ڕوومەتت‌و لاملتیان
وەك سەوزەهەرێزی کازیوە تەڕ کردی. سەفەر بوو.
سەفەری دایکی خاچ. سەفەری خوشکی خاچ، سەفەری
چیرۆك‌و سەفەری "سەرکارێز"، سەفەری "کانی باو"
سەفەری گەڕەکی مەڵکەندی.

من ئیستاکە
دایکم هەیەو دایکم نییە
بەڵام سەیوان لە جێی دایکمە.
من ئیستاکە
خوشکم هەیەو خوشکم نییە
بەڵام ئەستێرەو مانگەشەو لە جێی خوشکمن.
من ئیستاکە
کەسوکارم هەیەو نییە
بەڵام شیعر، چاوی شیعر، بۆنی شیعر
لە جێی هەموو کەس‌و کارمە!
وردە وردە خاچ هەڵکشا، تۆیش لە گەڵیا
باڵات کردو، ماری گینگڵ‌و مەراقیش،
ماری لاولاو، قەف ئەستوورتر، بە فیشکەتر،
بە پەرۆشتر خۆی تێئاڵاند، تۆ نەتزانی

چ ڕۆژێ بوو چ وەختێ بوو چ وەرزێ بوو
لە کوێوە بوو؟ شیعر هاتو تەلیسمی خۆی
کرد بە زێڕی خاوی تواوەو کرد بە زیوی خاوی
تواوەی ناو زمانو خۆی ڕژاندە مەراقتەوەو
لەگەڵ یەکدا وەکو زەردەی ئێوارانو کازیوەی
دەم بەیانیانی گڵەزەردە ئاوێتە بوون!
تۆ نەتزانی ئەم باڵندەی چارەنووسە باڵگرداره
لە کوێوە هات؟! تۆ نەتزانی شیعر لە ناو کلووی
بەفرا بوو هات؟! لەناو تانو پۆی پرشنگدا؟!
لە ناو جریوەو جووکەدا؟! لەگەڵ هەوری منداڵیدا؟!
لە گۆی مەمکی خەزاڵدا بوو؟! لە ماچی کاکە لاسدا بوو؟!
تۆ نەتزانی ئەم جادووە کێ لێی کردی؟! پەریەکانی
گوێ ڕووباری خەونی خۆت بوون؟! یان کراسی ڕەشی دایکت؟!
یان چاوانی داگیرساوی بەورەکانی شیعری باوکت؟!
تۆ نەتزانی کێ بوو تووشی ئەم ئەوینە
کوشندەیەی وشەی کردی؟! تۆ نازانی کام ئەسپ بوو
هەڵیگرتی؟ ئەسپەڕەشی بازیان بوو؟! یان ئەسپی
قەترانیی شەوو مەراقی خۆت؟! تۆ نەتزانی کێ بوو
تووشی ئەم ئەوینە کوشندەیەی عەشقی کردی؟ قژی
بژو سیمای سامداری چەرماوەند، وەختی زاوزێی
دارستان؟! یاخود نزای ناو پەلکەڕەنگینەی گۆیژە؟
یاخود زاری داپچڕاوی بەردو ئەشکەوت؟! یان سیحری

دەربەندی بوولێڵ؟ تۆ نەتزانی ئەی شێتی وشە
نەتزانی بۆ یەکەمجار کام فریشتە دەستی سووتانو
غوربەتی لێ وەشاندی؟! دەستی شیعری لێوەشاندی؟
تۆ نەتزانی ئەم جادووە کێ لێی کردی؟ ئەتوت ڕەنگە
ئەم ئەفسوونە ژنە شەوێکی قەرەجی ژێر دەواری
لای (هڵووبە) لێی کردبم! ئەتوت ڕەنگە ئەمە
سیحری بانگی شێوانی ئەرخەوان، یاخود نزای
گوناهێکی ڕدێن سپی لای زێوێ بێ و گیرا بووبێ!
یان تەلیسمی حیکایەتو سەرگوزشتەو قسەکانی
پیرێژنی سەر حەوشە بێ؟! وا دێنە دی. تۆ
نەتزانی کێ تووشی ئەم عیشقی ئاوەو کێ تووشی
عەشقی ئەم خاكو خۆڵەی کردی؟! تۆ نەتزانی
چۆن بووی بە دەروێشی شیعرو، تۆ نەتزانی
کێ تووشی حاڵ لێهاتنی ئەم تەریقەتی پرسیارو
یاخیبوونەی خەمی کردی؟! تۆ نەتزانی
خۆشەویستیی ئەم بەردانە بە کام توولەماری ڕێدا
گەیشتنە لات؟! لە دەربەندی باسەڕەوە؟! لە
ئاوایی ئاگرەوە؟ تۆ نەتزانی خۆشەویستیی
ئەم تەپو تۆزو دڕکانە، ئەم قاقڕی گەرمیانو
ئەم شەختەبەندی کوێستانە، ئەم گڵو خۆڵی
داستانو ئەم دارستانی بەیتانە، لە کام
ئاسۆگەوە هاتن؟! تۆ نەتزانی ئەم نەفرەتە

بەهەشتییە.. ئەم نەفرەتە دۆزەخییە.. ئەم
نەعلەتی چارەنووسی ناو گومانو ڕاڕاییە کێ لێی
کردی؟! تۆ نازانی.. تۆ نەتزانی؟!

ناو بە ناوێ لە ناو ڕیشی خانییەوە
پەڕەسێلکەیەك هەڵئەفڕیو پێی ئەوتی:
من تووشی ئەم تێکئاڵانەی
بەفرو گڕەی شیعرم کردی.
جاربەجارێ لە ڕەواقە سووتاوەکەی
خانەی سەبری نالییەوە..
بادێکی غەمگین ئەهاتو پێی ئەوتی:
من تووشی ئەم عەشقە شێتەی
خاكو خۆڵو گیاو دەوەنەی
شیعرم کردی.

ناو بە ناوێ لە کونە شاخی هیجرەتی حاجییەوە
بازێکی باڵسوور ئەهاتو پێی ئەوتی:
من تووشی سیحری ئازادیو
من گیرۆدەی ناو غوربەتی
بێکۆتایی شیعرم کردی.

جاربەجارێ لەگەڵ هاتنی باپووسکەی مەولەویدا

دەنکە تەرزەی بەر پەنجەرە پێی ئەوتی:
من تووشی عەشقی درەختی ئەم زامانەو
لەش‌و لاری ڕووت‌و قووتی
مانگەشەوی ناو دەریاچەو
من گیرۆدەی تەمتومانی
بن بناری شیعرم کردی!

ناوبەناوێ لە جوانێکی بێ ناوی لای "گۆران"ەوە
تیلەی چاوێ، ئەگەیشتە لات، پێی ئەوتی:
من تووشی عەشقی ناو گۆمی ئەو چاوانەو
من گیرۆدەی ئەو گۆی مەمکەو
زەردەخەنەی ئەم کانییەو
من شێتی شیعری قژزەردی تازەم کردی!

تۆ نەتزانی ئەم جادووە کێ لێی کردی؟!
تۆ نەتزانی کێ بوو تووشی ئەم ئەوینە
کوشندەیەی شیعری کردی؟!
شیعر.. شیعر چاوێکی دیکەی ناو چاوەو
بیستنێکی تری ناو بیستنەو.. تۆ ئەو چاوانەت لە بیرە!
کە خۆرنشینێکی پاییز، ئەو دەمەی قژی پەمەیی
تیزمالکی هەورێکی ڕەوەند دائەگەڕاو لە کەلێکی سوور
ئەئالا. لە ژوور سەریش، پۆلەمەلێکی ڕەنگالە

وەکو ئەڵقەی یەکەیەکەی زنجیرێکی لێك بەستراو بن
بە یەکەوە هەڵئەفڕینو لە یەکتریش نە ئەترازان.
ئەتوت زریزەی ئاسمانن، وەك خەیاڵیش،
"با"یش خەیاڵێکی بزێو بوو. خۆتو خولیایەکی
تازە لە چاوەڕوانی شیعرێکی کەسکدا بوون.
چاوەڕوانیت لە ئاوی خوڕ. لە ئاسکێکی ڕاونراو
لە ژانی شەپۆلو گێژەن. لە نائارامیی جانتاکەت،
لە سەفەری دایکت ئەچوو. تۆ خاچێ بووی لەسەر
بزماری ئاگر بووی. لە جێ ژوانی یەکەمی شیعری تۆداو
لە سەیوانو لە ناو پێڵووی ئەرخەواندا، هەر
لە تەنیشتی ژوورەکەی برایم پاشاو ئەملای ماڵی
ئەمین زەکیو بەرانبەر فێستەکەی سەری
مستەفا پاشا یاموڵکی- لەگەڵ کچەخەونی خۆتدا
بە یەك گەیشتن، ئەو چاوانە مەراقیان فێری فڕینی
ناو گڕستانی سەرت کرد. ئەو چاوانە کاژی
شەرمیان بە جەستەی مارت فڕێداو بۆ یەکەم جار
تۆوی عەشقێکی تازەیان ڕۆکردە سەر بەری دەستت.
ئیتر کچ بوو بە خولیای خاچ..
من ئەمپرسیو هەر ئەمپرسی:
چۆن بتوانم ڕستەکانی ئەم زمانە، بکەم بە پرچێکی
تازە بۆ کچ! چۆن بتوانم خوێنی گەرمی ئەم ئەوینە
بە جامی حەرف بکەمە ناو شیعرێکەوە هەتا ئەویش

وەك ئەو خوێنە وەك ئەو دەمە قوڵپ بداو
گەرم بێ وەك ژووری مەمك؟!
چۆن بتوانم چاوی ئەم شیعرە تازەیەم
کەمێ تیل کەم وەك چاوی ئەو؟!
چۆن بتوانم؟ ئەبێ چی بکەم من بۆ ئەوەی
شیعر بکەم بە پاوانە بە پلێپلەو بە گەردانە؟!
ئەبێ چی بکەم من بۆ ئەوەی شیعر بکەم
بە ئاوریشمو بیئاڵێنمە گەردنی ئەو
هەر ئەمپرسی؟!
ئەی من چۆن ببم بە ئاوو دڵۆپی ئاوو
هەموو لەشی.. هەموو نەهێنیی ناو لەشی بپشکنم؟!
لەگەڵ گەورەبوونی خاچدا، پرسەکانیش گەورە ئەبوون
من بە بێ پرس سەرم نییە. من بە بێ پرس
نە خۆشەویستیت ئەناسمو نە گەردوونیش ئەهەژێنم!
لەگەڵ گەورەبوونی خاچدا، لەهەر عەردێکی بەیاردا
پرس ئەڕوێنم!
من ئەم نیوە قەدەغەیەم چۆن بێنمەوە
ناو لەشی خۆم؟!
من ئەم نیوە زیندانەی خۆم چۆن بشکێنم؟
من ئەم نیوە بێ دەنگەی خۆم
چۆن بێنمەوە ناو گەرووی خۆم؟!
من دابڕینی نیوەم لە نیوەم.

من دابڕینی جەستەم لە جەستەم.
بوونی نیوەم بە قامچیو نیوەکەی ترم بە ڤیژە.
بوونی نیوەم بە زیندانو نیوەکەی ترم بە شوورە.
من بوونی نیوەم بە کێردو نیوەکەی ترم بە مامر.
بوونی نیوەم بە ئاگرو نیوەکەی ترم بە پووشوو.
بەم جۆرە بوو:
بەیانییەك ئاسمان بوو بە بیابانو
بەفر بوو بە حوشترخۆرەو
شاخ بوو بە دەشتی حیجازو
جەستەم بە کافرستانو
شمشێر باریی.
شمشێر لەگەڵ سەرما باریی.

سەرم لەگەڵ بەردا باریی
بەرد لەگەڵ فەرماندا بارییو
فەرمان دوو کەرتی کردمو
لەو ڕۆژەوە من نیوەمو نیوەکەی کەم ون کردووە.
لەو ڕۆژەوە من ئەم خاچی نامۆییەم هەڵگرتووە.
ئەم خاچەی تەوێڵم "تار"یشە، من بە مار
بە ماری مەراقو ئەندێشەم، بە کلکی بە سەری
ئەم تارە لێ ئەدەم. ژن ژێیە. ژێی ئاسۆی
ڕوانینمو ژێی گزنگ، ژێی گیاوگوڵ.

ژێی شیعری کۆچەرو بێ ماڵم. من کە تار
لێ ئەدەم، چرپەی یار، فرمێسکی، پەنجەیی‌و
گۆی مەمکی، ڕیشاڵی کۆڵوانەی، لە بەستەو
مەقامی کونکونی دەنگمەوە دێنەدەر.
من کە تار لێئەدەم، وڵاتێك لێ ئەدەم.
من سەری مەولەوی‌و کوێستانی "عەنبەر" و
هەناوی وەلی‌و شەم لێ ئەدەم. هەورامان
لێ ئەدەم. ئەوەتەی چوومەتە ئەم سیحرە
کەسکەوە، هەر شەوەی من چڵ‌و من لقی
دارێکی بەرداری ئاوازم. هەر شەوەی باوەشێ
پرشنگ‌و هەر شەوەی هێشوویەك ماچ ئەگرم.
ئەوەتەی چوومەتە ناو خەونی عەشقەوە،
من سەرووی باڵدارو شەپۆلی فڕیوو شەقژنی
گوڵاڵە ئەبینم. ئەوەتەی ئەو تیشکە لێی داوم،
هەر ڕۆژەی من ئەبم بە پەڕەی دەفتەری،
تەلانێك. هەر ڕۆژەی من ئەبم بە خامەی
تیرێژی ئەشکەوتێ‌و خەرمانە ئەنووسم، شەقامی
ناو شارو کۆڵانی چاوەڕێ‌و دووکەڵ‌و ژیلەمۆو
تانجەرۆی چیرۆکێ ئەنووسم. من لە کوێ ئەبوومە
ئەم بێشە زیوینەو ئەم فوارەی ڕەنگانە، من
لە کوێ ئەبوومە کتێبی ئەفسوونی ئەم هەموو
وشانە، گەر چاوو گەر دەنگ‌و گەر ڕەنگی

کچێکی مەڵکەندی نەبوایە. من لە کوێ ئەبوومە
ئەم ماسییە زێڕینەی هۆنراوە گەر چاوی ئەو کچەو
گەر دەمی ئەو کچەو گەر سنگی نەبوایە.

تارم لێدا ڕەشەمێ بوو
کەچی پەنجەم نێرگزی گرت
نێرگزم برد بۆ مەڵکەندی.
تارم لێدا شەوەزەنگ بوو
کەچی دەنگم بەیانی گرت
بەیانم برد بۆ مەڵکەندی.
تارم لێدا گڕەی با بوو
کەچی وشەم بوو بە شەماڵ
شەماڵم برد بۆ مەڵکەندی.
تارم لێداو وشکانیی بوو
کەچی لێوم بوو بە جۆگەو
من جۆگەم برد بۆ مەڵکەندی.
تارم لێداو وەسێتم کرد
وەختێ مردم
تارەکەیشم
با هەر ببەن بۆ مەڵکەندی!

من خاچی مار تێئاڵاوم

من شیعرێکی پەپکەخواردووی
ناو مەراقو
من سووتانێکی سووتاوم.
من ڕووبارێکی وەستاوو
من مێژوویەکی جانتامو
من لافاوێکی خنکاوی
ناو لافاوم!

جانتاکەت وەك تەرمی شیعرێکی بێ قەبر ئەخستە
سەر شانتو ئەڕۆیشتی. تۆ گردی گریان بووی
ئەڕۆیشتی. جانتاکەت قورس بوو، پڕی بوو لە
لمی فرمێسكو لە چەوی هەنسكو لە قوڕی
خەمستان. تۆ تۆزو غوبار بووی ئەڕۆیشتی.
جانتاکەت زۆر سوك بوو. هەر هەمووی
دوو دەرپێو فانیلەو کراسێ، پانتۆڵێ،
دوو وێنەی دایکتو خوشکانو دوو شیعری ناو
"ژین"ی ع. گۆران. تۆ خرچەی بەفری
ژێر سمی شەو، تۆ نووزەی بەردێکی
هەڵکەنراو، تۆ دەستی شکاوی دارێ بووی
لە لاڕێی کۆچێکدا بە تەنیا بەجێماو.
تۆ سەرمای نامۆ بووی بە زوقمو زستانی
شارەکەت. هەر وەکو خەمێکی لێکەوتووی

گیرفانی شەقامی "کاوە" بی، یان وەکو
هەناسەی بزربووی عەشقێکی "حاجی حان"
ڕەشەبای شارەکەت، ڕەشەبای هەژاریی،
وەك قوتووی بەتاڵو ڕۆژنامەی دڕاوو
وەك پەڕە مریشکی سەربڕاو، سەرەوخوار
بەرەوخوار بەرەوخوار تا شیوی جوولەکان ئەیبردی!

ئەگەر تەنیایی نەبوایە
لە داخاندا شیعر ئەمرد.
ئەگەر مانگەشەو نەبوایە
لە داخاندا بەفر ئەمرد.
ئەگەر باڵندە نەبوایە
لە داخاندا درەخت ئەمرد،
ئەگەر ئازادی نەبوایە
لە داخاندا ژیان ئەمرد.
تۆیش ئەگەر شیعر نەبوایە
لە داخاندا زوو ئەمردی!
حەوت ڕۆژ جارێك. ڕۆژنامەیەك وەکو گۆم بێ
سەرت تێدا نوقم ئەکرد. گوێچکەت ئەنا بە بنیەوە.
سۆنە بوویتو سەرسام ئەبوویت. گوێچکەت ئەنا
بە دڵیەوە، گوێت لە ورتە ورتی وشەو پرشەپرشی
ڕستە ئەگرت. هەڵنەئەسای وەکو گەڵای

دانەویوی شۆڕە بییەك لە كەناردا تەڕتەڕ ئەبوویت.
خۆزگەت لێ ئەچۆڕایەوە. هەڵئەئەسای. لەبەر
قەڵبەزەی هەڵبەستدا بە چوارمشقی دائەنیشتی،
ئەبووی بە گیاو گوڵی بنی. ئەبووی بە سەرەمێكوتە،
بە بەردی لووس، ئەبووی بە سێوە لاسوورەو
ئاوی چیرۆكو وتارو پەند ئەیبردی. حەوت ڕۆژ
جارێك، ڕۆژنامەیەك وەكو ئاوبێ، خۆتت
تێدا نوقم ئەكرد. تۆ بۆقەمەلەی شیعر بووی
كورتو كەمێ ڕێگەت ئەكرد. حەوت ڕۆژ جارێك،
ڕۆژنامەیەك وەك ئەستێرك بێ خۆتت تێدا
نوقم ئەكرد. یەكە یەكە گوێت لە خورپەی دڵی
هەموو تنۆكەكان ئەگرت. گوێت لە ڕاچڵەكینی
پیتو لە وێرگوڵە شەیتانۆكەو گوێت لە دەنگی
وەستانی پێی نوختە ئەگرت. لە بنەوە سەیری
قژی ڕەنگاوڕەنگی دارەبەنی شیعری نالیی‌و
خەلوەتەكەی "مەحوی"ت ئەكرد. لە بنەوە،
سەیری یاڵی شەپۆلەكانی سالم‌و سەیری سووتانی
گەردنی "كوردی"ت ئەكرد. لە بنەوە سەیری
مەمكی چوارخشتەكی‌و لە بنەوە سەیری خوار ناوكی
هەندێ قەسیدەی شێخ ڕەزاو شوكریت ئەكرد. پێ ئەكەنیت.
وەك گێلاس سوور ئەبوویتەوە. خەیاڵت پیا
هەڵئەواسین حەوت ڕۆژ جارێك سەرو كەللەی

پیرەمێردێ وەك حەوزی ماسیی زمان بێ،
هەموو جارێ ماسییەکی ئەکرد بە شولکی پەندەوەو
لەبەر پەنجەرەی هەتاودا هەڵی ئەخست. سەروو
کەللەی پیرەمێردێ وەکو نووری تیرێژێ بێ تێی
ئەڕوانیت. بە پەنجەی چاو ئاماژەی بۆ ڕێگای
دوورو ئاسۆی ئەودیو هەورەکانی گڵەزەردەو
ئەزمڕ ئەکرد. تێت ئەڕوانی. وەکو لە سرڕێك
بڕوانی: ناوچەوانی لە ناوچەوانی کێو ئەچوو.
ڕیشێ بۆنی ئەستێرەی بەرز، بۆنی ئاگر، بۆنی
نەورۆز، بۆنی مامەیارەیان لێ ئەهات.
حەوت ڕۆژ جارێك. ڕۆژنامەیەك. وەك کەشتی نووح
جووت جووت هەموو نێرەو مێیەی مێژوویەکی لافاو بردووی
لە خۆیدا کۆئەکردەوە. من لەوێدا نەژادی ئەم خاچەی
خۆم‌و من لەوێدا یەکەم گڕی سەر زاگرۆزو یەکەم
بەفری ئاراراتو کەللەسەری باپیرانی هەزار مێردو
سەرەتای ئەم ڕێچکە خوێنەی خۆم بینییەوە.
ئیتر من لەو حەوت ڕۆژ جارەوە
ئەم چارەنووسەم تێئاڵاو لێم نەبۆوە.
ئیتر من لەو حەوت ڕۆژ جارەوە
ئەم بارانی پشکۆو تەرزەو گوڵو دڕکەی
لێ داکردم‌و خۆش نەبۆوە
ئیتر من لەو حەوت ڕۆژ جارەوە

بووم بە هاودەمی ئەم خاچەو
لە ئێوە جوێ نەبوومەوە.
ئەم خاچە خەریکە گوڵ دەرکات.
ئەم مارە خەریکە باڵ بگرێ.
ئەم شیعرە خەریکە زاووزێ
بە بەردو بە باوە بکاتو
ئەم چاوە خەریکە
بە پەیژەی پرسیارو
بە باڵای دووکەڵدا هەڵگەڕێ!

سەروملێك لە ناو کۆنەپاڵتۆیەکدا. کتێبێك لە بنهەنگڵدا.
وەك باپووسکەو دەنکە تەرزە سەروخواری شار ئەگەڕای.
تۆ بارانت هێندەی قسەکانی دایکتو هێندەی
چاوەکانی شیعرو هێندەی قژی دەزگیرانەکەت خۆش ئەوێ.
باران زەنگیانەی پچڕاوەی فریشتەکانی ئاسمانە.
باران شیعری زستانانەی خوایەو لە ناو هەورێکی
تەنیادا ئەو ئەینووسێ. لەبەر ئەوەدا ئەبی
بە پەلکەگیای سەوزو خەمانت ئەبریسکێتەوە.
لەبەر ئەوەدا ئەبی بە زامی هەڵقوڵیو.
لەبەر ئەوەدا ئەبی بە جۆگەلەئاوی کەمدووی پەناوپەسێر.
ئەبی بە گەمیەی خەیاڵو بە چارۆگەی
کۆڵی منداڵانی پڕ لە گێلاخەو لە پیشۆك.

تۆ ئەڕۆیشتیو ئەو ئەباریی. سەروملێك
لە ناو كۆنە پاڵتۆیەكدا. چەپكێ شیعری باراناویو
چون باپووسكەو دەنكەتەرزە تەنیا. تەنیا
سەروخواری شار ئەگەڕای. لە پڕێكدا تۆ
لات ئەداو ئەچوویتە ناو كەشتییەكەی "نوح"
نوح هەر خۆیو پشیلەیەك وەكو كوردو شەو.
نوح هەر خۆیو تووڕەبوونێكی بەردەوام وەكو
ڕەشەباو ئەم شارە. ڕوخساری نوح
وەكو توێكڵە هەناری ئاڵ.. لووتێ پڕ لە وردە
جۆگەو ڕوباری شین.. وەك ددانی ڕیزێ
كورسیی لە یەك نەچوو، تەختەیەكو پۆلێ
مەلی حەرفو وشەو ئاسمانێكی خۆڵەمێشیی.
جامێ بادەو پۆلێ شیعری سەرخۆش سەرخۆش،
باڵ لێكەوتوو. بۆنی عەرەق بۆنی تەنیاییو
بێكەسیی، بۆنی شێلمی كوڵاوو بۆنی مێژوویەكی
كۆنو بۆنی سیرو بۆنی شیعری پێنج خشتەكیو
بۆنی ئێوارەی درەنگی سابوونكەران. لە ناو جەستەی
كەشتیی وێڵو جەستەی نوحدا تێكەڵ ئەبوون.
ئەبوون بە یەك. نوح هەر خۆیو پشیلەیەك
وەك كوردو خەم. تۆیش هەر خۆتو خەیاڵێكی
ڕەنگ پەمەیی. وەك باپووسكەو دەنكە تەرزە
سەروخواری شار ئەگەڕای، باران ئەبارێو تۆیش

ئەڕۆی. ئەبوو بە شەو

خاچت بە شەودا هەڵواسە
بەڵكو هەتاكو بەیانی كە هەڵئەسیی
ببێ بە چوار باڵی ڕووبار
بۆ ئەم شارە!
خاچت بە شەودا هەڵواسە
بەڵكو هەتاكو بەیانیی
ببێ بە چوار چاوی باخچە
بۆ ئەم شارە.
خاچت بە شەودا هەڵواسە
بەڵكو هەتاكو بەیانیی كە هەڵئەسیی
ببێ بە بەژنی چوار سەرووی
مژدەو جەژن
بۆ ئەم شارە.
سەرت بە شەودا هەڵواسە
بەڵكو هەتاكو بەیانیی
ببێ بە سەرچاوەی پرشنگ
بۆ كوێرەكانی ئەم شارە.
هەرچی باڵی وشەكانتە
هەرچی چاوی شیعرەكانتە
هەرچی بەژنی خاچەكانتە

وەك سەری خۆت
هەڵیانواسە بەم شەوەدا
بەڵكو هەتاكو بەیانیی.. ببن بە نان..
بە نان بە نان
بۆ برسییەكانی ئەم شارە.

ئەبوو بە شەو. ئەچوویتەوە بۆ ماڵەوە
ماڵی "مەكتەب"
ماڵت بوو، ماڵیشت نەبوو.
ئەچوویتەوە بەشی ناوخۆی قەڵەمە لانەوازەكان.
ئەچوویتەوە بەشی ناوخۆی شێدار بە پەڵەی وەڕسیی.
شێدار بە دەنگی تەڕی حەرەسو
سامدار بە لوورەی سەگگەلی كەناری شار.
ئەچوویتەوە. لە ناو هۆڵێكی لاكێشدا. ژمارە "یەك"
لە دە هێلانەی دوو قاتدا
لەگەڵ نۆزدە سەری تردا
لەگەڵ نۆزدە ڕەنگی جیاجیاو
لەگەڵ نۆزدە دەفتەری غەریبیو
لەگەڵ نۆزدە.. خاوێنو چڵكنی تێكەڵو
لەگەڵ نۆزدە.. فرمێسكو قاقای تێكەڵو
نوێژو گوناهی تێكەڵو زیرەكو دەبەنگی تێكەڵ- و
دڕو بەسزمانی تێكەڵاو بووی!

ئەچوویتەوە. شەو کەنەفت بوو. تۆیش کەنەفت بووی.
چراکان ئەکوژانەوە.. تاریکیی ئەزرنگایەوە
خۆتت ئەکرد بە ژێر پەتووی سەوزەڵەدا
لە ژێرەوە وەکو کرمی فەریکەنۆك لوولت ئەخوارد.
ئەوسا ئیتر لەگەڵ خۆتدا ئاگردانی
خەیاڵی خۆت ئەبردە ژێر پەتووەوە
خۆت بە وان گەرم ئەکردەوە
لەگەڵ خۆتدا کۆڵانەکەی ماڵی ئاسکەو دەرگا تەنەکەکەیانو
لقو پۆپی دار تووەکەیانو پێکەنینی ئاسکە خۆیت
ئەبردە ژێر پەتووەوە.
لەگەڵ خۆتدا ئاسمانێکی شیعری شینو سیمای دایکتو
شاخی گۆیژەو لایلایەکەو شیعری بیستو حەوت ساڵەکەی
باوکتو سەیرانەکانی "تابین" و پەڕەسێلکەی
ئێوارانت ئەبردە ژێر پەتووەکەوە.
لەگەڵ خۆتدا دوا فرمێسکی کچی فلیمە هیندییەکەو
فاتێکی نێو شووشەبەندی کۆگایەکی سەر شەقامەکەی مەولەوی
-پڕ بە بەرت- ئەبردە ژێر پەتۆکەوە..
لەگەڵ خۆتدا.. تەشتێ هێلکەی پیست ئەگرتەوەو
ئەتبردە ژێر پەتووەکەوەو یەکە یەکە دەموچاوی
خزمە پیسکەکانی باوکت تیا نوقم ئەکرد!
لەگەڵ خۆتدا سەری ئەسپەڕەشت ئەبردە ژێر پەتووەکەوەو
یاڵو گەردنیت ماچ ئەکرد.

لەگەڵ خۆتدا بە ڕقەوە سەرەڕووتاوەکەی "عومەر عەلی"ت
ئەبردە ژێر پەتووەکەوەو بە کەشك دات ئەگرتەوەو
هەر لێت ئەداو هەر لێت ئەدا
هەتاکو دەستت شل ئەبوو
تاکو خەیاڵت شل ئەبوو
تا ئەنووستی!
تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ ئیستە مێملی ئارامو تۆ ئیستە
ئاخێکی لەبەردا ڕسکاوی.
تۆ سەرت کەوانەو
تۆ ملت هەمیشە
تیرێکی لەسەرڕێی سۆراخەو.
تۆ گوڵی گومانیو
لە وەردی پرسیاردا ڕوواوی.

تۆ ڕووی دەمت کردە گۆیژەو
گۆیژە گێڕایەوە وتی:
"قەڵاچوالان" ئەتوت ژنێکی بێزارە
لە ڕەنگو شێوەی قژی خۆی.
لە سێبەرو لە هەتاوی نگینی خۆی.
لە ئاوێنەو لە شانەی خۆی.
قەڵاچوالان بە دوای بەرایی بەختێکی

تازەتردا بۆ چاوانی. بە دوای ئایندەی زیوین‌و
بژوێنێکی نوێدا وێڵ بوو
بەیانییەك، ڕەوەسوارێ، کە باڵایان
لە ڕووباری وەنەوشەیی بورجی کاکێش هەڵکێشا بوو.
بە کەناری کازیوەدا پەڕینەوەو
هاتنە سەر باسکەکانی من.
دوور ڕوانییان:
ئاسکێك لە بەرەبەیان جوانتر
ئاسکێك لە فریشتەی ڕەزو
لە پەریەکانی خەو جوانتر.
ئاسکێك کردی بە باڕژن‌و ڕووەو دەشتایی داگەڕا
برایم پاشاو ئەسپ سواری قەڵاچوالان
جڵەویان دایە دەس "با"یەك
بایەکی پەست، بایەکی گرژ: تیژ بردنی.
ئاسك لە سەر بەردێ وەستا
پیاوی پاشای دەرزیی هەڵگر
تیروکەوانی ڕاکێشاو
تیرێ وەکو چاوی شەیتان
چاوی دۆزەخ، تیژ دەرپەڕیو فڕیو فڕیو
لەسەر دڵی ئاسك چەقی.
چاویان لێبوو کە ئاسك کەوت
چاویان لێبوو کە تاشەبەرد ئاڵ هەڵگەڕا

وەختێ سوارەکان گەیشتنە بەردەمی بەرد
فریشتەیەك وەکو کراسی گوڵاڵەی لەبەردا بێ
ئەستێرەی چاوی خواوەندی خۆشەویستیی دابێ لەسەر.
هەستایە پیان. هەردوو باسکی کردەوە
بۆ ئاسمان‌و وردە وردە بەرزبۆوەو لە پڕێکدا
لە چاو ون بوو. کە ڕەوەسوار چوونە سەر
بەرد. ئاسکیان نەدی. هەندێ دڵۆپە
خوێنیان دی: دڵۆپەکان نووسیبوویان: سلەیمانی!
ئیتر لەو یەکەم تیرەوە
نەفرەتی ڕەش لەم شارەدا خۆی ڕوواندو
بەرەبەرە دارستانی لێ کەوتەوە.
لەو دڵۆپەخوێنانەوە
ئەم شارە خوێنی هەڵمژی‌و
گەورە سەرچاوەی خوێناوی
مێژوویەکی سەربڕاوی لێکەوتەوە.
"هەندێ لەو دێراوی قسەو پەندانەی
لە بناری شاردا لێدراون"
یەکەم:
ڕۆژژمێری چاوەکانی ئەم گۆیژەیە
ڕۆژژمێری ئەشکی خاك‌و
ڕۆژژمێری هەڵقرچاوی مێژووی ئاوو
سەعاتێکی زەنگ لێدەری

بەردەوامی خوێنی شارە!

دووەم:

بەم بنارەدا چی نەڕۆی
بەم بنارەدا چی نەهات.
لوورە لووری ئاگری پارس‌و
گڤەگڤی شمشێری ئەسحابەکان‌و
قیژەقیژی شەوەزەنگی ڕۆمەکان‌و
نێڵەنێڵی ڕمی عەجەم
بەم بنارەدا چی نەڕۆی
بەم بنارەدا چی نەهات.

سێهەم:

وەرە ناو ئەم دیرۆکەوە
بۆئەوەی ئاسمان ببینی
چۆن کون ئەبێ‌و
لەو کونەوە چەند تیرێژی
سەروڕیشی پێغەمبەران
بە خوێنەوە ئەکەونە خوار.

چوارەم:

لەسەر زەویی تا ئەسووتێ
کەسی نییە ئەم وڵاتە

لە ئاسمانیش کە خوا باوەشی پیائەکات

ئەم دووکەڵە!

پێنجەم:

لێرە میرەکانی بابان

لەبەر دەسکەوتی هێلانە چۆلەکەیەك

خانوویەکیان ئەڕووخاندو

لەبەر کوشتنی کوللەیەك

خەرمانێکیان ئەسووتاندو

کە یەکتریشیان سەرئەبڕی

"نرخی سەریان*

لەسەر سەربەستەکانیان بوو!"

شەشەم:

ئەم ئازارە مەخەرە ناو

لانکەی گوڵو ئارامەوە

ئەمە شیعرە با نەتەرێو خەمی لە بیر بچێتەوە

ئەمە شیعرە ئەمە ڕووەکێکی سەیرە

بە دڵنیایی کز ئەبێو

بە مەراقیش ئەشنێتەوە.

تۆ پیاسەی شیعرێکی ڕیش هاتووی

---

* وێنە شیعرێکی ئەدۆنیسە.

ناو باخی مەراقی ئەم شارەی.
هەموو ڕۆژ لە داری تەنیایی
پەیکەرێ بۆ ئەوین ئەتاشی‌و
لە بەردەم ئاوێنەی کۆچەری تەمەنتا دایئەنێی.
تۆ ئیستە مەراقی "ئاسکە"و مەراقی نیشتمان
بە پیاڵەی فرمێسکێ تێکەڵی یەك ئەکەی.
پرچی ئەو ئەبەستی بە پرچی لاولاوی ئەمەوە
بەژنی ئەو بە بەژنی ڕەوەزی شاخی ئەم
ئەپێوی. تۆ چاوی ئاسکەو چاوی کەژ
تۆ پەنجەی ئاسکەو پەنجەی گوڵ،
تۆ لێوی ئاسکەو لێوی گڵ.
تۆ مەمکی ئاسکەو مەمکی هەرد
وەکو یەك ئەبینی.

تۆ پیاسەی شیعرێکی ڕیش هاتووی
ناو باخی مەراقی ئەم شارەی.
تۆ چوویتە کۆڵانی دووکەڵ‌و
ناو چرە تووترکی ئەشکەنجەی خەڵکەوەو ئەپرسی:
نیشتمان بەردە یان ڕووبارە؟!
نیشتمان دایکمە. یان باڵندەی نزارە؟!
نیشتمان خوێنە یان هاوارە؟!
نیشتمان شیعرە یان خەونێکی هەوارە؟!

ئەتپرسی: ئەم عەشقە لە کوێوە هاتە ناو لەشمەوەو
لە کەیدا هەڵقوڵی؟!

خاچێکی ڕیش هاتووم
خەریکە یەکەمین هۆنراوەم پێ ئەگرێ.
وا ئیستە دەوەنی وشەی من خەریکە
وەك باڵای ئەرخەوان هەڵبچێو
ئەرخەوان باڵ بگرێ!

سووچێکی چایخانە وەك سووچی مەراقی سێگۆشەی
خۆت وا بوو. حەوزێكو فوارەیەك. فوارەکە
تۆپێکی بچکۆلەی باغەیی هەڵئەداو نەئەکەوت.
تۆ فوارەی یان تۆپی سەر ئەوی؟ ئەتپرسیی
لە خۆتت ئەپرسیی: کامیانی؟ تۆ بۆ خۆت
هەر ئاوی؟! یان ئاوی بۆ خەڵکی؟! تۆ گریان
گریانی شیعرتە بە تەنیا؟ یان گریەی تەلانی
چیایشە؟! ئەو وەختەی کە ئەبێ بە سێڵاو؟
تۆ مەراق مەراقی شیعرتە بە تەنیا؟
یان کسپەی گەڵایشە.. ئەو وەختەی
پێش وەرین (با) ئەیبا؟! ئەتپرسیی:
ئەم چاوە هەر چاوی شاعیرە؟
یان چاوی نانیشە؟! ئەم دەستە هەر

دەستی شاعیرە؟! یان دەستی شەقامیش؟!
ئەم زەردە هەر زەردیی خۆرئاوای ناو شیعرە؟!
هەر زەردیی گوڵانە یان زەردیی هەژاریش؟!
سووچێکی چایخانە. وەکو سووچی خەیاڵی شەوانەی
خۆت وابوو. یەکەم جار لەوێدا. تۆ چرپەی
سیاسیی دووقۆڵیت پڕایە گوێچکەوە. تۆ لەوێ
یەکەم جار: ڕۆژنامەی نەهێنیو بەیانی نەهێنیو
یەکەم جار هەر لەوێ تۆ وێنەی تاڤگەی زیندانییو
زنجیری دەستو پێی ئاسۆگەی دیلت دی.
هەرلەوێیش یەکەم جار: سمێڵی ستالین یەك دوو جار
بە چەپدا بایدایتو چرووتی چەرچڵیش دووکەڵی
ڕژاندە چاوتەوەو هەر لەوێیش: عەینەکی
ڕۆزفلتو هەر لەوێیش، مالینکۆف، مۆلۆتۆف
کاسکێتی لینینو یەکەم جار هەر لەوێ تۆ
شیعری قوڵلەڕەش، ئازاری زنجیت دی!
خاچێك بووی زریانی بزمارو دڕکەزیی بردیتی.
خاچێك بووی بەرەو خۆر هەندێ جار لەسەر سك ئەخشای.
خاچێك بووی بەرەو مەرگ هەندێ جار ئەفڕیتو
هەندێ جار بە کاوخۆ ئەڕۆیشتی.

ڕۆژێکیان مێژوویەك هاتە ناو شارەوە
تۆ پێشتر لەم چیای مێژووەو

لەم زەریای مێژووەو
لەم ئاگری مێژووەت نەدیبوو.
ئێوارە بوو پیرەمەگروون ملی زیاتر هەڵبڕیبوو
بۆ ڕێی کەرکووك..
ئێوارە بوو هەر قەبرەکان مابوونەوەو
نەهاتبوون بۆ ڕێی کەرکووك.
ئێوارە بوو..
لەگەڵ هەوایەکی شیندا تەرمی گۆمێ گەیشتەوە
بەردەمی شار. مێژوو هەستا.
لەگەڵ گریانێکی مۆردا تەرمی هەورێ گەیشتەوە
بەردەمی شار. برین باریی.
لەگەڵ سووتانێکی سەوزا.. تەرمی ڕەزێ گەیشتەوە
بەردەمی شار. ترس سووتا
لەگەڵ هاوارێکی زەرد دا.. تەرمی خۆرێ گەیشتەوە
بەردەمی شار. تیشك بەستی
لەگەڵ هەواڵێکی ڕەشدا.. تەرمی ئەسپێ گەیشتەوە
بەردەمی شار. شاخ حیلاندی.
لەگەڵ ئاوێکی سپیدا.. تەرمی شیعرێ گەیشتەوە
بەردەمی شار. ڕووبار فڕی
لەگەڵ گڕەیەکی سووردا.. تەرمی داستان گەیشتەوە
بەردەمی شار.. خەڵكو خوێنو شەو ڕاپەڕی!
تۆ ئەو شەوە خاچت سەوڵی ڕووناکی بوو

کەشتیت مێژوویەکی یاخیو
شەپۆلیشت جادەکانی ئەم شارە بوو.
تۆ ئەو شەوە هەر چاو بە چاو ژانی خاكو
زەویت بینی: کە چۆن بوومەلەرزەی ئەبوو.
تۆ ئەو شەوە سەعات "دە" بوو
هەر ڕووبەڕوو کە شەفەقی بەربەیانی خوێنینت بینی.
تۆ ئەو شەوە یەکەم جار بوو گوێت لە زەنگی داهاتوو بێ.
تۆ ئەو شەوە یەکەم جار بوو لە بەردەمتا مەرگ ببینی
کە چۆن ئەمرێ!

لە یەك شەودا.. ڕیشی مەرافت سپی بوو
نە کاژاو بوویتو نە سوورکێو!
لە یەك شەودا.. هەندێ گردی پێکەنینت
لەڕ بوون، بوون بە داسكو دەرزی
نە گردی جۆگە بوویتو نە سەیوان.
لە یەك شەودا نامۆیی تۆو نەخشەی عێراق
بە پێوانەی فرسەخی خوێن
هەزاران شەو لە یەکتری دوورکەوتنەوە.
گشت وانەکانی مامۆستای (واجبات) و (جوغرافیا)
بوون بە کاڵەکی گەنیوو توێکڵەشووتی.
لە یەك شەودا زانیت هەموو ڕۆژەکانی ئەم وڵاتە
لە تۆڕی شەوی بەغدادا بەگیر هاتوون.

هەر ئەو شەوە ئاڵای عێراقت لەسەری خۆت داماڵی‌و
ڕێك كردت بە دوو كەرتەوە
پارچەیەكیت فڕێدایە ناو زێرابی ماڵی قودسی‌و
ئەوی ترت وەكو سدارەكەی پاشا
كرد بە سدارە بۆ سەری
گوێدرێژێكی مەڵكەندی!

ئەو شەوە شەو نەبوو سەرم بوو هەڵگیرساو پریشكی
هاوێشت‌و بێشەیەك لە ترس‌و تۆقینی
پێشینەی سووتاندم.
ئەو شەوە شەو نەبوو گەردن‌و شانم بوو
چەخماخەی دایەوەو ڕێژنەی هەڵاڵەو
ڕەهێڵەی ئەستێرەی بەسەردا باراندم.
ئەو شەوە شەو نەبوو هاواری كێوم بوو
تل بۆوەو جیهانی بێدەنگیی شێلام‌و
سنووری خەیاڵ‌و ڕوانینی بەزاندم!

"یادداشتەكانی ئەو شەوە لە چەند دڵۆپە خوێنێكدا"

یەكەم:

تابووتێكەو لە دوو مەتر كەمتر
كەچی مێژوویەك لە ناویا ڕاكشاوە
لە ڕێی نێوان داریكەلی‌و سلەیمانی‌و
لە ئاوی سیروان درێژتر.

دووەم:

لەبەر دەروازەی سەرادا

بەهەشتو دۆزەخ تێکەڵن

جارێك خۆڵەمێشی خواینو

جارێکی دی زەردەخەنەی پێغەمبەرین.

سێهەم:

وەك ئەو شەوە

هەموو جارێ عەرەبانچیو بێ بەرگو نان

ئەم مێژووە ئەئاژوونو ئەبن بە بای

دەوری ئاگر

کەچی لەوسەر کە گالیسکەی

بەرگو نانو کە گالیسکەی

خۆشییانی سەربەرەوخوار

پەیدا ئەبێ.

نە ئەو نانێکی ئەگاتێو

نە بۆ ئەمیان شەرواڵێکو

نە بۆ عەرەبانچیش جێیەك

هەتا سواربێ!

چوارەم:

لە شەوی شیعرێکیان پرسیم:

ناونیشانت؟

ئەویش وتی:
ناونیشانی کوێت بدەمێ!
منماڵەکەم وا بە کۆڵی ڕێو بانەوە
گەر ویستت بمدۆزیتەوە
ئەبێ پرسیار لە با بکەی من لە کوێمو
ئەبێ بە نامۆیی بڵێی
من چوومەتە ناو کلۆری کام ژانەوە!

پێنجەم:
ئەو شەوە مانگەشەو
پێشانگەی ئەوینی شارێکی لە خۆیدا کردووە
سەد تابلۆی شەقامی ڕەنگینی
بە خۆیدا هەڵواسی
ئەو شەوە بە خوێنی ژنێکی بەر سەراو
بە پەنجەی تریفە
مارەیی ئازادیی لە بەردەم
گۆیژەدا مۆرکرا!

تۆ گۆیژەیتو لەسەر ترۆپکی بەسەرهات
ڕاوەستاوی‌و ئەڕوانیتە ئەم زەمانە.
دەمێ هەڵمی‌و دەمێ تنۆك‌و دەمێکیش
گڕەو پشکۆ.

تۆ خاچیتو لەسەر گۆیژە ڕاوەستاویو
ئەڕوانیتە ئەم زامانە.
دەمێ گوڵیو دەمێ سووتوو دەمێکی دی
خوێنی ئاسۆ.

تۆ خاچی مار تێئالاوی
تۆ شیعرێکی پەپکەخواردووی
ناو تەنیاییو
تۆ قوتابی مەراقیتو
تۆ کلۆیەك تەباشیری سکالایتو
تۆ تەختە ئاخی خولخواردووی بەردەوامی
ناو گێژاوی!
شەقام بێشکەی درێژکۆلەی شەوانی هاوینانت بوو.
گەورەیش بوویتو ڕای ئەژەنیت.
هەتا درەنگ. لەسەر کورسیی چایخانەیەك. مەراقت وەك
قەلەڕەشکەی پەڕەوازە هەڵئەکورما.
تۆ دوا خەیاڵی درەختی شەوانە بووی
سەعات بەردی تێئەگرتیو هەڵئەئەسای
تۆ ئەودەمە کەوتبوویتە ئاوی شینی دوو چاوەوە.
تۆ گەڵای مێو بوویتو ئاوی شینیش هەر ئەیبردی.
ئەم سەرچاوەی ئاوی شینە
هەر لە لای کەشتیی نوحەوە هەڵئەقوڵاو

گشت ڕۆژێکیش تۆ لە گەڵیا بە کەناردا هەر دووراودوور
دوای ئەکەوتی.
تۆ ئەتزانی ئەم ئاوە قەت بوار ناداو
ئەم ئاوە قەت بۆ تۆ نابیٚو
ئەم ئاوە قەت لەسەر شیعرت ڕاناوەستیٚو
تۆ ئەتزانی لەناو ئەم سیحرە شینەدا
بەخت گەرداوە.
تۆ ئەتزانی نەك خاچی تۆ.. بەڵكو دەیان
ماسیگرەی عاشقی ئاو لەو دوو چاوەدا خنكاوە.
تۆ ئەم گێژاوە ڕایكێشای تا بە دەوری
نەهێنیدا بخولێیتەوە..
تۆ ئەم ئەوینە مەحاڵە بەهرەی
قولاٚیی پیٚ بەخشیت..
تا گژوگیاو ڕەنگو دەنگو
گەرای عەشقی هەڵنەهاتووی
لە بندا بخوێنیتەوە..
تۆ ئەم شەپۆلە شینانە كە بردیانی بۆئەوە بوو
لە ناو ئەوینە تەنكاودا نەخنكێیتو
ببی بە شەهیدی زەریا!
شەقام بێشكەی درێژكۆلەی شەوانی هاوینانت بوو،
تۆ دوا خەیاڵی درەختی شەوانە بووی.
سەعات بەردی تێئەگرتیو هەڵنەئەسای.

که هەڵئەسای وشەیەکی سەرشکاو بووی.
که هەڵئەسای مەراقێکی ئاڵۆزکاو بووی.
له گلۆڵه دەزووی تەڕو شێواو ئەچووی،
خۆت سەری خۆت لێ ون ئەبوو
له شوێنێکدا.. له دوو شوێندا.. له ده شوێندا خۆت ئەپچڕان.
ئەبووی به چەند کەرتێکەوە، هەر کەرتێکت بایەك ئەیبرد
هەر کەرتێکت شەپۆلێك‌و هەر بەشێکت تەمێك ئەیبرد.
ئەویان دەستەکانی دایکت
ئەویان عەشقێکی مەحاڵ‌و
ئەوی تریان گیرفانێکی پڕ له فرمێسك!
که هەڵئەسای جاده ئەنووست. بەسەر جادەی نووستووەوە
تاك‌و تەرا، وەك چەند زارێکی هەڵدراو.. یەك‌و یەك،
دوو و یەك.. هیچ‌و یەك.. هەر تۆو بایەکی عەجوول‌و
یەك دوو شێتی ئێسك سووك‌و دوا سەرخۆشی پاڵ
دیواری قاچ مانگرتووی شار ئەبینرا:
چاوم لێیه:
ڕەشەبایەکی سەرخۆش هات
مەلا سمایل.. پیری مەی. دەنگی بادە. دەنگی ڕۆستەم
دەنگی زۆراب. هەر وەکو قاپێ شەرابی
سووری سەرمۆر له دوای یەك دوو جارێ لەقین
لەبەر دەروازەی سەرادا ڕێك ئەوەستێ
دەستی چەپ لەبەر پشتێنداو، دەستی ڕاستیش بۆ هەڕەشه

لە ئاسمانو حکومەتو بازرگانی شار هەڵئەبڕێ!
ڕووبارێکە لە شیعرو پەند.. سێلاوێکە لە هەجووی تیژ
هەر سەرئەکاتو هەڵئەچێ!
لە پڕێکدا ئەبێ بە زووخاوێکی مەنگ
شەپۆلەکانی دائەچێ!.
ئەم هەورە لەگەڵ شەرابدا شێلراوەو لە ئاگری
نێو داستاندا سوور بۆتەوەو بووە بە نانێکی سووتاو.
ئەمە جیهانێکی تێکەڵە لە فیردەوسیو لە حافظ و
فایەق بێکەس، لە خەیامو مەلای گەورە
ئەم تێکەڵە
لە نێڵە نێڵی ئاگرو لە خوڕەی ئاو
ئەدوێو ئەدوێو مشتەکۆڵە ئەدا لە هەور
جبەی ئەشرافو مێزەری مەلاو شێخو
وشکەسۆفی بەرانبەر خوا هەڵئەبڕێتو
شیڕ.. شیڕ شیڕ شیڕ.. دایان ئەدڕێ!
شەق لە تاجی ئینگلتەرە هەڵئەداتو هەر گڤەی دێ.
جنێو ئەدا بە عەمباری شاراوەی ئاردو برنجو
ئەدوێو ئەڕواو ئەدوێو هەر گڤەی دێ.
تاکو لە پێچی چوخمێکدا بزر ئەبێ
ئەو بەردەوام شیعری خەیام ئەڕێژێتە سەرشەقامو
ناو کۆڵانو شار بۆنی ڕەزی چوارینەی
باوەگەورەی بادە ئەگرێ:

"ئەڵێن کە دۆزەخ مەخسوس بۆ مەستە
بەم واتە واتە قەت دڵ مەبەستە
گەر عاشقو مەست بچنە جەهەننەم
بەهەشت چۆڵو هۆڵ وەك بەری دەستە".

ئەو بەرەو ژوور. مەراقی سەر هەورازێ بوو
تارمایی سەرخۆشی ژێر چوخمێ،
کە ون ئەبوو.. ئەڕۆیشتەوە.
منیش خاچێکی بابردووی بەرەوخوار بووم
لەگەڵ مانگەشەوێکی نەخۆشو گژەبایەکی دەنگگڕو
خەیاڵێکی تۆزاویدا،
بەرەو نسێی ماڵی مەکتەب ئەبوومەوە.

"بروسکەیەك کە لە تیسکەی تفەنگو هەورەتریشقەو لە مردن بە پەلەترە"
نە شیعرەو نە پەخشانەشیعرەو
لە قسەی منداڵیش ساکارترە:

بۆ بەڕێزان:

عومەر خەیام. ئەبو نەواس. فایەق بێکەس. گۆران. سەیاب. حەمدی. هەژار. هێمن. سەلام. حسێن مەردان. شێخ نووری شێخ ساڵح. سەلام. دڵدار. جەلادەت بەدرخان. ڕەفیق حیلمی. صادق هیدایەت. فروغ فروغزاد. محرم محمد امین. مالك حداد. صلاح عبدالصبور. عەلی مەردان. تایەر تۆفیق. حەسەن زیرەك. نازدارو ئەسمەر فەرهاد. هەروەها مەلا سمایلو هاوڕێکانی:

ئێمە کە لە خوارەوە ناومان نووسراوەو ئیمزامان کردووەو خۆمان بە دۆستی نزیكو دڵسۆزی ئێوە ئەزانین. تکاتان لێ ئەکەین. تکا. جارێ هەر لە شوێنی خۆتان بنو نەکەن بگەڕێنەوە. چونکە ئەگەر بێتو بگەڕێنەوە. ئەوا چەند ساڵێکە لەم وڵاتانەدا شمشێرێکی ڕیشدار پەیدابووەو لە هەتاو نایخاتە سێبەر. ملی یەکە بە یەکەتان ئەپەڕێنێ. ئەویش لەبەر ئەو شیعرو چیرۆكو باسانەی نووسیوتانە، لەسەر ئەو قسانەی کردووتانە. لەسەر ئەو خەیاڵانەی لەسەرتاندا بووە. لەسەر ئەو خواردنەوانەی خواردووتانەتەوە. لەسەر ئەو گۆرانیانەی وتووتانە. لەسەر ئەو سەمایانەی کردووتانە، بۆ ژنەکانیش لەسەر ئەو جلانەی لە بەریان کردووە. لەسەر ئەو ئارایشتانەی کە کردوویانە. تکاتان لێ ئەکەین هەر لە شوێنی خۆتان بنو نەگەڕێنەوە. هەروەها تکایە ئێوەیش لەلای خۆتانەوە هەموو ئەو ژنو پیاوە زاناو ئەدیبو مێژوونووسو سیاسیو هونەرمەندو سەرخۆشو سەماکەرو خاوەن مەیخانەو خەیاتی ژنانو فالگرەوەو دەستگرەوانەی کە لە کیشوەرەکەی ئێوەدان ئاگادار بکەنەوە بۆئەوەی نەگەڕێنەوە. تا ئاگادارتان ئەکەینەوە.
بەشێك لە ناوی ئیمزاکەران.
د. حسین مروە. د. مهدی عامل. د. عبدالرحمن قاسملو. د. شەرەف کەندی. سەعید سوڵتانپوور. سەعیدی سیرجانی. حەسەن قزڵجی. عەبدولخالق مەعروف. زهدی. عمر توفیق. مەلا مەجید. مەلا عەبدولڕەحان. مەحمود خاکی. لەگەڵ سەدان ژنو پیاوی ڕۆژنامەنوسو ئەدیبو هونەرمەندو زانای ئێرانیو جەزائیریو میسریو پاکستانی کە لەبەر درێژبوونەوەی برووسکەکە ناوەکانیانمان نەنووسی.
وێنەیەکی بۆ:

ـ عەرشی پەروەردگار.
-هەموو مزگەوتەکان‌و کڵێسەکانی دنیا.
ـ موفتی‌و پاپا.

تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ نەفرەتێکی پیرۆزی‌و
تۆ گوناهێکی پاکژی‌و
تۆ بەهەشتێکی گڕدارو
تۆ وشکانیی ناو سالاوی!
بەیانیان تۆ خۆزگەی تەڕیت‌و ئەچیتە دەرەوە.
تۆ مێرگی گەڕیدەو گوڵزاری دەستگێڕی، باوەشت
پڕ ئەکەی لە گزنگ. خەیاڵت پڕ ئەکەی لە ئاونگ
چاوانت پڕئەکەی لە نامەی ڕەنگاوڕەنگ،
هەتاوی دوای باران ئەخەیتە سەرشانت‌و بە دەستیش
پریاسکەی هەورێکی پڕ باران هەڵئەگری. ئەمانە
هەر هەمووی، ئەیانبەی، بۆ کچی‌و کچ بێباك
بە لاتا ئەڕوات‌و نە خەمت بۆن ئەکاو نە خۆزگەی
تەڕی تۆ ئەبینێ‌و نە گوێیشی لە ڕازی وەریوتە.
هەست ئەکەیت سەرابی. هەست ئەکەیت گۆرانیی
تەماویت، هەست ئەکەیت بێ ڕەنگ‌و بێ بۆن‌و
بێ دەنگی. خۆزگەی تەڕ ئەبێتە زەردەپووش
ئەوساکە باوەشت پڕئەبێ لە وردە ئاوازی شکاوی

شمشاڵو لە خۆڵی شیعرێکی ڕووخاوو لە گەردی
خەماویی خۆڵەمێش.
لا ئەدەیت. تۆ پەنا ئەبەیتە بەر کتێب. بەر سایەی
دیوانو ئەچیتە ژێر باڵی گۆڤارو ڕۆژنامەو ئەبیتە
ڕێبواری وڵاتی ناو چیرۆك. "گەلاوێژ" تا ئیستەیش
تەلانی هەر سەوزەو سەرگۆنەی لاپەڕەی پڕ لە خوێن.
"ڕۆژی نویٚ" قژی خۆی ئەکاتە کەپرێكو هۆنراوەی
ئەبێتە باوەشێن. تۆ ئەڕۆیت. تۆ سەرت
ئەدەیتە دەست خێڵی ڕووناکییو تۆ سەرت
ئەخەیتە سەر پشتی هەزاران ئەسپەشێی ناو دیرۆك.
هەڵئەسیی هەست ئەکەیت وەك لقی دارسێوی هاوینان
بە بەری چڕو پڕ قورس بوویت. هەست ئەکەیت جۆگەی نویٚو
شاخی نویٚو مەلی نوێت بینیوەو لە دوێنیٚ
بەرزتر هەڵئەفڕیت. دێیتەوە سووچەکەی
چایخانەت. ئەبینی کۆڕ گەرمە بە قسەو
بە بۆنی تێکەڵی دووکەڵی جگەرەو دووکەڵی سیاسەت.

لە ڕۆژژمێری ئەیلوولدا. ئێوارەیەك کە هێشتا خۆر
وەکو سینییەکی خڕی پرتەقاڵیی بە کەناری خۆرنشیندا
هەڵواسرابوو. لە ڕۆژژمێری ئەیلوولدا ئێوارەیەك
کە هێشتا خۆر مابووی بازداتە خوارەوە
بۆ ناو شەوو لەسەر دواکەل بە ترسەوە

ڕاوەستابوو. ژیلەمۆیەکی دەنگ و باس،
هێشتا گەرم، ڕۆکرایە سەر جادەکان. بای
سرکەسرکی ناو خەڵکیش خەریکبوو ئەیگەشاندەوە.

ئەڵێن: دەرگای هەردوو دەربەند
بوون بە دەروازەی ئاگرو
لەسەر بەغدا داخراون.
ئەڵێن: بەردەکانی دەربەند
یەکە یەکە بوون بە چاوو داگیرساون.
ئەڵێن: لە گەرووی دەربەندا
ئەمڕۆ مێژوویەك نێژراوەو
مێژوویەکی تازە زاوە.
ئەڵێن: لەو دەربەندانەوە
ڕۆژگاری نوێ هەڵئەقوڵێن
مرۆڤی نوێ
جۆگەلەی پشکۆ لە پشتو
کڵپە بەسەر دێنە دەرێ
ئەڵێن: لەم لا گرمەژنی
ئەسپەڕەشو چەپۆکانیو
ئەڵێن لەولایش چریکەی بازەکەی کفری
-ئیبراهیم بەگ- بە یەکەوە هاتوونەوە.
ئەڵێن: ئیستە لە هەردوو بەری دەربەندا

داستان سەنگەری لێداوەو
خوێن ئامادەی بازرەقەیەو
ئازادیی وا لە کێوانە!

لەو ئێوارەی ئەیلوولەوە دۆڵی کپ مرد.
لەو ئێوارەی ئەیلوولەوە شیعری کپ مرد.
لەو ئێوارەی ئەیلوولەوە ئادەمیزادی کپیش مرد.
لەو ئێوارەی ئەیلوولەوە پەردەو کوللەی مانگەشەوو
سەرینی نەرمی تریفەو دەنگی ئاوریشمینی شنەو
کزەو پیاسەی بە کاوخۆی خەیاڵو سەرکردنەسەر
ڕانی شینی گۆمو لەنجەولاری گۆزەی کانییو
وردەشەپۆلی شمشاڵو ڕەزی نووستووی بێ دەربەستو
کلاوکلاوێنەی شاخو بەردی هەڵمەقۆی شەوانو
زەردەخەنەی گوڵەکانی باخی گشتیو بۆنی دڵداریی
ناو چیغو فەنەری کۆلارەکانو سێوە لاسوورەی
نێودەستی مێبازانو دیلانێی ئەستێرەکانو
خاڵخاڵۆکەو ماڵی خاڵو هیلالی خەنەی ناو
دەستو تێشووی ڕاوو نازوونووزی دەنگی
خۆشو یارەکەی من:
هەموو چوونە ناو کونەبای مێژوویەکی بێ بنەوەو نەهاتنەوە.
هەموو چوون بۆ کۆچی بیرچوونەوەی ئەو دیو خەونو نەهاتنەوە
هەموو کەوتنە ناو وڵاتی خۆڵەمێشو دووکەڵەوە..

هەموو بوون بە ژێر دەستو پێی گابەردو کەندەڵانەوە..
هەموو لە ناو شەوی خوێندا ون بوون.
چوونە تابووتی لەوەو
لافاوی گوللە بردنیو
گڕ دایپۆشین.

ئەبێ لەناو ئەم تەندووری خوێنە شێتەو
لە بەردەمی ئەم گەرداوە چەمووشەدا، شیعر
چی بکات؟! ئەبێ وشە بچێ بۆ کوێو
ببێ بە چیو کام هەرێمی بوومەلەرزەو
کام مەڵبەندی مەرگی تازە داڵدەی بدات؟!
ئەبێ شیعر ببێ بە چی؟
ئەبێ وشە بچێ بۆ کوێ؟
ئەگەر ئەبێ بە پەپوولە
هەر بە هاڵاوێ ئەسووتێ!
ئەگەر ئەبێ بە باخچەیەك
هەر دووکەڵ چاوی کوێر ئەکا.
ئەگەر ئەبێ بە کانییەك هەر بە تەقەیەك کەڕئەبێ.
ئەگەر ئەبێ بە بولبولێ
هەر بە گرمەیەك لاڵ ئەبێ
ئەم پرشنگە
ئەگەر ئەچێتە ژورەوەو

دەرگا لەسەر خۆی دائەخات
شەوێك ڕەنگی هەڵئەبزڕکێو
دوور لە نیشتمانی ئاسۆ
لەسەر جێگایەکی شێدار
تەنیا ئەمرێ!
ئەم خەیاڵە
ئەگەر خۆی ئەکات بە خەڵوەت
بۆ ئاسمانو جریوەی دوور
ئەوسا تەنها خوا ئەیبیسێو
خەڵك نایبیسێ.
ئەم سترانە.
ئەگەر لێوی خۆی بدوورێ
لێوی قەڵبەزەو
شەپۆلو
دەمی دەریاچەیش ئەدوورێ!
ئەم ئازارە..
ئەگەر تێکەڵ بە گڵ نەبێ
گوڵەگەنم چۆن بزانێ ژانی ئەوە؟!
ئەم فڕینە
ئەگەر نەبێ بە تەتەری خۆشەویستیی
عەشق بە چیدا بزانێ
باڵی ئەوە؟!

ئەم ئاوە گەر
زەوی لە زمانی نەگاو
ڕەگ نەیەوێو
دارستان گوێی لێ ڕانەگرێو
بەرد بە هاژەی هەڵنەپەڕێو
گژوگیا نەیخوێنێتەوەو
زیخو چەو نەینووسێتەوەو
مێرگەکانیش ماچی نەکەن
بۆچی ببێ؟!!
لە نێوانی شیعرو شیعرو.. شیعرو شاخدا
لە نێوانی شیعرو شیعرو.. شیعرو چاودا
من ئەو خاچەم
باڵێکم وا لەناو هەورا شەقڕنێتیو
باڵەکەی دیم لەسەر زەمین کێومالْ دەکا.
بە باڵێکما ئەستێرەیەك شۆڕبۆتەوەو
بەوی ترما جەستەی گوندێ.
لە یەك وەختا من خەونیشمو بە ئاگا بوون.
لە یەك کاتا شەپۆلەکانی ڕووی ئاوم‌و
گێژاوی ناو قووڵاییشم.
من ڕوون بوونەوەی ناو زەریام.
ئاسانێکی دژوارم‌و
من نە شیعرم بۆ ژوورێك‌و

نه باڵندەم بۆ باخێك‌و
نه زمانی هێرۆگلیفیم بۆ تاقمێ‌و
نه زمانی تەنکاویشم!
وا ئێستاکەیش مەرگ ئابلۆووقەی ئاوی داوه
مەرگ ئابلۆووقەی باخی داوه.
چەقۆ ئابلۆووقەی گەرووم‌و
زیندان ئابلۆووقەی فڕینم‌و
سەرباز گەمارۆی سەرنجم‌و
زنجیر ئابلۆووقەی مێژووم‌و
قەناره ئابلۆووقەی ملم‌و
دەبابه ئابلۆووقەی خەونی داوه‌و
فڕۆکەیش ئابلۆووقەی مانگم!
وا ئێستاکەیش لەم تەمی خوێن‌و غوباری مردنەدا
له سەرانسەری جەستەمدا..
لەم سەرەوه تا ئەوسەری. له تەوێڵی خانییەوه
تا کەڵەموستی پێی نالیی، له برژانگی حەبیبەوه
تا ئەگاته کاکۆڵی زین، نه سەوزەگیایەکی
چاوم‌و نه پەنجەیەکی دایکم‌و، نه لەنجەیەکی
بەفرم‌و نه تروسکایی جۆگەیەك دیارنەماوه.
ڕێگا نەبوو..
من شیعرم کرد به خڕکەبەردی سەنگەرێ
تا مردنێ بگێڕمەوه‌و مانگ نەکوژرێ.

ڕێگا نەبوو..
من شیعرم کرد بە خڕکەبەردی سەنگەرێ
کە لەوێوە ئازادییشم
تەقە لە مردن بکاتو
سەری تاریکیی هەڵگرێ!
ڕێگا نەبوو..
ئەبوو ئیتر شیعر بکەم بە مەتارەو
شیعر بکەم بە وردەنانی گیرفانو
شیعر بکەم بە قومبەلەی بەرکەمەرێ.
ڕێگا نەبوو.. لەوە زیاتر
هەر لە خامو جاوی شیعر دادڕمو
بیکەم بە کفنی گردۆڵکەو
هەر لە دارو تەختەی شیعر داتاشمو
بیکەم بە تابووت بۆ دەغڵو
بۆ جەنگاوەر بە پەیکەرێ!
ڕێگەم نەبوو.. لەوە زیاتر
بۆ هاودەنگیی لەگەڵ تەنیایی شەهیدا
شیعر بکەم بە یاوەرێ!
ڕێگە نەبوو.. ئەبوو ئیتر
وشە بکەم بە قۆپچەی بەردینی پاڵتۆی
کێوەکانو وشە بکەم بە دەنووکی قاسپەی بەفرو
وشە بکەم بە بالیفی گمەی کۆتری بریندارو

وشە بکەم بە ژێی خوێناویی گیتارێ!
ڕێگا نەبوو.. ئەبوو ئیتر
شیعر بەرمە ناو ژانەوە.. هەتا ڕەنگی ناسۆر بگرێ.
شیعر بەرمە ناو گڕەوە.. هەتا ڕەنگی سووتان بگرێ.
شیعر بەرمە ناو کۆچەوە.. تا ڕەنگی ڕاگوێزان بگرێ.
شیعر بەرمە ناو خوێنەوە.. تا ڕەنگی شەهیدان بگرێ.
ڕێگەم نەبوو لەوە زیاتر..
من خاچەکەم لەم دۆزەخە تازەیەدا بڕوێنمەوە
هەتا ئەویش ڕەنگی ئێوەو ڕەنگی مێژووی
پەڕاگەندەو ڕەنگی خاکی نامۆ بگرێ!
تۆ هەنووکە چاوت بووە بە بەستێنی گۆمی کوژراو
هەموو ڕۆژێ لەم کەنارە سامدارەوە
تۆ تارمایی ترسێکی پەلوپۆ داری، خۆت ئەبینی،
سام ئەبینی. دەستی پەڕیوی شەپۆلو پەنجەی زنەو
کەفەژیلکەی دوا هەناسەی زێ ئەبینی.
بڵقی خوێنی خۆت ئەبینی.
هەموو ڕۆژێ لەم کەنارە سامدارەوە
وەکو تیتراوسکی غەمگین لە گوێ دەریاچەکەی "دوکان"
لەسەر کۆتەرەی یادگار هەڵئەنیشیو
جەستەی سەرئاوکەوتووی لادێو
جەستەی جوانووی سوار نەدیوو
جەستەی کێڵگەکان ئەژمێری.

تۆ لێرەوە لەم بەستێنە ڕەشپۆشەوە
وەکو ماسیگرەی عاشق لە گوێ گۆمی "دەربەندیخان"
هەموو ڕۆژێ بەرسنگی خۆت ئەدەی لە ئاوەسوورەکەی
ئەم دەڤەرەو یەکەیەکەیش سەری بڕراوی ماڵانی
ناو "سیار"ەو قامیشەڵانی بێنەوای گیانی نالیو
دەشتی شارەزوور ئەژمێری.
تۆ ئیستاکە لەبەر پرژەی "بافل"ەکەی چەمی ڕێزان
هەموو ڕۆژێ گوڵە هێرۆیەکی ئاڵیو بۆ ئاسمانێکی مسینی
پڕ فڕۆکەو پڕ ناپاڵم سەرهەڵئەبڕی.
تۆ ئیستاکە هەموو ڕۆژێ سەری تاجو نووکی نەجمەو
بزماری پۆستاڵەکانی ئەفسەرێکی شاری بەغدا
"زەعیم صدیق" وەکو تەلبەندی حامییەو گوێزانی کول
بە ناو هەناوی دایکتا ڕەت ئەبنو شیعرو یارو و
منداڵیتو گوڵ سەرئەبڕن
تۆ هەنووکە هەموو کاتێ، زریکەی شەو، زریکەی ڕۆژ،
وەکو داوە دەزووی بەربووی سەرهەڵدێرێ،
لە دهۆکەوە بۆ کەرکووك بە پەنجەی کۆڵ ڕائەکێشیو
لە دەنگتەوە ئەیئاڵێنێو لەگەڵ هەموو کسپەیەکدا
مێژوویەکی ئەتلێیتەوەو لەگەڵ هەموو گرمەیەکدا
گێژەڵووکەی بە چواردەوری نیشتماندا ئەخولێیتەوەو
لەگەڵ هەموو دڵۆپە خوێنێکدا تۆ خاچێکی جارێکی
تر لە ناو بێدەنگیی دنیادا ئەڕوێیتەوە!

دیسانەوە ئێوارەیەو
ئەمجارەیان شەقام بە دەنگی بەرز ئەگریی.
دیسانەوە ئێوارەیەو
خۆر بە کەوڵێکی سوورەوە هاتۆتە بەردەمی سەرا.
پێنج ڕێیانی بەردەم سەرا
پێنج ڤیژەن‌و بە یەکەوە هەڵئەفڕن‌و
پێکیشەوە ئەچنەوە ناو هێلانەکەی فرمێسکی خوا.
ئێوارەیەو لەبەر دەروازەی سەرادا
دوو لاشەیان فڕێداوە
دوو لاشەی باخ.
دوو لاشەی شاخ.
دوو پارچە خۆر.
دوو ڕەزی مۆر.
دوو دیوانی خانی‌و کۆیی
دوو سروودی ڕەنگ پەمەیی
دوو قەسیدەی فایەق بێکەس
دوو گلێنەی حسێن حوزنی
دوو ڕووباریان فڕێداوە.
دوو ئەسپی ڕۆژ
دوو بەردەنوێژی دەرسیم‌و
دوو باهۆزی چیای جوودی‌و
دوو بەهاریان فڕێداوە.

ئێوارەیەو لەبەر دەروازەی سەرادا
دوو پێغەمبەر پاڵکەوتوونو خوێنیان داوە بە خۆیانداو
سەریان کردۆتە سەر ڕانی کوردستانو
وەك دەریاچەی نێو خۆرنشین
هەردوو نوستوون.
لەسەری گۆیژەوە دوو شەربە لە شێوەی
دوو هەوری سووربادوا
باڵئەگرن ئەو وەختەی ئەگەنە سەر سەریان
سەرەوخوار ئەوەستن
تا قلێپ قلێپ
ئەڕژێن بە مێرگی گوڵاڵەی لەشیاندا.
"کانی با" دوو کزەی قژسووری ئاوارەی ئەنێرێ
ئەگەنە لایانو ئەوەستن
پەنجەیان ئەخەنە ناو ڕیشی تەڕیانو
بە تاڵیی خوێناویی کاکۆڵیش
دوو زامی سەرسینەی هەڵەبجە ئەبەستن.
چەرماوەند تەواری سەرماهیی ئەنێرێ بۆ لایان
کە تەوار ئەگاتە سەر سەریان
ئەوەستێو بە دەنووك دوو دڵۆپ
لە کانیی جەستەیان هەڵئەگرێو
ئەیانبا بۆ ئەوەی تینوویەتی
دوو بەردی بشکێنێ!

(بێکەس)یش دوو شیعری دەنگ سووری ئەنێرێ بۆ لایان
کە شیعر ئەگەنە بەردەمیان
ئەوەستن کلاوی ناونیشان دائەگرن
لەسەرخۆ، لەسەرخۆ، دەست ئەبەن
دوو تاڵ موو لە برۆی هەردووکیان دەردێنن
تاڵەکان ئەخەنە ناو شووشەی حەرفەوە
تاڵەکان ئەخەنە ناو نمەی حەرفەوە
ئەیانبەن بۆئەوەی
لە تاقی کازیوەو
لە ژووری ئازادییو
لە دڵی منداڵدا دایبنێن!

"چەند نیگارێکی نوێی حوزەیرانی 1963
کە لەسەر جەستەی قوربانییەکانی زەعیم صدیق هەڵکەندراون"

یەکەم:
دەشتێك هەمووی ڕووتەنی بوو
تەنها لە یەك شوێندا نەبێ
کە تۆپەگوڵ تۆپەگوڵی گەورەگەورە
دایپۆشیبوو.
کەس نەیزانی نەهێنیی ئەم پارچە عەردەو

تۆپە گوڵی گەورە چییە.. هەتاکو چوون
عەردیان هەڵکەند
ئەوسا ئیتر ئاشکرا بوو
کە چەند عاشقێکی فتبۆڵ
لە ژێرەوە لە پاڵ ڕەگی تۆپەگوڵدا
ڕاکشابوون!

دووەم:
ئازادیی سکاڵای خۆی هەیە.
قوربانیی سکاڵای خۆی هەیە.
چیایش هەر سکاڵای خۆی هەیە.
گۆڕستانی مۆمەکانیش سکاڵای خۆیان هەر هەیە
هەموویشیان گەر بیانەوێ
سکاڵایان شۆخ‌و شەنگ بێ
سکاڵایان ڕازاوە بێ،
بە چرای وشەی سەوزو سوور
ڕووئەکەنە تاقە کەسێ
سکاڵایان بۆ بنووسێ:
عەرزوحاڵچیەکەی بەر سەرا
ئەو پەخشانەی
کە بە پێوە وەکو فوارە
شەهید کرا!

سێهەم:

حەوشەی ماڵەکانی ئێمە
جگە لە چیمەن بۆ قسەو نانخواردنو
دانیشتنو پاڵکەوتنو لە دایکبوونو
نووستنو شووکردنو ژنهێنانیش.. هتد
حەوشەی ماڵمان..
زەعیم صدیق.. جەنەراڵی هاوینی مەرگ
بۆ یەکەمجار.. یەکەم کەس بوو
بۆیشی کردین
بە قەبرستان!

چوارەم:

مامۆستایانو حوزەیران
وەکو ڕووبارو سەرچاوەن.
دەنگیان یەکەو لەشیان یەکە
مامۆستایان لەم یادەدا
پۆلێ باڵندەی وشەنو
حوزەیرانیش تەختەی ڕەشە!
حوزەیران بە گەرمای مەراقو بە قرچەی ئەو هەموو
کۆستانە، ئارامتی وەکو پۆری ناو گرە پرووکان.
تۆ ئیستە وەك تەلی دڕکاویی چواردەوری زیندانت

داخ بوویتو بە وێنەی خەرمانی سووتاوی مێژووتو
بە وێنەی بازنەی ئاگری ئەو پووشو پەڵاشەی شەوانە
لە کەژدا ئەڕۆنو ئەسووتێن کەوتوویتە هەڵقرچان.
حوزەیران جەستەتی هاویشتە ناو گەرووی کڵپەوە
سەرت بوو بە سەری شاپڵێتەو
دەستت بوو بە جۆگەی پەنگرو
ملیشت بە گڕدان!
حوزەیران بەهارتی خڵتانی دڕك کرد
"ئەو دڕکە نیشانەی ڕسکانی گوڵت بوو"
حوزەیران تۆی دایە بەر تیغی وەیشوومە
"ئەو تیغە هەتوانی زامت بوو"
حوزەیران چەند شەتڵو چەند تۆوی گریانی
لە سنگتا شاردەوە.
"ئەو شەتڵو تۆوانە کۆگەرای ژانت بوون"
حوزەیران پاڵێکی پێوەنای بۆ کەندو هەڵدێرێ
"ئەو کەندو هەڵدێرە لوتکە بوون بەرەو ژوور"

جەنەراڵ صدیقی هاوینی مردنیش
چەند پەتی بۆ ملی هۆنراوەت هەڵخستو
چەند چاڵی لە پشتی وشەتا هەڵکەندو
چەند کونی کردە ناو دیواری سەرتەوە
پەتەکان.. پلیکەی سروود بوون بەرەو ژوور.

چاڵەکان.. دێراوی ڕستە بوون بۆ چیرۆك بۆ دوارِۆژ.
کونەکان.. پەنجەرەی سەهۆڵی کۆنگرەی ئەوینی
خەڵکیی بوون
حوزەیران.. بە قفڵی قەدەغەی هاتوچۆ
چۆنیەتی خولْقانی کلیلی فێرکردی.
حوزەیران.. بە دۆزەخ ئاماژەی بەهەشتی بۆ کردی.
حوزەیران.. بە سووتان سەوزایی لە گیاندا هەڵکردی.

تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ ئەو کاتژمێری خوێنەی
هەموو سەری سەعاتێکی سووتان لێ ئەدەیتو
زەمینێکیت بیستو چوار سەعاتیش جارێك
بە دەوری مردنی خۆتدا خول ئەخۆیتو
کە ڕووناك ئەبی تەندووریو
کە تاریك ئەبی خەڵووزیو
تۆ ئەو وەرزی پێنجەمینەی
لە ڕۆژژمێری ئەم دنیا بێ دڵەدا
ناوت نییەو ڕەنگت نییەو دەنگت نییە.
تۆ هەر بۆ خۆتو لە لای خۆت
هەر برینێکت زارێکەو
هەموو ئەندامێکی جەستەت گوێچکەو چاوە
ساڵ ئەڕواتو کۆست ئەڕواتو

وەك كوردستان قەرەوێڵەی كۆلێرابێ
دوور لە دنیاو لە سووچێكدا
پەڕ كراوە!

ئەتپرسیو لە خۆتت ئەپرسیی:
تۆ ئیتر ئەتوانی لە نێوان بێدەنگیی بەفرێكی نووستوو داو
لە نێوان زایەڵەی ئەو هەموو خوێنەدا باوێشكی شیعرێ بیو
بەرامبەر ئاوێنەی دیوارێك دانیشی؟!
تۆ ئیتر ئەتوانی لە نێوان سێدارەو لە نێوان گەردنی
دایكتدا ئاخێكی گرمۆڵەی ناو گۆشەی گریان بیو
دانیشی؟! تۆ ئیتر ئەتوانی
لە نێوان دەوەنی بە قاسپەو
barووتی ساچمەی كێواندا و
شەمشەمەی ئەشكەوتی كوێران بیو دانیشی؟!
ئەتپرسیی لە خۆتت ئەپرسیی:
ئەتوانی قاچی خۆت كلۆم كەیت؟!
ئەتوانی خۆت ئەگریت ببیتە سنووقی تەنەكەی
ژوورەكەو ئاسمانێك لەسەر خۆت دابخەیت؟!
ئەتوانی خۆت ئەگریت.. خۆت بكەیت بە بوخچەو
هەناسەو خۆزگەتو ڕوانینت
پێكەوە گرێدەیت؟!
ئەتوانی وەكو (لاس) باڵ بگری

بۆ گوڵی "عوممان"و؟!
وەك عەشقی سیامەند ڕابكەیت بۆ سەرشاخ؟!
ئەو شاخەی دراوسێی دێرینەی مەراقتەو
بەرانبەر ماڵتانەو
وا ئیستە هەموو ڕۆژ لەوێوە ئازادیی
ئاوێنە ئەگرێتە ڕوخسارتو
بەو شەوقە
چاوانت پڕئەكا لە باران؟!
ئەتپرسیو لە خۆتت ئەپرسیی:
ئەتوانی؟! ئەتوانی؟! ئەتوانی؟!
دیسانەوە ئێوارەیەك..
ئێوارەیەك كە هەر ئەتوت طاوسێكی زۆر غەمگینەو
خەریكە مل ئەخاتە ژێر پەڕوباڵی گەواڵە هەوری خۆرنشین.
ئێوارەیەك كە لە پلوسكی زەردەوە دڵۆپ دڵۆپ
ماچاوی خۆر ئەتكایە ناو زاری بوولێڵی دەربەندو
قژی پڕی شەوێكی تر خەریك ئەبوو ئەهاتە سەر
دەموچاوی شاری نالیو گۆیژەی دایكو دایئەپۆشین.
ئێوارەیەك كە تاریكیی بە پڕتاو هات
پێنج ڕێیانی بەردەم سەرا
وەكو بووبێ بە دەسكەوان وەكو ترسیان تیا كوتابێ
پڕ بە كەپووی شەقامەكان
پڕ بە لووتی كۆڵانەكان

بۆنی ترس‌و بیمی تیژو بۆنی بۆکڕووزی چۆڵی‌و
بۆنی پەنای مردارەوەبووی تاریکیی شارەوانی‌و
بۆنی قەدەغەی هاتوچۆی وەك باڕووتی
لێوە ئەهات.
ئەو ئێوارەیە تۆ وتت:
لە ئیستەوە من ناتوانم لە نێوانی
خوێنی ژاڵەی حوزەیران‌و تەوری ژەنەراڵی مەرگا
ڕۆنیشم‌و لە ئیستەوە من ناتوانم ببم بە شیعری
کەسیرەی ناو بێدەنگی‌و
لەسەر داری قەنارەی خۆم هەڵبنیشم!
ئەو ئێوارەیە تۆ وتت:
بە سرکەییەکەی دایکت وت
بە دووکەڵێکی گۆیژەت وت
بە ملوانکەکەی یارت وت
بە دیوانەکەی باوکت وت
بە ماری گینگڵی شیعرو بە خاچت وت
ئەوا ڕۆیشتم!
ئەوە شاخە؛ لەم دەراڵی بەردانەدا دۆڵپای داستان
پێئەگرێت‌و ئەفسانە چاوی ئەپشکوێ‌و، مێژوو دەست بە
باهۆزەوە ئەگرێ‌و ئەڕوا. لەم دەراڵی بەفرانەدا
هەزارانساڵ ڕەقهەڵاتوون. تەماشاکە: بوون بە زنجیرە
پەیکەری ناو پێشانگای بەردەمی خوا. ئەوە شاخەو

شەدەی سەری هەور نییەو بێشە نییەو نە وردە
بەرد چنیویەتیو نە پەلکەگیا. ئەوە شەدەی خوێنی
سەری میدییەکانە کە لە دڵی ئاسیاوە وەك جۆگەلەی
گریانی زیو داگەڕانو لەم هەرێمەدا لایاندا.
ئەوە شاخەو تەلیسمی چاوی ئەشکەوتو قاقای
پێکەنینی عەزیا. ئەوە شاخەو لانکەی کاردۆخ
بە لوتکەوە هەڵواسراوەو خواوەندی "با" ڕای ئەژەنێ
شاخو قۆچی کەڵەکێویش لە بڵندایی ڕەوەزدا بوون بە هێما.
ئەو شاخەو سیحری بەردەو سامی چاوقایمی چیا.
تۆ هاتوویتە ناو هەوێنی ئەوینەوە.. لەگەڵ ڕەگدا
ڕۆئەچیتو لەگەڵ چڵدا ئەشنێیتەوە
تۆ هاتوویتە ناو گلێنەی سەرچاوەوە..
لەگەڵ ئاودا کۆچ ئەکەیتو لەناو خاکدا ئەتوێیتەوە.
تۆ چوویتەتە ناو هیواوە
وەکو گزنگ تۆو ئەکرێیتو
وەکو سەمەلیش ئەڕوێیتەوە
تۆ ئیستە ئەوەندەی کە باران ئازادە.. ئازادی.
تۆ ئیستە ئەوەندەی کە کەوێڵ بێ ترسە.. ناترسی.
تۆ ئیستە ئەوەندەی کە گوڵی ناو ئەشکەوت دڵشادە.. دڵشادی.
تۆ لێرە ئەتوانی لە خەونی پێدەشتدا ئاسك بی،
ئەوکاتەی کە بەسەر جۆگەلەی گوڵاوو بەفراودا بازئەدەن.
تۆ لێرە ئەتوانی لە خەونی خەرەندا شاهۆ بی،

ئەو کاتەی لەسەر باڵ گۆرانیو حیکایەت هەڵئەگرن.
تۆ لێرە ئەتوانی لە خەونی ڕێگادا تەتەر بی
ئەوکاتەی کە نامەی نانو گوڵ ئەبەنو ئەهێنن.
تۆ لێرە ئەتوانی لە خەونی گەلیدا ئەسپ بی
ئەوکاتەی کە زەنگی کوڕژنی هەلگەڕان لێئەدەن
تۆ لێرە ئەتوانی لە خەونی زماندا شیعر بی
ئەوکاتەی کە بەرەو تەلبەندو سێدارەی شارەکان هەڵئەفڕن.
تۆ لێرە ئەتوانی لە خەونی وڵاتدا قامك بی بۆ سەنگەر
ئەوکاتەی سەربەستیو نیشتمان
بە ڕێزەی یاقووتی باریوی
ئاسكو زارۆكو هۆنراوە
تەتەرو شاهۆو ئەسپو دار
سوورهەڵدێن.

تۆ خاچێکی ڕیش هاتوویتو
قۆناغ.. قۆناغ
گەیشتوویتە "مامەڕووتە"
شەوەکی لەگەڵ ئەستێرەو پڕمەی وڵاخی سەرپلەو
خوڕەی ئاوو دەنگی سیسرکو حەپەی سەگەلو
بریسکەی چاوی مێگەلو تروسکەی ئاگری جگەرەو
خشەخشی پێی درەختو بە ڕۆژ لەگەڵ
تاشە بەردو مێرگو پردی لەقی تەختەبەندو

دەواری شڕی ڕەوەندو هۆبەهۆی ناو
کێڵگەکانو لەگەڵ شیعرا گەیشتیتە مامەڕووتە.
تۆ خاچێکی ڕیش هاتوویتو
قۆناغ.. قۆناغ گەیشتوویتە مامەڕووتە.
شەکەت.. شەکەت.. کەنەفت.. کەنەفت..
ئەڵێی دەوەنی سەروقژ خۆڵاویتو قاچی ولاخێ
شێلاوتی. چلکنو گێژ، تەواو وەکو، قازی کزو
قوڕاویی ناو کۆڵانانی زستانی دێ.
گەیشتوویتە مامەڕووتە.
مامەڕووتەو ئەم دنیایە ڕەنگە جیاوازی تەمەنیان
چەند مانگێ بێ. تۆیش تەمەنت بیستو چوار
بزماری ساڵەو بە لاشیپانی جەستەدا داکوتراون.
گەیشتوویتە مامەڕووتەو
ئیستە لەسەر ئەژنۆی بەردی ئەو وەستاویو
هەورێکی ڕەنگ خۆڵەمێشی شەدەی سەرتەو
ڕەز پشتێنتەو
ئازادیی خۆی، بە تازەیی، هەڵئەمژیی.
تۆ ئیستاکە لە ئەشکەوتی "سەردێمان"دا
لەسەر ئەم یاڵە قژڕووتاوەیەو لەسەر
ئەم گردە کەوش لەپێیە
مەراقی شیرینیی شاخو
مەراقی مێخۆشیی خەوتو

مەراقی ترشی هەژاریی‌و
جەستەی شەقبووی سەرچڵی یادگارێکی
دوور ئەنووسی!

ئەم ئەشکەوتە دەمی داپچڕاوی بەردە لە وەختی هاوارکردندا.
ئەم ئەشکەوتە کونەخەیاڵی سروشتە
لە وەختی شەو ڕام کردندا.
لە وەختی بەفر نووسین‌و لە وەختی خەڵوەت گرتندا.
ئەم ئەشکەوتە شوێنی خۆشاردنەوەی تیشکە
ئەو کاتانەی سەربازەکانی شەوەزەنگ ڕاوی ئەنێن.
ئەم ئەشکەوتە جێی کۆبوونەوەی نەهێنیی باڵدارانە
ئەو کاتانەی ئەیانەوێ باسی داوو باسی تیرو
چۆنیەتی زاڵبوونی باڵیان بکەن بەسەر دێوجامەی
مردندا. ئەم ئەشکەوتە تەختی خواوەندی
تەنیایی‌و بێکەسیشە، ئەو کاتەی جگە لە فرمێسك
جگە لە تاجی نامۆیی کەس بە دەوریەوە نامێنێ.
ئەم ئەشکەوتە منداڵدانی شەوگاریشە
ئەو وەختانەی بەوری ڕەش‌و ورچی سپی- و
توولەماری ڕێگەی ئەبێ!
ئەم ئەشکەوتە برینێکی سارێژنەبووی زەمانیشە
من گوێم لێیە کە بەردەوام ئازار گۆرانیی تیا ئەڵێ.
ئەم ئەشکەوتە هەتا ئیستەیش دەنگدانەوەی حیلەی

ئەسپو سوارەکانی "گەزنەفۆن"ی تیا ئەبیستریٚ.
بە دیوارە تەڕەکانیا قومقومۆکەی گیانی پاشایەکی کوژراو
یان پەلکەگیای عەشقی کچێکی لێرە سەربڕدراو
هەڵئەگەڕێن. لە دیوارە تەڕەکانیا هەتا ئیستەیش
فرمێسکی ئاوارە ئەڕوێن.
ئەم ئەشکەوتە ئۆکۆردیۆنی بەر سینگی مامەڕووتەیشە
هەموو شەویٚ دوای نووستنی ئێمەو درەخت، دوای نووستنی
ئێمەو قەڵەم. دوای نووستنی ئێمەو ڕادیویٚ.
بە پەنجەکانی هەردوو دەستت. دەست بە دوگمەی
ڕەش‌و سپی سەری ئێمەو بەردا ئەنیٚ.
هەر بە بەرسنگی خۆیەوە ئەم ئەشکەوتی ئۆکۆردیۆنە
دێنیٚو دەبا لەگەڵیا خۆی ڕائەژەنیٚ. چەناگەی
پێوە مت ئەکات. هەرچی ئاوازی ناو گەلی‌و
دارستان‌و چۆمەکانە ئەم لێی ئەدات.
هەرچی فرمێسکی حەیرانە ئەم لێی ئەدات.
هەرچی کازیوەی لاوکە ئەم ئەیژەنیٚ.
مامەڕووتە ئەم ئەشکەوتی ئۆکۆردیۆنە
لەگەڵ سنگ‌و هەناسەیدا دێنیٚو دەبا
پەنجە بە دوگمەی دڵۆپ‌و دوگمەی تەرزەو
دوگمەی کلووە بەفرا ئەنیٚو
باران بارانە لیٚ ئەداو
بەفر باری‌و

کۆچی سیامەند لێئەداو..
ئاخەکانی خەجو پەریو
خەزاڵ پێکەوە لێئەداو
چلوورەی کاوان ئەژەنیٚ!
پەنجە بە دوگمەو بە گۆپکەی
داری مێوو
دار قەزوانو
سەرو و سنەوبەردا ئەنیٚو
سەوزەڵەخانم لێئەداو
گوڵ ئەژەنیٚ!
پەنجە بە دوگمەی وەریوی
گەڵاڕێزانیشدا ئەنیٚو
منی ماڵوێران لێئەداو
پایزی قژزەرد لێئەداو
تەم ئەژەنیٚ!
پەنجە بە دوگمەی ئەسرینو
پەنجە بە دوگمەی کۆترەکەی
ئاخرشەوی ماڵئاواییو
ئاخرماچی
ڕۆحدا دێنیٚو
"مەراببوس" لێئەداتو
زام ئەژەنیٚ!

تۆ لێرە مەراقت قەقنەسە ئالوودەی مەراقی
خەڵکییە، هەڵئەفڕی. کزیت‌و ئەچیتە
سەردەستی لاوازی برسێتیی. کڕیت‌و ئەچیتە
سەرشانی ڕەنگ زەردیی‌و لاملت هەڵئەسووی
لە ملی ناسۆرو خەفەتیان. تۆ دەنووك لە
گۆنەی خۆڵاویی منداڵیان ئەگریت‌و تۆ چینە
لە پێستی سووتاوی لەشیاندا ئەکەیت‌و گوێ
ئەگری لە پینەی شەرواڵ‌و گوێ ئەگری
لە نووزەو کڕووزەی پێخەڤی شڕۆڵەو پێڵاوی
دڕاویان. هەموو جار میوانە ئاخێکی ناکام‌و
بێهودەی. هەموو جار حەز ئەکەی، خۆزگەتە
تۆ ببی بە گەنم‌و بە نیسك‌و ماشەڕەش بۆ
ئەوان. خۆزگەتە تۆ ببی بە کەللەشەکرو
بە چایی‌و بە ڕۆن‌و بە نوقڵ‌و بە دەرمان
بۆ ئەوان. حەزئەکەیت، خۆزگەتە، تۆ ببی
بە تۆپی قوماش‌و بە یاریی منداڵان بۆ ئەوان.
تۆ نابی. تۆ نابی‌و ئەوساکە هەنسکی
قەڵەمی‌و شیعرێکی ناسکی‌و دەست ئەکەیت بە گریان.
هەموو ڕۆژ تۆ ئەڕۆی هەر ئەڕۆی تا ئەگەی
بە پەریی باڵداری داستانێ. ئەچیتە پێشەوە. چرپەیەك
بە گوێیدا ئەکەیت‌و ماچێکی ڕوومەتی ئەکەیت‌و

دوو شیعریش ئەبەستی بە پەڕو باڵیەوە هەتاکو
بیانبا یەکەمیان بۆ دایکتو دووەمیان بۆ کچێ
کە ڕەنگی چاوانی خواستووە لە ئاسمان.
درەنگان دێیتەوە ژوورەکەی ئەشکەوتی سەردێمان
ئەچیتە ژێر پەتووی شەوێکی کرەوەو پاش تۆزێ
ئەنوویتو لە خەوتا تۆیش ئەبی بە کوڕی نێو داستان.

"چەند تابلۆیەکی هەڵواسراو بە دیوارەکانی ئەشکەوتی سەردێماندا"

یەکەم:

ئێمە لێرە لە هەناوی ئەم شاخەدا
لەم کلۆرە بەردینەدا
بۆ ئەو پیاوانە ئەنووسین
کە پاشەڕۆژ ناچار ئەکەن بێتو
کە مردنیش ناچار ئەکەن هەڵبێت.
بۆ ئەو پیاوانە ئەنووسین ڕەنگی شەفەقیان گرتووەو
بۆنی ئازادییان لێدێ.
بۆ ئەو پیاوانە ئەنووسین
کە میوانداریی خۆر ئەکەن
لە زۆزکو لە هەندرین.

دووەم:

چوارگۆشەیەکی هاوڕێی ناو ئەشکەوت بووین

هەموو جارێ سەرمان ئەنا
بە بازنەی ئەشکەوتەوە
تا شەویش خەوی لێئەکەوت
لەبەر ئاگری ڕازی یەکدا دائەنیشتین.
بەیانییەك "عوسمان"یان برد
عوسمان وەکو مووروویەکی چاوشین
وەکو شیعرێکی سەربالْ شین
لە ڕنۆ بەفری دیلمانو هۆمەرانو گەلاڵەدا
ونیان کردو نەهاتەوە
نەهاتەوەو نەهاتەوەو نەهاتەوە!
سێگۆشەیەکی هاوڕێی ناو ئەشکەوت بووین
سەرمان ئەنا بە بازنەی ئەشکەوتەوە
تەم هاتو ڕۆی
خەم هاتو ڕۆی
خوێن هاتو ڕۆی
سالْ هاتو ڕۆی
"دڵشاد" بە دەستی برسێتیو شووشەی بادە
زامدار کراو لە دووکەڵی جگەرەدا خنکا.
"عەبدولخالق" لە هەولێرا
بە شمشێری "سەعد" کوژرا!
چوارگۆشە هەڵوەشایەوە
سێگۆشە هەڵوەشایەوە

دەوری بازنەش بەردراو
وا ئیستاکەیش وەك ئەبینن من هەر خۆمم
هەر لایەکی چوارگۆشەکەم
هەر یەك هێڵی ئەم کۆستانەم
هەر یەك دەستی ئەم زامانەم
من نازانم چ ڕۆژێکیش
لە شەممەوە هەتا شەممە
چ سەعاتێك لە بیستو چوار سەعاتەکە
ونم ئەکەن وەکو مووروو
ئەمفڕێنن وەك چۆلەکە
من نازانم مەی ئەمکوژێ؟ ئاوارەیی؟!
یاخود دووکەڵی جگەرە؟!
من نازانم کام شمشێریش
شمشێری عومەر.. ذو الفقار؟!
شمشێری سەعد.. یان قەعقاع؟!
کامیان دێتو سەرم ئەبڕێ!
هەرکامێکیان دێن دەبا بێن
خۆ من ئەم شیعرەم تەواوکرد
خۆ من ئەم شیعرەم خوێندەوە!!

سێهەم:

لە ئەشکەوتی سەردێماندا و

لەسەر داوای مامەڕووتە
من ئەم تابلۆیەم دروست کرد:
زەمینەکەی: پووشی زەردی کاولاشێکی قڵیش قڵیش.
لەولایشەوە درەختێکی پەلوپۆ ڕووت
مەلێك ئێسکی بە دەرەوە..
کەچی بەردەوام ئەخوێنێ
ئاخ هەژاریی!
ئاسمانێکی خۆڵەمێشیو دوو فڕۆکەی لەش تاریكو
لە ناوەندا پەڵەیەکی سوور وەك یاقووت
کە بەردەوام ئەجریوێنێ
ئاخ نیشتمان!
لە ڕاستەوە.. قەڵبەزەیەك
بەسەر بەردێکدا بازئەداو
مامزێك لێی ئەخواتەوە
منداڵێکیش تیشك ئەچێنێ
وای لە ئەوین!
لە چەپەوە دوو شاخ شەڕەقۆچ ئەکەنو
قۆچەکانیان لەناو سکی یەکتردایەو
خوێنیش بووە بە تاڤگەو
دیواری بەردیش خەریکە هەرەس دێنێ
ئاخ شەڕی خۆم لەگەڵ خۆمدا
ئاخ شەڕی شاخو شاخو شاخ

شاخ.

ئاخ!

چوارەم:

له ئەشكەوتی سەردێماندا
پیاوێك باوكی سیوپێنج كوڕ بوو
ئەم باوكه سەری له كۆترو
بەژنی له دار زەیتوون ئەچوو
ئەم پیاوه كوڕی خابوورو
برابچووكی شەماڵو
له هۆزی گوڵو ڕێحان بوو.
مامەڕووتەو
هەر سیوپێنج كوڕی ناو ئەشكەوت
به قەد ئاردو به قەد ئاوو
به قەد هەتاو خۆشیان ئەویست
ڕۆژێ بەغدا هەر له بەغدا
مینێكی باڵداری ناردو
دارزەیتوونی تەقاندەوە
دار زەیتوون بوو به چوار پارچەی ناو ئاسمانو
به چوار باڵی دەم ڕەشەبا
كەرتێ فڕی بۆ مەهاباد
كه نیشتەوە بوو به لانكه بۆ منداڵێ.

کەرتێ فڕی بۆ عاموودا
کە نیشتەوە بوو بە پردێ بۆ چیرۆکێ.
کەرتێ فڕی بۆ ناو دەرسیم
کە نیشتەوە بوو بە کورسی بۆ هەڵبەستێ.
کەرتێ فڕی بۆ ناو کەرکووك
کە نیشتەوە بوو بە سەبەتەیەك بۆ نان
لە دواییشدا
کۆترێکی سوور هەڵفڕیو.. وا یوسفیی
گەڕایەوە بۆ ئەشکەوتەکەی "سەردێمان"!

تۆ خاچی مار تێئالاوی
تۆ سەفەری وەنەوشەیی ئێوارانی.. وەختێ کە شاخ
وەکو دایکت بەجێدێڵی.
تۆ سەفەری ئەرخەوانیی بەیانیانی.. وەختێ گریانی ژوورەکەت
وەکو پەنجەرەی بارانو
خەونی تەڕت لە ئەشکەوتی سەردێماندا بەجێدێڵی.
تۆ سەفەری بەفرانبارو وەرزی دابڕانی عەشقی
وەختێ جێ ژووانی شیعرو هەزار هەزار گچکە ئاوێنەی یادگار
لەسەر بەفری نوا باریو
وەك جێ پێی وردی چۆلەکەو جێ پێی وشە
لە سنگی مامەڕووتەدا بەجێدێڵی.
گەڕایتەوە. دوای هەڵفڕینی کۆپتەری پڕ لە ماچو
پڕ لە تەوقەو پڕ لە بەڵێنی سەوزو سوور. گەڕایتەوە.

ئەمە وچانی بەردە یان فێڵی ئاگر؟!
ئەمە حەسانەوەی بەفری هەڵگوردە یان
خۆ کۆکردنەوەی بیابان؟!
ئەمە گێژبوونی شاخە دوای سووڕانەوەی
بە دەوری ئەم جیهانەدا یان
ڕاچڵەکینێکی تری خوێنە دژی مردن؟!
ئەمە گەڕانەوەی بایە بۆ ناو ئەشکەوت؟!
یان خۆمەڵاسدانی خۆرە جارێکی تر؟!
ئەمە ساویلکەیی ئاوە لە لادانیا بۆ گرتنی؟!
یان قەڵەمبازی هاژەیە بەرەو مەودای زێیەکی تر؟!

هەموو جارێ ئەم بازانە تەماشایان لم ئەیخوات و
لەناو لمدا باڵیان ئەشکێ و لەناو لمی نامۆییدا
ئەبێ بمرن! هەموو جارێك ئەم بازانە بۆ ئاسمانێك.
چەند ئاسمانێك لەسەر خۆیان دائەخەن و بۆ جۆگەیەك
دڵی دەریاچە ئەشکێنن! هەموو جارێ بە تۆڕی
لم شاخ ئەگیرێ و دیسانەوە ئەچینەوە ناو تۆڕی لم.

گەڕایتەوە. وەکو مۆمێکی کوژاوە، بە دوای خۆتدا
دەزووی دووکەڵت ڕاکێشا. گەڕایتەوە وەکو
خوێنێکی کوژاوە بە دوای خۆتدا دەزوولەی خوێنت ڕاکێشا.
بە ناو پردان و گەڵاڵە و پردی زەردو ناوگەلیدا
تێپەڕیت و بە دوای خۆتدا لاشەی خۆتت ڕائەکێشا.

به دوای خۆتدا مووی ڕووتاوەی سەری کەژو ڕەزەکانت
ڕائەکێشا. وەختێ گەیشتیتە ماڵێ تۆ گلۆڵەیەکی
گەورە بووی لە دەزووی دووکەڵو خوێنو لە تاڵە
قژی کێوانو خاچێکی ژانگرتوو بووی وەکو عیسا.

تۆ ئیستە لای دیجلەی!
گەر دیجلە وەفای بۆ سەرچاوەی خۆی هەبێ
ئەبێ تۆی خۆش بوێ!
تۆ ئیستە لای دیجلەی لە ژووری برۆنزیی شەپۆلیا وەستاویو
لە درزی ئاوەوە تەماشای نەهێنیی قوڵاییو
جیهانی شاردراوەی خوا ئەکەی!
تەماشای دالآنی گژوگیاو
هەیوانی گوڵانو
تەماشای تابووتی درێژی قوڕ ئەکەی!
تۆ ئیستە نەورەسی
تۆ خولیای سپیتو ئێواران لە زەردەی مەراقدا
هەڵئەفڕیو دەنووکی وشەتو بەرسنگی ڕستەتو
گەردنی خەیاڵت لەم مێژووە شینەدا نوقم ئەکەی.
تۆ ئیستە لای دیجلەی:
گەر دیجلە وەفای بۆ سەرچاوەی خۆی هەبێ
ئەبێ تۆی خۆشبوێ.
ئەو ئیستە قامووسی ئاوێکی بەرینەو تۆیش ماسیی

شیعرێکی ناو ئەوی. ئەو ئیستە واگۆنی درێژی
بارانەو تۆیش نمەی نەفەرو ئاخێکی سەفەری
ناو ئەوی. ئەو لەناو چاوانی هۆزگەلی
بەفرەکەی تۆوەیە هەڵئەقوڵێو تۆیش نەوەی
ئەو بەفرەو چڵێکی ئاوبردووی هۆزگەلی.
ئەی دیجلە!
ئەی باسکی شلی خواو ئەی ڤیژەی تەڕی خاك!
ئەی حیلەی تەقیوی سەرچاوەی شاخەکان!
ئەی هاژەی ئەبەدیی لە گوێچکەی گەردووندا
مەگەر تۆ بیزانی. مەگەر تۆ بیژمێری، لەوێوە
چەند وەرزی خنکاوەو چەند هیوای چاوشینی
خنکاوم بە قۆناغ لەگەڵتا هاتوونە ئەم خوارە.
مەگەر تۆ بیزانی. مەگەر تۆ بیژمێری، چەند عەشقی
خنکاوەو شۆڕشی خنکاوەو دڵداری خنکاوم
لە بنتا نوستوونو گەیوونە ئەم شارە.
تۆ بڕۆو ئەم هەموو لاشانەم
هەر بە شان هەڵگرەو بیانخە ناو گیانی زەریاوە
تا زەریاش بۆنێکی زایەڵەی من بگرێ.
تۆ بڕۆو ئەم هەموو گوڵانەم لە چاودا هەڵگرەو
بیانخە ناو دڵی زەریاوە
تا زەریایش ڕەنگێکی ناکامیی من بگرێ
تۆ بڕۆو ئەم هەموو کۆستانەم

بۆ زەریا بژمێرە
تا زەریا تووڵانیی نامۆییم بناسێ‌و
سبەینێ سکاڵای بە خوێنی ئەستێرە نووسراوم
هەر لە تۆ وەربگرێ!
ئەی دیجلەی هەڵقوڵیو لە تەختی تەوێڵما!
تۆ کچی بەفرمی‌و تۆ خوڕەی ناو سەرمی‌و
کەچی تۆیش هەر وەکو باڵندەی زمانم
لە زۆر شوێن قەدەغەی لابدەیت!
سڵاوێ بکەیت‌و قەدەغەی بگەیتە
دوورایی تینوێتیم!
قەدەغەی دەستێکی تەڕی خۆت درێژکەیت
بۆ دەمەقڵێشی ناو دەستم‌و
قەدەغەی ماچت کەن: دەشتی کوێر
گڵی کوێر، کێڵگەی کوێر
وەك ماچی قەدەغەی
نێوانی ئازادیی‌و وڵاتم!
بەغدا! کەللەی سەری: هێشووە خورماو
بەژنی: منارەیەکی مسینی مێژووی کۆنەو
قاچەکانی کوورەی خشت‌و لەناو دیجلەدا دایناوە!
لە نێوانی سەرسامبوونی چاوی من‌و ئاپارتمانی کۆنکرێتی‌و
کۆگای سەوزو سووری زۆرو ئەسپی برۆنزیی پەیکەرو
گۆڕەپانی بە ئاپوورەی خەڵك‌و گوڵدا: هەزار خولیای

کۆن‌و تازە بەسەر پردی هەردوو بەری سەر دیجلەدا
دێن‌و دەچن. هەوری ڕەنگاڵەی سەرسامبوون
دامئەپۆشێ. من ئیستاکە لە کەوێکی ونبوو ئەچم
کەوێکی گێژ: بزر لەناو پانتۆڵی ڕەشی شەقام‌و
کەمەربەندی گۆڕەپانداو ناچمەوە سەر ناونیشانم.
بە دەوری تەپکەی پرسیاردا هەر خول ئەخۆم
من کەوێکم خۆم هاتوومە بەر شەوارەی
ئەم پایتەختە. بەڵام بە شوێن دانەوێڵەو
ئاودا هاتووم. ئەگەڕێم‌و هێشتا پەڵە
خوێنی شوبات بەرامبەرم ئەجریوێنێ!
شوێنەواری زریکەکانی (ساحەی کەشافە) ڕەش ئەچنەوە.
هێشتا لوورەی شەمەندەفەری مردنیش هەر دێتە گوێ.
چەندین جادە بە کراسی ئاودامانی سووریانەوە
بەرەو ڕووم دێن. بە سەریاندا ئەپەڕمەوە..
من خاچەکەم بۆنی ئەشکەوتی سووتاوی لێدێ‌و
ئەوان بۆنی ڕۆژنامەی سووتاوو بۆنی نووسینگەی
سووتاوو بۆنی ژووری مەرگیان لێدێ.
ئەگەڕێم‌و جادەی "ڕەشید" جۆلانەمە
هەموو ڕۆژێ هەزار جارم دێنێ‌و دەبا.
لە نێوانی موتەنەبی‌و ڕەصافیدا
من وشەیەکی برسیم‌و من شیعرێکی بێکارم‌و
من گیرفانی چۆڵی قوڵفەم. خەونی کلیلێکی ونبووم

کتێبی کەوتووی سەرشۆستەم. وا ئیستاکە
من "شێت"ەکەی "جوبران"م‌و لە خۆمەوە
پێئەکەنم‌و بە خەڵکیدا هەڵئەڕوانم.
لائەدەم‌و ئەچمە زاری شۆڕیجەوە:
گەرووی بازاڕ وەك پاروویەکی زۆر بچووك
بە ئاسانی قووتم ئەدا؛
فەیلییەکان‌و شاخی پشتیان ئەبینم‌و پووزی
بەردیان. فەیلییەکان‌و زەنگوڵ زەنگوڵی
ئارەقەی شین‌و مۆری سەر تەوێڵی کێڵگەی ڕەنجیان.
ئەم فەیلیانە: جۆگەی ماسولکەی بازاڕن.
شەپۆلی مەچەك‌و دەستن.
کەمەریان کەمەری خۆرەو
ڕانیان ڕانی داربەڕووەو
قاچیان قاچی گەلیەکانی ئەردەڵانەو
سەریان سەری کەڵەکێوی‌و
ئازارن‌و بەختیارن!
ئەم فەیلیانە بە بنەچە لە بازۆکانی میدیان
لە ڕەگەکانی ئاگرن.
ئەم فەیلیانە کوڕی ئاوارەی ڕەشەبای ڕۆژهەڵاتن‌و
لووڕی برووسکەو باران‌و
لووڕی هەورن!
ئەم فەیلیانە نائومێدیی بە لەپی دەست ئەشکێننەوە

ماندوێتی ئەکەن بە گوریس
لە دژواریی شەتەك ئەدەن
زەلیلیی پێئەبەستنەوە!
ئەم فەیلیانە ئەو پەنجانەن
لە کۆنەوە جومگەکانی جەستەی بەغدایان بەستووە.
ئەم فەیلیانە ئەو شانانەن لە کۆنەوە
ئاسنو کۆست، خانوو و پردو، شەوی قورسیی
ئەم شارەیان هەلگرتووە..
ئەم فەیلیانە چەمی هێزنو
ئەرژێنە جەستەمەوە!

لائەدەیت. ئەمجارە ئەچیتە شەوەوە
لە دەمی پەرداخی بادەوە ئەچیتە شەوەوە.
شەو لێرە: ژنێکی سەرخۆشەو مەیخانەماڵێتیو
هەتاکو بەیانی ئەستێرەی سەرخۆشە!
درێژە کەناری ئەم ئاوە خومارە
وەك ڕۆخی خەیاڵی نەواس خۆی.
ڕەنگینە ئەم جادەی بادەیە
وەك دەستی بە جامو قەسیدەی چاومەستی
"نەواس" خۆی!
ئەچیتە شەوەوە. ئەچیتە ماڵی مەی. ئەچیتە لای
"عەشتار" گۆشەیەك وەك گۆشەی چاوانی

وەك گۆشەی پرسیاری سەرسامیی. ئەگریتو ئەوساکە
بە خۆتو بە شەوو بە مەیدا ڕۆئەچی. ڕۆئەچیو
ڕۆئەچی. هەتاکو ئەگەیتە سەر بنجی تەنیاییو
سەر ڕەگی نامۆییو ئەچیتە سەر باڵی سیمرخی
سەرخۆشی. سەرەتا هیچ ناڵێی گوێ ئەگری:
گوێ ئەگری لە ڕووبار ئەوکاتەی کە ئاوی شمشێرو ڕم ئەدەن.
گوێ ئەگری لە گوڵان ئەوکاتەی کە ئەبن بە ژەهر.
گوێ ئەگری لەگەڵا ئەوکاتەی کە ئەبێ بە گوێچکەی مەرگەوەڕ.
گوێ ئەگری لە مانگو ئەستێرە ئەوکاتەی کە ئەبنە دەلیلی پیاکوژان.
گوێ ئەگری لە مێژوو ئەوکاتەی کە درۆ ئەژمێرێ.
گوێ ئەگری لە شەیتان ئەوکاتەی نوێژ ئەکا.
گوێ ئەگری لە شیعر ئەوکاتەی کە ئەبێ بە لێبووك.
گوێ ئەگری لە ناخت ئەوکاتەی ئەترسێو ڕائەکا.
تۆ ئیستە بێشەیەك لە خاچی پرسیاری.
تۆ ئیستە باڵندەی وڵاتی پرسیاری.
دوورترین ئەستێرە دائەگریو ئەیخەیتە سەر مێزی بەردەمت.
تۆ بۆ هەیت؟!
ئەچیتە زەریاوە پرسیاری لێئەکەی
تۆیش ئەمری؟!
وەك مەرگ تارمایی پیاوێ بێو لاتەوە وەستابێ
پێی ئەڵێی: بۆ بمرم؟!
وەك زەمان تارمایی ژنێ بێو بە تیژی بە لاتا تێپەڕێ

ئەپرسی: لەبەرچی ناوەستی؟!
گیانی خۆت ئەخەیتە پەرداخی بادەوەو
پرسیاری لێئەکەی: لەبەرچی جەستەی خۆت جێدێڵی؟!
ئەپرسیو ئەپرسیو ئەپرسی..
تا ئەبی بە شارە مێرووڵەی پرسیارو ئەوروژێی،
بە ڕێچکە ئەدەیتە سەری خۆت. ئەدەیتە ڕووبارو
ئەدەیتە ئاسمانو ئەدەیتە عەشتارو ئەدەیتە
بەغدادو ئەدەیتە گشت دنیاو.. ئەوکاتەی هەڵئەسی:
هەست ئەکەیت سەرت لای ئاسمانەو
دەستت لای ڕووبارەو
قاچت لای درەختەو
چاوت لای عەشتارەو
دەمت لای نامۆییو
ئەمجارە ئەنوویتو ناپرسی!

ئەی بەغدای ئاوو ئەستێرەو وشەی باڵدار!
ئەوە چەند وەرزی نامۆییو چەند سیاساڵ تێئەپەڕێ
بەسەر یادی یەکەم ماچی نێوان تەنیاییمو دیجلەی تۆدا؟!
ئەوە چەند خولی مانگی شیعرمە
کە بە دەوری شەوەکانی شەهرەیارو شەهرەزاددا ئەخولێتەوە؟!
من مۆزەخانەی ساڵانتم
من بەردەیادی نووسراوو

تازەترین گۆزەی خەمو مەراقتم
مۆزەخانەم بۆ چاوانێ گریانی بەردو دەستخەتی
شاخەکانم وەکو خۆی ئەخوێنێتەوە..
لە هێماکانی کۆڵینی سەردیواری ئەم غوربەتە
کۆنەم ئەگەن..
لە سێبەری شوێنەوارە پەرتەکاندا
تیرو نێچیر.. منو تەور
لە یەکتر جوێ ئەکەنەوە!
سیمای دوێنێی فریشتەکەی بەر ئاگری گاتاکانم
ئەناسنەوە. دەزگیرانە میدیەکەی من، کە لەو
سووچەدا وەستاوە. نایکەن بە هاوسەری کۆرشو
بە کەنیزەکی خەلیفەو پەچەیشی پێ ناگرنەوە.

ئەی بەغدای ئاوو ئەستێرەو وشەی باڵدار!
من مۆزەخانەی گەڕۆکی دەربەدەریم
من نە دەرگاو نە کلیلو نە قفڵو
نە گاردم هەیە!
من مۆزەخانەی گەڕۆکی ئاوارەییم
بێ دیوارم.. وەکو لەشم
بیستو چوار سەعات کراوەم.. وەکو دەشتم.
بیستو چوار سەعات ئامادەم.. وەکو ئەشکم.
ئەی دەنگی ئاوو ئەستێرەو وشەی باڵدار!

من له نێوان هەردوو بەری ئەم ڕووباره وەڕسەدا
هەموو ڕۆژێ ئاسۆیەکم تەم له کۆڵو دێمو دەچم.
من بۆئەوەی لەم ڕووبارەو بەغدا بگەم
هەموو ڕۆژێ شەپۆلێكو هاوارێکیان وەکو کراس لەبەر ئەکەم.
من بۆئەوەی ببمه هاودەمی نامۆییو
دۆستی نزیکی تەنیایی
هەموو ڕۆژێك سەرێك له شیعری سەیابو جیکۆر ئەدەم.
من ناتوانم لێره هەڵکەم
ئەگەر بۆ هاودەنگیی شەوم
دیجله ژوورەکەم پڕ نەکا له هاژەی خۆی!
من ناتوانم لێره هەڵکەم
ئەگەر هەموو بەیانییەك..
نەبمه باڕێزەو ڕێژنەو
بەسەر زامێکدا دانەکەم.
من ناتوانم لێره هەڵکەم
ئەگەر هەموو بەیانییەك
به "هەشت" لاپەڕەی ئاسۆیی
ڕۆژنامەی ڕێگای دووکەڵو
سێدارەکانم دەرنەکەم!
من ناتوانم لێره هەڵکەم
ئەگەر هەموو ئێوارەیەك
چارۆگەیەکی تازەتر بۆ ئەم کەشتیی

بەدبەختییەم پەیدا نەکەم.
من ناتوانم لێرە هەڵکەم.
ئەگەر هەموو ئێوارەیەك.. بە دووقۆڵیی
لێرە لە "باب الشرقی"دا
لەگەڵ بایەکی ئەزمەڕی ئاوارەدا سەما نەکەم.
من ناتوانم لێرە بژیم
ئەگەر هەموو شەوێ جارێك
لە گۆشەی بێئارامیداو لە مەراقدا
لەناو مەیدا ئارام نەگرم.
من لێرە ناتوانم بژیم
ئەگەر هەموو ڕۆژێ جارێك بۆ عەشقێکی تازە نەمرم!

تۆ لە ڕووباری کتێبدای. هەموو ڕۆژێ شەپۆلی تازەی کتێبێ. گەرداوی شیعرو چیرۆکێ تۆ ئەباتو ئەتدا بە دەم جیهانەوە. تۆ ئیستاکە بەو زمانەی "حەللاج" تیایدا ئەتوایەوەو "موتەنەبی" تیایدا ئەفڕیو "سەیاب" لەناویا ئەگریا؛ کەوتوویتە سەوڵ لێدانو سەرت بووە بە فەنەری ڕێگەوبانی، حەللاج ئەتبا بۆ لای لۆثەر. موتەنەبی ئەتبا بۆ لای شکسپیرو سەیاب ئەتبا بۆ لای ئەلیوت ئا بەو جۆرە تۆ ئەتوانی، لە زەماوەندی خوێناویی گارسیا لۆرکادا دەست بگریو لە سالۆنی ژێر زەریادا لەگەڵ ڕامبۆ بخۆیتەوەو گوڵێکی ڕەشیش لە بۆدلێر وەربگریتو

بیدەی لە قژی یارەکەت.

ئەو کچە ئەبینی..
ئەیبینیو بۆی ئەبی بە گوڵدان
ئەیبینیو بۆی ئەبی بە مۆمدان.
تۆ بۆنی دارچوالەی ناو ئالان ئەکەیتو
وا ئیستە لەگەڵتەو هاتۆتە -کەڕادە-.
تۆ بۆنی پونگەی ناو مێرگێکی لای کاژاو ئەکەیتو
وا ئیستە هاتۆتە بەردەمتو هاتۆتە -کەڕادە-
ئەوینەو وەك هەرمێ گوڵاوی تەڕبووە.
ئەم بەژنە هی شیعرە لە وەختی سەمادا؟
یان هی ئاو ئەو وەختەی بە پێوە ئەوەستێ؟!
ئەم قژە هی ڕەزە لە وەختی ڕۆیشتنا؟
یان هی کەژ ئەو وەختەی کە ئەنوێ؟!
ئەم ڕەنگە هی وشەی ئەسمەرە
ئەوکاتەی کە ئەبێ بە خاکی گەرمیان؟!
یان ڕەنگی گەنمی خوێنگەرمە
ئەوکاتەی بەرامبەر خۆرەتاو هەڵئەچێ؟!

ئەم ئەوینە ئەچمە بەرىو ئەمکا بە گۆماوی خەیاڵ.
ئەم ئەوینە ئەچمە بەرىو ئەمکا بە ئاوێنەی نزار.
ئەم ئەوینە ئەچمە ناوىو
بە قژی خۆی دامئەپۆشێ

ئەم ئەوینە جارێك ئەمكا بە بلێسەو
جارێکی تر بە تاڤگەو
جارێکی تر بە باڵندەی
باڵ زیوینی
وڵاتی یار!

ئەوین چییە؟! ڕۆحی شەوە؟! ڕۆحی ڕۆژە؟! ڕۆحی خاکە؟!
هێزێکی تری سروشتە وەکو ئاوو
وەکو هەواو وەکو مردن؟!
یان هەر کلپەی ئارەزووە
کە هەڵبوو.. دامرکێتەوە؟!
ئەوین چییە؟! دژەمەرگە؟!
دژە وەڕسبوونی لەشە؟!
نوێ بوونەوەی بەردەوامە؟! یان وەرزێکی تری جەستەو
یاخود دەستو پەنجەی خوایە؟!
یان سەرچاوەی خوێنی شیعرەو وشك نابێو دوایی نایە؟!
ئەوین چییە؟! ژیانەو تێکەڵی مەرگە
ئاگرەو تێکەڵی ئاوە؟!
زەنگی ڕەنگە؟!
بۆنی دەنگە؟!
وڵاتی بیرنەچوونەوەی خەونە؟!
هزرە کە وەختێ کوێر ئەبێ؟!

هۆشە کە بێهۆش ئەکەویٚ؟!
ئەوین چییە؟! تەزوویەکە دێتو ئەڕواو ئاوا ئەبیٚ؟!
سڕبوونێکی تەماشایەو بە سحری هێزێکی نادیار؟!
چەخماخەیە لەناو دڵدا؟!
تۆفانێکە لەناو سەردا؟!
ئەوین چییە؟! من نازانم ئەوین چییە؟!
بەڵام کە دێت بە دووباڵی گڕوبارانەوە دێتو
لەملاوە ئەمکا بە سووتوو
لەولاوە نوێم ئەکاتەوە.

تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ سۆراخی ئۆقرەی سەر ئاگری بوونیو
تۆ باڵی فڕینی ئاوی.
تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ هەناسەی لە نیشتمانی تاساوداو
دڵۆپێکی لەو وشانەی
کە لە چاوی نامۆییدا
قەتیس ماوی!

ئەمێستا سەردەمی سامداری کۆشکێکە.. کۆشکێکی کۆتایی
ڕازاوە بە پشکۆی خواوەندی تەمووزو
ڕازاوە بە چرای خوێناویی سێکوچکەی پەیامو
ڕازاوە بە قیژەی هاوینو زریکەی شەوانی.

ئەمێستا ڕۆژگاری کۆشکێکە
لە چاویا نیشتمان مەییوە.
لە دەنگیا شیر ئەڕوێو
لە بەرپێی نەهەنگیا، بەستوێتی ڕووباری
قرمزیی قوربانییو
ئەستێرکی فرمێسکی هەڵبەستو گۆرانیی.
ئەم کۆشکە سەرەتاو کۆتایی دیارنییە.. کۆشکێکەو
وڵاتێ لە بەردو لە لەمو لە گۆشتو
لە ئێسکی قووتداوە.
دیواری لە جەستەی لەتلەتی ئاسۆیە.
پەنجەرەی لە ئێسکی شکاوی هەتاوە.
ئەم کۆشکە بنمیچی لە باسکی بڕڕاوی باخانەو
ئەم کۆشکە هەرێزی لە شەتڵی دەمارو پەنجەیەو
شوورەیەك لە ڕمو لە ترسو لە عەزیا
چوار دەوری گرتووە.
ئەم کۆشکە
دایەنی زۆڵێکی مێژووە!

چەند هەوری سك پڕیان گرتو، بردیاننە ناو ئەم کۆشکەوەو نەهاتنەوە!
چەند شنەبای گەنجیان گرتو بردیاننە ناو ئەم کۆشکەوەو نەهاتنەوە!
چەند پەڕەسێلکەی قەڵەمو چەند باراننامەیان گرتو
بردیاننە ناو ئەم کۆشکەوەو.. نەهاتنەوە.

چەند داربەڕووی کاسپیان گرت. چەند دارخورمای شاعیریان گرت
بردیاننە ناو ئەم کۆشکەوەو نەهاتنەوە..
چەند شۆڕەبی ژنیان بردوو.. چەند مامزی کچیان بردوو
چەند چەخماخەی ئەفسەرو سەربازیان گرتو
بردیاننە ناو ئەم کۆشکەوەو نەهاتنەوە!
چەند دارتەلی کرێکارو چەند منارەی ڕیش درێژو
چەند کلاوکوڕەی قازییان گرتو بردیاننە ناو ئەم کۆشکەوەو نەهاتنەوە!
چەند پەپووسلێمانکەی ئاخوونو چەند ئەستێرەی ئاشوربانیپاڵو
چەند هیلالی تورکمانو چەند تاوسی یەزیدییانو
چەند شینەشاهۆی سەرخۆشو
چەند تاقتاقەکەرەی زۆر بلێو
چەند پڵنگی شۆڕشگێڕو
چەند محەمەدو چەند مووساو عیساو
چەند عومەرو چەند عەلییان گرتو
بردیاننە ناو ئەم کۆشکەوەو نەهاتنەوە
چەند خزمی نزیکی خوایان گرتو بردیاننە ناو ئەم کۆشکەوەو
نەهاتنەوەو نەهاتنەوەو نەهاتنەوە!

من ئێستا وەك جاران ناوێرم ژوانێ دابنێم
بۆ دیجلەو پێی بڵێم: دووقۆڵیی خۆرنشین
هەر لەژێر پردەکەی "ئەحرار"دا یەکتری ببینین.
ئەترسم نەبادا، ماسییەك، شەبوطێ،

جاسوس بێو ڕاپۆرتم لێبداو بنووسێ
گوایە من بە دیجلەم وتووە: ئەوەندە بۆ ئەنوویت
دە هەڵسەو هەڵبچۆ!

من ئێستە وەك جاران ناوێرم ئەوەندە نزیکی پەیکەری
ڕەصافی ببمەوەو بیدوێنم، ئەترسم نەبادا، قۆپچەیەك
لە قۆپچەی چاکەتی ڕەصافی خەفیە بێو کە ڕۆیشتم
ڕاپۆرتم لێبداو بنووسێت: گوایە من بە چرپە
بەو گەورە شاعیرەم وتبێ: وا دیارە ئێستاکە غەمباری‌و
وەڕسیی.. هەر بۆیە دەمێکە بێ شیعری‌و نانووسیی!

من ئێستە ناوێرم وەك جاران ناوبەناو سەردانی
سەرقەبران بکەم‌و بچمە سەر مەزاری چیرۆکی کوژراوم.
ئەترسم نەبادا لە پەنا کێلێکدا ڕیشۆڵە جاسوسێ
گوێ بگرێو کە ڕۆیشتم ڕاپۆرتم لێبداو بنووسێت:
بە گوێی خۆم گوێم لێبوو، شایەتم، ئەم پیاوە
کە وتی: نەمردووی تۆ ماوی! چیرۆکی خوێناویی!

من ئێستە ناوێرم —نە بەخوا ناوێرم- ئەو وەختەی
بە تەنها خۆم‌و خۆم. پێکەوە دانیشتین کە (T.V)یێم
کردەوە. تۆزێکم خواردەوە. دوو پیاوە زلەکە دەرکەوتن.
هەر ئێجگار ئەسپایی، ئەوەندە ئەسپایی، کە لووتم

نەیبیسێ. پێبکەنم‌و دوو بۆڵەم لێوەبێ، ئەترسم،
ئەترسم نەبادا، دانێکی کلۆرم گوێی لێمبێ‌و
بۆ سبەی ڕاپۆرتم لێبداو بنووسێت: گوایە من
وتوومە: هەمدیسان سیسارکە کەچەڵەو شەللاتی بەر
مەیدان هاتنەوە!!

ئێمە نەوەی سەردەمی کۆشکی کۆتایین
سەردەمی (نەء) سەربڕین‌و
سەردەمی (ئا) خەڵاتکردن.
ئێمە نەوەی سەردەمی کۆشکی کۆتایین
خوێن دەم‌و چاوی شتین‌و مێژووی کوێر دەستی گرتین‌و
بەڕێی گوێزاندا ڕۆیشتین‌و ترسمان پۆشی‌و
دووکەڵمان دا بە خۆماندا.
ئێمە نەوەی سەردەمی کۆشکی کۆتایین
لە قوتابخانەی چەقۆدا فێرە خوێندەواریی بووین‌و
لە پێخەڤی خۆڵەمێش‌و چقلا نووستین.
ئێمە نەوەی سەردەمی کۆشکی کۆتایین
کە گەورەیش بووین
دڵداریمان لەگەڵ چەك‌و فیشەك‌و خەما کرد
سێدارەکان کردیانین بە ئەندازیارو
برینەکان کردیانین بە پزیشك‌و
تەلی کارەبای ناو کونەلووت‌و کونی دیکە

کردیانین بە کارەبایی‌و
هەڵواسین‌و پانکەی بنمیچ
کردیانین بە وەرزشکاری ئەتروپاتیك.
ئەو بوتڵانەی تێیان بڕین
کردیانین بە عارەقخۆرو سەرخۆش‌و،
لە هۆش خۆچوون‌و ئاوی ساردو وڕێنە
کردیانین بە شاعیری سوریالی‌و هاوچەرخ!
لە دواییشدا ئەو پشیلە دڕو برسیکراوانەی
کە گەڵ‌و گونی هەندێکمانیان خوارد
ئەوانیش کردیانین بە ئەندام
لە کۆمەڵەی بەزەیی هاتنەوە بە ئاژەڵاندا
ئێمە نەوەی سەردەمی کۆشکی کۆتایین.

"یەکێك لەو پۆستەرە شیعرانەی کە چەخماخەی
مێژووی حەللاج بە قوڵایی ژێرزەمینەکانی کۆشکی
کۆتایی‌و بە درێژایی دیجلە لە ئاسماندا هەڵیکەندووەو
نە ئەسڕدرێتەوەو نە پڕیش ئەکرێتەوە"
لەم کۆشکەدا
مێژووی حەللاج
مێژووی ئەتك
دوو مێژوو بوون
بەینیان خشتێ

دیوارێ بوو.
پیاو هەبوو ئەبوو بە مشك.
پیاو هەبوو ئەبوو بە حەللاج
یەکەمیان وەك عزیز الحاج
دووەمیش وەکو عەسکەریی!

تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ لە نێوان مارتی ئاشتیو مارتی شەڕدا
وەك گێنگڵی "کەرکووك" وابووی.
تۆ لە نێوان گمەی کۆترو لوورەی گورگا
وەك "خانەقین" ئاسکێکی حەپەساو بووی.
تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ لە نێوان مارتی بەغداو مارتی شاخدا
لە چوار خولی ئەم زەمینە سەرشێتەدا:
نەورۆزی تێکەڵ بە شەختەو
ئاردی تێکەڵ بە تی ئێن تیو
تەوقەی تێکەڵ بە خەنجەرو
ماچی تێکەڵ بە ژاڵكو
هەڵپەڕینی تێکەڵ بە کۆتەڵو کۆستو
ڕەشبەڵەکی گوڵو ژانبووی.
تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ لە نێوان مارتی ئاشتیو مارتی شەڕدا

سەرت تاران ئەیفڕاندو ئەیکرد بە کورسیی شابانوو
باڵت بەغدا ئەیفڕاندو ئەیکرد بە جۆلانەی کۆشكو
لە ناوەندا تۆ گەمیەیەکی بابردووی ناو گەرداوو
لە ناوەندا تۆ جەستەیەکی پچڕاوو
هەناوێك بووی وەکو کالیارێکی گەنیو
زەردەزیرەی دزی شاخو شارەمێرووله تێی دابووی.

دیسانەوە باوەشی بەرد والآیە بۆ عاشقانی چاوی چیاو
دڵخوازانی پرچی ڕەزو گەردنی هەرد.
جارێکی تر باوەشی کەسکی کێوانو
کۆشکی بلوورینی بەفرو ماڵی ئەشکەوت
لە پێشوازیی سەر ڕێگادا
گەڵاو، کلوو، گوڵە کێویلەیان هەموو
ڕاوەستاون بۆ پێشوازیی
ئەوانەی بۆ خۆشەویستیی گڵەسوورەکەی حەمرینو
ڕووباری ڕەشی کەرکووكو
بەژنی زیوینی خانەقین
هاتوون ببن بە چاو بۆ شەو
هاتوون ببن بە باڵ بۆ ئاو
هاتوون ببن بە دەم بۆ دار
هاتوون ببن بە دەست بۆ دەشت.

لەم تۆفانە گەورەیەدا

ئەو کەشتیانەی ئەنوون ئەمرن.
لەم ڕاپەڕینی خاکەدا
ئەو ڕێیانەی ئەنوون ئەمرن.
لەم بارانی قوڕقوشمەدا
بێلایەن هەر مردووەکانی گۆڕستانن.

لەم شۆڕشی جەنگەڵو دەربەندانەدا
سنەوبەری شیعرو چیرۆك
سەکۆی تاشەبەردی شانۆنامەو ئەکتەر
چرای وێنە، هاژەی مۆزیك
لەگەڵ سوارەتووکەی وشەدا ڕێ ئەکەن.
لەگەڵ ئەسپی بازیانی ڕەنگو دەنگدا کوڕژن ئەکەن.
لەگەڵ تاڤگەی بێخاڵدا هاژە ئەکەن.
قۆڵ لە قۆڵی کازیوەداو
لەگەڵ سیروان ئەکەونە ڕێ!

ئەم کۆچە تەنها هەر کۆچی پەڕەسێلکەی خەمێك نییە.
ئەم ڕەوەندانە ڕەوەندی ناو یەك هۆبەو یەك ئاسۆ نین.
ئەم دڵدارانە دڵداری یەك کانیی نین.
ئەم دەستانە تەنها دەستی جۆگەیەك نین.
ئەمە کۆچی نیشتمانە.. وەختێ کێوان ئەبن بە باڵ بۆ ئازادیی.
ئەمە سەفەری کێوانە.. وەختێ خوا ئەبێ بە کەشتیو مێژوو بە ئاو.

ئەمە سەفەری مێژووە
کە مانگ ئەبێ بە فرۆکەو لووتکەیش بە چاو!

لە مارتا چرۆو زام پێکەوە ئەپشکوێن.
لە مارتا گەڵاو خەم پێکەوە ئەوەرێن.
لە مارتا دیاردەی دژ پێکەوە ئەژین و
پێکەوە ئەمرن و پێکەوەیش ئەرسکێن.
وادەی کۆچ زەنگوولەی بەردینە.
لە ملی ئەم مانگە کەسکەدا.
هەر ڕۆژەو زرنگەی زەنگی ئەو
بۆ کۆچی گوڵێکی لێئەدا.
زەنگدارە فرمێسکی ئەم مانگە
وەك زەنگی گەردنی کارژۆلەی ڕاکردوو
زەنگدارە هەناسەی ئەم مانگە
چون زەنگی گەردنی ڕێژنەی داکردوو.
ئەمڕۆ زەنگ
بۆ کۆچی سووری مە لێدرا!
خێڵێ بووین لە وشەی ڕووناك و
بۆ کۆچی بەرەوژوور کەوتینە هەڵفڕین.
پۆلێ بووین لە مەلی قەڵەمی ڕەنگاوڕەنگ
باڵێکمان چیرۆك بوو.. باڵێکمان شیعر بوو.
لە پێشدا لە دارتووی مەچەکی شەقامی کاوەوە هەڵفڕین.

هەتاکو یەکەمجار بگەینە
تەلاری چەناگەی مەولەوی‌و
بۆ یادی کۆچنامەی نووسەران
بۆ یادی ڕۆژێکی لێوانلێو لە ئەوین
بگەینە هێلانەی ئەو نوورەو
بە دەنووك لە گەڵاو لە پووشووی زیوینی
ناو ڕیشی هەڵگرین.
ئەو ڕۆژە "هەڵەبجە" لە پرسەی چۆڵ ئەچوو..
یان ئەتوت ئەسپێکی بەرەڵای بێ زین‌و بێ سوارەو
لە ڕەوی کۆستێکدا بە تەنیا جێماوە.
"بیارە" وەك مۆمی کافووریی خەڵوەتی مەولانە
ئەسووتێ‌و ژێرپیاڵەی بنیشی
پڕئەکا لە نمەی یاقووتی سۆفیانە!
تۆ ئیستە "تەوێڵە" مەنزڵی بارانتەو مەنزڵی شیعرتەو
تەوێڵە خاچەکەی سەرشانتە!

تەوێڵە: لە قۆچی کەڵێکی گیرخواردووی
نێوانی دوو گاشی شاخ ئەچێ
هەتاکو بڕەتێ شاخ توندتر ئەیگرێ
تەوێڵە قوڵینەی دەمتەنگی بەردینەو
ئاسمانی لەوێوە کە دەرکەوت
ئەوەندەی نانێکە!

تەوێڵە عەشقێکی هەڵاتووی زەردەشتە
عاسییەو ڕێی نییە نە ڕاکاو دەربچێ و
نە خۆیشی بۆ دواوە وەرگێڕێ.
تەوێڵە ناوقەدی پچڕاوی مەزدەیەو
کەوتۆتە نشێوی فوڵەوەو
تا ئەمڕۆیش بەردەوام
ئەو خوێنی بەهاری کوژراوی
هەر لێدێ!
چل ڕۆژە زایەڵەبارانە، چل شەوە گلێنەبارانە
چل ڕۆژە جەستەی خاك وا لەبەر
گۆپاڵە ڕەهێڵەی سزادا
چل ڕۆژە لە تۆڵەی ئەستێرەی سووتاودا
خۆر چاوی و خۆر دەستی لە دواوە بەستراوە.
وەك ئەڵێن: غەزەبی خواوەندی سزایەو غەزەبی
خواوەندی زستانەو، غەزەبی نەفرەتی تاریکی و
لە ملی ئاڵاوە. چل شەوە مانگ ونەو
هەن ئەڵێن: لای خوایەو گیراوە.
هەن ئەڵێن: وا نییەو بە سەفەر ڕۆیشتووەو
دێتەوەو ئەو ئیستە میوانی عەشقێکی دەریاچەی
خوێناوە. هەن ئەڵێن: ڕاستییەکەی، نەهێنیی
خوای بەفروبارانی بە شەوی سەرخۆشیی مانگەشەو
جاڕداوەو هەر بۆیەش بزرەو، سەرنگون کراوە.

تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ ژانێکی قەڵادزێی گەشاوەیتو
تۆ ئیستاکە گوڵی دووکەڵی نیسانیو
لەبەر پێوە تا تەوقی سەر
بە ئاسۆسدا هەڵزناوی.

ئەمە نیوەڕۆی نیسانە؟!
یان نیوەڕۆی مەرگە کاتێ دووکەڵ سێبەر
ئەکات بۆ کۆست؟!
ئەمە گوڵاڵەی نیسانە؟!
یان دەستو پەنجەو دوولێوی منداڵانی قەڵادزێ؟!
ئەمە زانستگەی نیسانەو سلەیمانی؟!
یان کۆلیجەکانی خوێنو دەستی پەڕیوی نیوتنو
سەری بێ لەشی گالیلۆ؟!
ئەمە مێزەری خانییە؟! یان کڵاوێکی قوتابی؟!
ئەمە شیعرێکی نالییە پەڕیوەتە ئەم گوزەرە؟!
یان سەروڕیشی مەولەوی؟!
ئەمە هەنارو لاولاوە؟!
یاخود مەمکی حەبیبەیەو پرچەکانی عەنبەرخاتوون؟!
یان دەفتەرێکی قوتابی؟!
ئەی ئەمەیان هیوای چاوشینی گۆرانە؟!
کەوتۆتە بن ئەم بەردەوە؟!

یاخود ئەستێرکێکی مردوو؟!
ئەی ئەم عەینەکە پەڕیوەی کەوتۆتە ئەم هەرێزەوەو
دوو دڵۆپ خوێن لەسەر شووشەی چاوەکانی ئەجریوێنن؟!
عەینەکەکەی ئەنیشتاینە؟!
یان عەینەکی کێوەڕەشە؟!
یان عەینەکەکەی شێخ نووری؟!
کێ ئەیزانێ؟! کەس نایزانێ
لە سێ کوچکەیەك بەولاوە کەس نایزانێ
جگە لە خواو لە بەغدادو لە کرملین.. کێ ئەیزانێ؟!
کەس نایزانێ!
لە سێ کوچکەیەك بەولاوە کێ ئەیزانێ؟!
جگە لە خواو لە صەدامو لە برجنیف.. کێ ئەیزانێ
جگە لە خواو لە صەدامو
جگە لە خواو
جگە لە
جگە؟
کەس نایزانێ؟! کێ ئەیزانێ؟!
سڵاو! برجنیف! سڵاو!
سڵاوی دووکەڵی نیسان
سڵاوی دووکەڵی سوورم
وەختێ لە جەستەم هەڵئەسێو
گەرماوگەرم

له ئاسماندا به گەورەیی
وێنەی سەری بڕڕاوم‌و
دەست‌و قاچی پەڕیوم‌و
بەژنی کەرت کەرتم ئەکێشیٚ!
سلاوی منداڵانی "دیٚ"
ئەو کاتەی لەناو کێڵگەداو له پۆلەکانی خوێندندا
دوای ڕۆیشتنی میکەکانت.. گەرماوگەرم
خوێن قوردێلەی پرچ‌و قژو
خوێن پشتێنیان بۆ ئەبەستیٚ!
سلاو! برجنیف! سلاو!

سلاوی گوڵەکوێرەکان.. کوێری دیاریت.. به سوپاسی گەلایشەوە.
سلاوی دارەشەلەکان.. شەلی دیاریت.. به سوپاسی چڵیشەوە.
سلاوی ئاوە لاڵەکان.. لاڵی دیاریت.. به سوپاسی هەوایشەوە.

له دواییشدا بریجنیف له دواییشدا..
سلاوی گۆڕستانەکان، که له بازاڕی فڕۆکەو تۆپەکانتا
گەورە بوون‌و گەشەیان کرد.
سلاوی پرسەو ڕەنگی ڕەش.. که له بازاڕی فیشەك‌و چەکەکانتا
زیادیان کردو قازانجیان کرد..
سلاوی تایبەتی مردن بریجنیف سلاوی تایبەتی مردن!
سلاوی گەرمتر له ناپاڵم‌و

گەرمتر لە کاتیۆشاو
گەرمتر لە ئاگری سۆخۆی
کە ئەم هەمووو سەرو باڵو
سنگو ڕانو
ملەفۆرتانەی منت وا..
وا بە هەرزانو بە تاڵان پێ فرۆشت
وا بە هەرزانو بە تاڵان
وا بە هەرزان
وا بە
وا!

تۆ ئیستە خاچی ژێر دەواری
وەك بژوێن تۆ پڕیت لە شەونم
لە خۆزگەو تریقەو تۆ پڕیت لە ورشەی
یاقووتی هەڵاڵەو
لە پرژەی پلووسکی ڕووناکیو
تۆ ئیستە هەر ئەڵێی شەپۆلی کەروێشکەی
ئاڵتوونیی مێرگێکی ئێوارەی ئاوداری.
تۆ ئیستە ستوونی قەڵەمو ڕایەڵی ئارامو
ژێی وژەی شەوانەی نزاری.
تۆ ئیستە لە دەشتی کاغەزدا
دێراوی بۆ پەمووی نووسینی گوڵ سپیو

تۆ ئیستە گژوگیای ڕۆژانەی
تا ئەژنۆ سەرکەوتووی هۆنراوەو وتاری.
تۆ ئیستە —ئازادیی- هۆبەتەو
کانیاوی سەرەڕێی لە کۆچی گەرمێنو کوێستانی
دڵداراو، باوەشی گوڵگوڵی هەواری.

تۆ وەکو بارانی، بەردەوام
سەوزەگیاو گوڵەباخ ئەنووسیی.
تۆ وەکو "زینویَ" بی، بەردەوام
پەپوولەو وەنەوشە ئەنووسیی.
تۆ وەکو "چۆمان" بی، بەردەوام
هەر خوڕەو هەر هاژە ئەنووسیی
تۆ سەکری سەکرانیو بە بەفر لەسەر یاڵ
لەسەر بەرد، لەسەر هەرد، قەسیدەی فێنكو
ژیننامەی ئەوینی هەڵەکۆك ئەنووسیی!

هەنووکە تۆ وشەت فیشەکەو
تۆ ڕستەت تفەنگو
لە گەرووی زۆزکدا سروودی بەردیتو
ئەنووسیی. ئەنووسیی بۆ سەری بڵندی
پیاوانیَ ئەنووسیی لەو خوارە
کە هەور زۆر نزمو نەوییە

بۆ بەرزی چریکەی پەیامو باڵایان.
ئەنووسیی بۆ خوێنی پیاوانێ ئەنووسیی لەو خوارە
کە بەهەشت زۆر کەمە ببێتە کەژاوەی پێشوازیی
بۆ ڕۆحی ساماڵو بۆ ژانی سووریانو
بۆ خۆری ئاڵایان.

تۆ ئیستە ئەوینت ئەوەندە بە داری عاشقو
ئاسکی دڵخوازو هێلانەی گۆرانییو
ژمارەی فەرهادو خۆزگەی سەوز پڕ بووە
کانییەك نەماوە.. چاوێکتی تیا نەبێ.
ڕێگایەك نەماوە.. دەستێکتی تیا نەبێ.
ئەشکەوتێ نەماوە.. سەرێکتی تیا نەبێ.
لاشانێك نەماوە.. شانێکتی تیا نەبێ.
گوڵجاڕێك نەماوە.. ماچێکتی تیا نەبێ.

ئەوەتا دەشت تەسکە بە بەری ئەم خەڵکەو ئەم وەرزە
لێرەوار وەکو دۆڵ سیخناخەو هەناسەی توولەڕێ سواربووەو
کراسی تاشەبەرد خەریکە لە بەری چیادا هەڵتەقێ.
ئەنووسیو ئەنووسیی.. کە شەو دێت تۆ بنجی پرسیاریو
چون مێخی دەوارت بە گیانتا ڕۆئەچی
کە شەو دێت هەمدیسان لاولاوی پرسیاریو
بە بەژنی گومانو پەنجەرەی خەیاڵتا هەڵئەچی.

خۆت لە خۆت ئەپرسیی
ئەشپرسی و ئەشترسیی
دەستی کۆرش ڕێگایە بۆ گوڵی میدیا یان شیرە؟!
دەستی کۆرش ڕێگایە بۆ ئەوەی هاوارمی پیا بڕوا؟!
دەستی کۆرش دە پەنجەی قولاپە لە ئاوی جەستەمدا
یان چرا؟!
دەستی کۆرش.. ماسییەو پەلکەگیا؟!
یان قرشی زەریایەو
شوێن بۆنی خوێنی من کەوتووەو هەر دێو دێو
نزیکە بگاتە پەریمو پێکەوە بمانخوا؟!

لە کۆچی ساڵێکدا، چوار وەرزی مێژووت دا
بە کۆڵی پرسیاردا. پرسیارت کلیلی بزربووی
نێوانی گەلاڵەو خانە بوو.
لە کۆچی ساڵێکدا سەری تۆ تۆپێکی شووشە بوو:
هەموو ڕۆژ شمشێرێ ئەیخستە سەر نووکیو
بۆ گەمەی شاژنێ بە دەوری کۆشکێکدا ئەیگێڕا،
شمشێری سیحرباز لە ناکاو تۆپەکەی هەڵئەدا،
تۆپ ئەچووە ئاسمانو ئەهاتە خوارەوەو ئەکەوتە
سەر نووکی شمشێرو نەئەشکا. سیحر بوو،
ئەمجارە تۆپ ئەبوو بە کەروێشك کەروێشکیش
ڕایئەکرد بۆ باوەش شاژنو شاژنیش

قریوەی لێئەدا!
بەم جۆرە سەری تۆ تۆپێکی شووشە بوو
تا ساڵێك لە نێوان هەڵدانو گرتنەوەی شمشێردا
هاتو چوو..
تا ڕۆژێك لە مارتاو لە بەردەم پاشادا
تۆپ کەوتە خوارەوەو تۆپ شکاو تۆپ ورد بوو، بوو بە خۆڵ
خۆڵیشیان هەر بە خۆت، بە لەشی بێ سەرت، گسك دا.
شمشێریش پێکەنیو چووەوە کیفەکەی!

تۆ ئیستە بێ سەریت. لە نێوان گەڵاڵەو خانەدا بەهاری بێ سەریت
داربەڕووی بێ سەریت. بازێکی بێ سەریت. فڕینت کوێر بووە.
ئەسپێکی بێ سەریت. کوڕژنت وێڵ بووەو سمکۆڵان لە
خوێنتا ئەکەیتو بە چاوی برینت ئەبینیو بەو چاوە
ئەگریتو بەو چاوەیش تەرمی خۆت ئەبینیت.
تۆ ئیستە هەڵگوردی بێ سەریت.
دیرۆکی بێ سەریت. تۆ سەرت دوێنێ شەو بە جێبی
ئاریان هەڵاتو مارەیی خوێنەکەی وەرگرتیو هەڵاتو
لە بەفری سنووردا جێیهێشتی. تۆ سەری ڕاکردووت
پێی وتی: من ئیتر سەرت نیم. من سەری بێدەنگییم
من سەری پایانم. من ئیتر سەرت نیم. هەڕە تۆ ئازادیت
لە فەزای خوێنیندا چۆن بفڕی. هەڕە تۆ، تۆ ئیستە
سەربەستیو دڵنیای چۆن بمری!

ئەو ڕۆژانە من خاچێکی بێ سەر بووم‌و
بە چواردەوری خوێنی خۆمدا خولم ئەخوارد.
کەڵەشێرێکی شیعر بووم، سەرو پۆپنەی شیعرەکانم
توورڕدرا بووە سەر مەرزەکەو سەگگەلی ساواك
ئەیخواردم. لەملایشەوە منی بێ سەر هەڵئەبەزیم
دائەبەزیم. ئەشمردم‌و نەیشئەمردم. هەر
لەسەر مەرز من خوێنی خۆم بە با ئەدا.
با ئەیبردو بەلای ڕاستدا دیوارێکی ناو سابلاخ‌و
بە لای چەپدا دیوارێکی ناو هەولێری پێ سواغ ئەدا.
من خوێنی خۆم بە با ئەدا. با ئەیبردو بە لای
ڕاستدا چادرێك‌و بە لای چەپدا چادرێکی پێ هەڵئەدا.
چادرەکان کەوڵی خۆم بوون. کەوڵی خاك بوون.
کەوڵی بەهارو نەورۆز بوون. کەوڵی کەرکووك‌و سنە بوون.
ئەو ڕۆژانە هەرزانیی بوو. من چەکەکەم لەگەڵ
دەسما، هەرسێکیانم بە یەکەوە ئەدا بە
یەك نان‌و کەباب. کەس نەیئەکڕین.
ئەو ڕۆژانە هەرزانیی بوو، شاخ ئەفرۆشرا،
شاخی ڕەسەن بە بیست تمەن. زێ ئەفرۆشرا،
زێی کەحێلە بە دە دینار. ئەو ڕۆژانە
هەرزانیی بوو، دەیان کۆنە ڕەشەبای هێزو
بەتالیۆن، دەیان پیاوی دوو زەردێنەی
ئەملاو ئەولا، لە نەغەدەو سلێمانی،

لەسەر شۆستە دانرابوون. لەسەر شۆستە
ڕیز کرابوون، تۆڵەکە بوون بە خۆڕایی،
ئەو ڕۆژانە من وەکو خۆم هەرچیم ئەدی
هەر بێ سەر بوون. من ئەگەڕام بۆ یەکێكو
سەری هەبێ کەسم نەدی. هەندێ ویستیان
قوڕەسووری ئەو بەهارە بشێلنەوە،
سەر دروستکەن بۆ خۆیانو نوێ ببنەوە،
هاتنو چوون گەورەی بێ سەر ڕێی لێگرتن.
تۆ خاچێکی بێ سەر بوویتو شانشکاوو
مەچەك شکاو گەڕایتەوە بەردەم مشار.
تۆ بێشەیەك بوویت لە دەستو لە تفەنگو
ئەژنۆی شکاو. هەموو شەوێ وەکو هەرەم
لە بەردەمی دوو فیرعەونی جل سپیدا هەڵئەچنرای.
هەموو شەوێ لە TVدا مەرگێکی نوێی
خۆتت ئەدی. بەرانبەر سەلکی بڕدراوی
شاخەکانتو بەرانبەر سەلکی بڕدراوی
خەونەکانت دائەنیشتی. خۆتت ئەدی:
پەنجەیەکت چۆن دەستێکت ئەکا بە پەنگ.
خۆتت ئەدی: قاچێکت چۆن هەموو بەژنت
ئەکا بە پەنگ. خۆتت ئەدی ئەبووی
بە تارمایی عارو خۆتت ئەدی کە خۆت
ئەخۆی. خۆتت ئەدی لەمبەرەوە وەکو

مشکی ڕشانەوەیت. خۆتت ئەدی لەو
بەرەوە ڕاپۆرتێکی دارقەنارەییت. چیات
ئەدی پشتێنی خۆی لەملدایەو دیل کراوەو
هەردوو دەستی هەڵبڕیوە بۆ سەرەوە.
چیت نەئەدی! کێوت ئەدی بەو زلییە
ملپان ملپان هاتۆتەوەو لەناو مەیدانی
شارێکدا دانیشتووەو پێڵاوی دارخورمایەکی
خەڵکی عۆجە بۆیاخ ئەکا. داربەڕووی گەورەت
ئەبینی، ملپان ملپان. هاتۆتەوەو،
لە چیمەنی یانەیەکدا بە فیکەفیکی جرجێکی
خەڵکی "تکریت" سەما ئەکاو قنگ بائەدا،
چیت نەئەدی! تۆ خاچێکی بێ سەر بوویتو
بە دوو باڵی بێ پەڕەوە، لە گێژەڵووکەی
هەرەسدا ئەخولایتەوە. کۆستێك بوویتو
بینت ئەگرت. ئەبووی بە گریانی ئاوو
ئەبووی بە ژانی ئەم خاکە بێوەژنەو لەوسەر
لە مەرزی خانەوە هەتاکو "دووز" تەپاوتلی
مێژوویەکی سەربڕاو بوویت هەموو شەوێ
ئەتلایتەوەو ئەتلایتەوە!
تۆ ئیستە بەردەوام ئێوارەی سەرخۆشیو
لە بادەی نوشوستی ئەنۆشیی.
پێش کورسیو پێش پەرداخ تۆ لەسەر مێزەکەیت!

چی ئەکەیت؟! کە وەختێ شاخ لە جێی خۆیەوە
کەم ئەکاو کەم ئەکاو تا ئەبێ بە بزنێو ڕائەکا.
چی ئەکەیت؟! لوتکە خۆی بە پێی خۆی بچێتە
دۆڵەوەو سەری خۆی بە ڕەژوو داپۆشێ؟!
بەرەو دوا ئاو بڕواو
باهۆزیش سەری خۆی هەڵبگرێ؟!

ئەتەوێ تۆ چۆن بی؟!
بە پانیو درێژی هەزاران فرسەخی چوارگۆشەی بەردو دار
هەزاران فرسەخی ئێسقانی ڕۆژگارم
لاسکێ نەبینی بە بەرزی دوو ملیم
بڵێ من: ئەی عەشقی ڕاونراو، ئەوێرم
حەرفێکت حەشار بەم گەر هاتی؟!
ئەتەوێ تۆ چۆن بی؟!
کە فرمێسك قەدەغەی هاتوچۆی لەسەر بێو
بڕواتو بچێتە سەر ڕوومەت.. بکوژرێ!
کە ستران قەدەغەی هاتوچۆی لەسەر بێو
ڕێگاکەی درێژ بێو بە بوولێڵ بگاتە ناو قژی
یارەکەت.. بکوژرێ!
کە شیعرێ کۆتری نانەوای گەڕەك بێو کازیوە
هەڵبسێو لە دەرگای ماڵ دەرچوو.. بکوژرێ!
کە کۆترێ پۆستەچی هەتاوو سێبەر بێ.. ئێوارە

هەر تۆزێ درەنگ بوو، نەگەیشتە ماڵەوە، لە ڕێگە بکوژرێ!

ئەتەوێ تۆ چۆن بی؟!
تۆ بادەی نوشوستی ئەنۆشیو
بەردەوام خەمێکی سەرخۆشیی!
سەرخۆشبە! بۆئەوەی سەری خۆت لە شوورەی
مسینو ژەندرمەی ئەم عەقڵەو لە سنوور قوتارکەی!
سەرخۆشبە! بۆئەوەی سەری خۆت بدەیتە دەست
خەونو لە خەونا ئەتوانی چارۆگەی خەیاڵی بێ سنوور هەڵبدەی!
سەرخۆشبە! وەکو مانگ سەرخۆشبە ئەوکاتەی
بۆ مەرگی ئاسۆیەك.. ئێواران خوێناوی ئاوابوون ئەنۆشێ.
سەرخۆشبە! چون زەریا سەرخۆشبە ئەو کاتەی
بۆ مەرگی "مانگ"ێکی ئێواران خوێناوی ئاوابوون ئەنۆشێ!
سەرخۆشبە! وەك دووکەڵ سەرخۆشبە ئەوکاتەی
خوارو خێچ ئەڕواتو بۆ مەرگی باخێکی ئێواران
خوێناوی ئاوابوون ئەنۆشێ.

سەرخۆشبە! وەکو هەق سەرخۆشبە ئەوکاتەی
بۆ مەرگی وەجدێکی ئێوارەی مەولانەی، ئێواران
خوێناوی ئاوابوون ئەنۆشێ.
سەرخۆشبە! وەکو ئەرز سەرخۆشبە
ئەوکاتەی بۆ مەرگی وەرزێکی خول ئەخوا

بە دەوری ئاگرداو خوێناوی ئاوابوون ئەنۆشێ.

کە ئەچیتە ناو قووڵایی‌و بن بادەوە.. سەیر ئەکەی
ئەم دنیایەو سیاسەت‌و ماسی بۆگەن وەکو یەکن.
کە ئەچیتە ناو قووڵایی‌و بن بادەوە.. سەیر ئەکەی
قاچاخخانەو قومارخانەو هۆڵی UN وەکو یەکن.
کە ئەچیتە ناو گەرداوەکەی مەیەوەو سەیری ئەکەی
کوردستان‌و کاولستان‌و دۆزەخستان وەکو یەکن
کە خۆت ئەدەی بە دەم لێشاوی بادەوەو سەیری ئەکەی
خۆت‌و گەمیەیەکی وێڵ‌و مێژوویەکی سەر ئاوکەوتوو
وەکو یەکن.

تۆ چی ئەکەی؟
تۆ ئیستە نەفرەتی بەفرێکی ژێرکەوتووی
تۆ ئیستە لە کیفی شیرێکدا پاڵکەوتووی
کە سەری بڕڕاوتی لەلایە.
تۆ ئیستە لە ژووری پەتێکدا دانیشتووی
سێدارەی گۆرانی‌و شیعرتی لەلایە.
چی ئەکەی؟
شەوێکە سنەوبەر ڕائەکاو بە پێی خۆی
ئەچێتە تابووتی خۆیەوە!
شەوێکە ئەستێرە بە پێی خۆی ڕائەکاو

ئەچێتە ناو تۆڕی خۆیەوە!

شەوێکە باپووسکە بە پێی خۆی ڕائەکاو
ئەچێتە زیندانی خۆیەوە!
شەوێکە ترووسکە بە پێی خۆی ڕائەکاو
ئەچێتە ناو گۆڕی خۆیەوە!

ئەی خاچی دووباڵی گریانو
ئەی خاچی بێ سەرو بێ شاخو
ئەی خاچی نیشتمان خۆڵەمێش.
تۆیش ئەبێ بە پێی خۆت ڕاکەیتو
بچیتە مەنفاکەی خۆتەوە!

ئەمە کۆچی ڕەشی یارەو ئەمە کۆچی
پووشو پەڵاشی مێژووەو
ئەمە کۆچی کاروانسەرای یادگارەو
کۆچی کۆچەو
هاوینەو خێڵ بەرەوخوارە!
وا ئیستەیش لە شێوەی سەرابو دووکەڵی پەرتپەرتا
بەرەوخوار، مەراقی پێشەنگت لاوازو قژبژن. شپرزە،
تێکەڵە لە ڕەنگی پەڕیوی بەرزەردی مەولانەو
لە مۆردی وەریوی ڕیشەکەی ئەزمڕو

لە پێڵوورپێزانی سەفەری ئەم وەرزە.
بە تەنیا تۆ ئەڕۆی هەر خۆتو جانتایەك بەرەوخوار.
کەچی تۆ چاوانت پڕن لە: دێهاتی فرمێسكو
لە نالیو لە حاجیو
جانتاکەت پڕە لە: دەربەندی زریکە.
بە تەنیا تۆ ئەڕۆی هەر خۆتو جانتایەك بەرەوخوار.
کەچی تۆ ناو گەرووت پڕە لە بارانی کوژراوو
لە بەردی گریاوو، جانتاکەت پڕپڕە
لە وردە دڵۆپی خنکاوی بارێزە.
بە تەنیا تۆ ئەڕۆی هەر خۆتو جانتایەك بەرەوخوار
بەڵام تۆ گیرفانی سەردڵت کەرکووکی تێدایەو
باخەڵت پڕە لە دەریاچەو دارگوێزو دار چوالەو
جانتاکەت پڕە لە گردۆڵکەو لە وەردو
دوا شیعری ناو سەریش جمەی دێ:
لە قاسپەی کۆچکردووی دوانامەی نێوانی شارو شاخ.
جمەی دێ لە بارەی کارژۆلەی ناو زیلی دابڕاو
لە دایکیو، جمەی دێ لە زرەی بازنی
شکاوی دەستی باخ!
جمەی دێ لە کاڵێو جمەی دێ لە بڵباس.
جمەی دێ لە ڕیشی مام وەیسی پڕ لە تف
جمەی دێ لە نووزەو کرووزەی تەشیەکەی خاوەرو
جمەی دێ لە ڤیژەی گوڵەکەی کاکەلاس.

دوا شیعرەو جمەی دێ..
جمەی دێو جمەی دێو جمەی دێ:
لە وردە ئاوێنەی شکاوی سامالْمو
لە هارەی وردوخاش بوونی ڕەنگ
لە هارەی وردوخاش بوونی دەنگ:
جمەی دێ لە بۆرەی گابەردی، کوژراو بە: تی ئێن تی.
جمەی دێ لە ناڵەی لاپاڵی لاق پەڕیو
جمەی دێ لە زیکەی لاسكو لە جووکەی بنچكو
جمەی دێو جمەی دێو جمەی دێ
لە مەرگی ڕەنگاوڕەنگ.

ئیستاکە تۆ بۆیە هێند وردی
ئەشکەنجە بێژنگی زامت بوو.
ئیستاکە تۆ بۆیە هێند تەڕی
گریان خۆی ماڵت بوو.
ئیستاکە تۆ بۆیە ئەوەندە خول ئەخۆی
گێژەن خۆی باڵت بوو.
ئیستاکە تۆ بۆیە ئەوەندە سەرخۆشی
بادە خۆی یارت بوو.
ئیستاکەیش تۆ بۆیە ئەوەندە عاشقی فوراتی
چونکە تۆیش سیروان بووی سەردەمێو
لە هەمان سەرچاوەی

عەشقەوە ئەهاتی!

ئەم غەمگینە! فوراتە یان چارەنووسی لێڵی دایکم
سەربەرەوخوار ئەبێتەوە؟! یاخود مێژوومەو ڕاوئەنرێ؟!
ئەم خەمبارە! فوراتە یان شاخە شیعری مەراقێکەو
تواوەتەوە؟! یان لاوکەو شل بۆتەوە؟!
یان باڵاگریانی خوایەو بە ناو گیانی مندا ئەڕوا؟!
ئەم ئاوە ئەرخەوانییە، هی جەستەی خۆڵەسوورەکەی لای مەرعەشە
ئەو وەختەی باران باوەشی پیائەکاتو توند ئەیگوشێ؟!
یان سترانی دارگێلاسە ئەو وەختەی ئەبێ
بە عەشقی ئاڵی وەرزو خاك ئەینۆشێ؟
ئەم ڕۆیشتنە بە پەلەیە هی فوراتە؟! هی شەپۆلە؟!
یان ئەمە غاردانی ڕەوەجوانووی ژانەو
لۆقەی قوڕو لیتەی کۆستەو بازدانی ناسۆری
لەو سنگ کوتانی هەڵێژانە؟
ئەم سامدارە پێچاوپێچە! ڕووبارەو ناوی فوراتە؟!
یان مارەکەی لە خاچ ئاڵاوی جەستەمەو ڕێی نەهاتە؟!
تۆ فوراتی! تۆ ئاوێزانی مەراقیو
لە نەوەی ڕێگەی نەهاتی!
ئەوەتەی هەی تۆ سۆراخی گەورەی ئاوی
تۆ بەردەوام ئەو پرسیارەی
ئەڕژێیتە گوێی بوونەوە

تۆ خۆت شوێنیو تۆ خۆت کاتی.
تۆ فوراتی.. تۆ منی وەختێ ئەهەژێی
لە لێڵبوونتا، تووڕەبوونم، پەستیم،
ڕقم ئەنووسیتو لە ئارامتا: خاوبوونەوەم
ڕوون بوونەوەم ناو لێئەنێی!
تۆ منی وەختێ کۆچ ئەکەی.
منیش تۆم وەختێ کۆچ ئەکەم.
کە پێکئەگەین لە یەکتردا ئەتوێینەوە
هەردووکمان هەر تینوێتینو
یەك یەکتری ئەخۆینەوە!
ئەی دەستی هەمیشە تەڕم.. بە هەوری کۆچ..
ئەی قژی هەمیشە تەڕم.. بە دڵۆپی ئاوارەیی.
ئەی وشەی هەمیشە تەڕم.. بە شەونمی بێهوودەیی.
من لە کەنار نزیکترم بە تۆ.. تۆیش لە شیعر نزیکتری بە من.
من لە بەهاری وەریندا هاتووم بۆ لات. من بە نیازم
شەپۆل شەپۆل بتنووسمەوە. من بە نیازم
چەندین عەشقی لەناو قوڕدا خنکاوی تۆ، چەندین
تەرمی پێکەنینو جوانەمەرگی ناو دەنگی تۆ. بدۆزمەوە!
من لە بەهاری وەریندا هاتووم بۆ لات.
من لە کەنار نزیکترم بە تۆ.. تۆیش لە شیعر نزیکتری بە من.
ئەی هاوڕێ! ئێستە ماندووم.. تازە هاتووم
ئەی هاوڕێ! تۆ فرمێسکێکی درێژو

شیعر هاژەو
منیش وشەو
لە نێوانی هەردووکتاندا وا بە نیازم تۆزێ بنووم!

ئەخەوی‌و ئەو خەوە ماندووەت بەستێنەو
وەك شەپۆل ناوبەناو لێی بدات. تەڕ ئەبی.
ئەخەوی‌و شمشاڵی ئاوی شەو "جیکۆر" و گۆرانیی
دوا باران پێکەوە ئەژەنێ.
ئەخەوی‌و لانکەی ئاو وەك تاسەی هەڵچوون‌و داچوونی
فورات خۆی.. ئەتبات‌و ئەتهێنێ.

ئەخەوی‌و لە خەوتا تۆ هێشتا هەر لەولای
هەر "زینوێ" چراتە
تۆ هێشتا هەر لەوێی. پلووسکی بەفراوی کاوانی‌و
هەتاوی کەنەفت دێ‌و دەم ئەنێ بە چۆڕەی ملتەوەو
ئازادیی باڵاتە.
لە خەوتا تۆ هێشتا هەر لەناو بریسکەی بەفردای
بە زیوی مانگەشەو ئەنووسی‌و
باوەشت پڕ ئەکەی لە وردە ئاوێنەی تریفەو
دواتریش لە بەردەم دۆڵێکی تاریکدا ڕۆی ئەکەی!
هەر لەوێی. ئەو ڕۆژە ئەبینی. ئەو ڕۆژە دێتەوە،
تیا مردیت. ئەو ڕۆژە دێتەوە. ئەو ڕۆژە ئەبینی
گالیسکەی دزانی: سەرومل، دزانی چاوو گوێی،

فرۆشگای ناو پێنجوین
گالیسکەی مەرگی خۆت:
لە داری تابووتو لە تەختەی پرسەتو
لە خاچی جەستەت بوو.
ئەو ڕۆژە ئەبینی ئەو ڕۆژە دێتەوە تیا مردیت.
ئەو کاتەی کە مەمکی ئازادی ئەفرۆشرا بە دوو توور
لە خەوتا تۆ هێشتا هەر ماوی و
هەر پڕی لە خۆزگە.
لە خەوتا تۆ هێشتا هەر هیوای
هەر پڕی لە جۆگە.
گەواڵەی ئەم خەوە کابینەی هەورێکە هەر ئەڕواو
لە ناویا تۆ نووستوویت
ئەو کاتەی هەڵئەسی ئەزانی: نەماویت
ئەزانی تۆ مردوویت!
کاتێکە کە عوجاج ئەبارێو
کە لقی دارخورماو کە قوللەی مەخفەرێو
پۆلیسی بیابان ئەپرسن
لە کوێوە تۆ هاتوویت؟!
فورات نەبێ من لم ئەمخوات.
فورات نەبێ نامۆیی چۆن داڵدەم ئەدات.
فورات نەبێ تەنیایی چۆن ئاوی شیعرو
خەمم ئەدات؟!

فورات نەبێ ئەم مەراقە شۆخو شەنگە
ئەم کچی پاشای فرمێسکە
لە کوێوە حەز لە من ئەکات؟!
فورات نەبوایە چۆن ماسیی، ئەهاتنە ناو
سەرچناری مەنفامەوە؟!
فورات نەبوایە دارخورما کوا ئەمناسیێو
قەتێی سەحرا چۆن ئەهاتە مێرگەپانی
نیگامەوە؟!
فورات نەبوایە گۆیژە کوا مەلەوانەو
خاکو خۆڵم لە تەشتێ ئاودا ئەخنکا!
فورات نەبوایە هەموو ڕۆژ چۆن ئەمتوانی
نەورەسی عەشقی کۆچکردووی چاوی وانم ببینمو
ئەویش هەموو ئێوارەیەک لەناو سنگما
شەقژن بکا!

هاوڕێیان!
فورات نەبێ چاوی ئازارم کوێر ئەبێ
کە ئەو چاوەیش نابینا بوو
ئیتر شیعرم چۆن ئەتوانێ لەم دوورەوە
یەکە یەکە گوڵی ژانو ڕەنگی کۆستو
جووڵەی خەمتان بەدیی بکات! هاوڕێیان!

"بەغدادی" ئەشکەنجەی قوڕاویی فوراتە. مەرکانەی

بەختێکی لیخنەو بەغدادی وەرزی ساڵ لە ناویا
زەردوویی هەژاریی گرتووە. بەغدادی ئاوێکی مل
کورتەو دەمی ئەو ناگاتە ئەم عەردە ڕەنگ زەردە،
گەر (ناعوور) نەیخاتە سەرشانی. بەغدادی
کوختێکی سەرەڕێی نێوانی سەرەتاو کۆتایی کۆچێکە.
بێژنگی سەفەرەو دڵۆپی هاتوچۆی مانەوەی
قەت پێوە بەنگ نابێ. ئەو وەختەی تەماشا
ئەیگاتێ ئەو وەختەیش جێی دێڵێ. بەغدادی
شاعیری ماسییەو نووسەری دارخورماو بەلەمی
تەنیاییو نانێکی برسییە: بەغدادی.
من لێرە لە ڕستەی قرتاوو
لە مەلی یەك باڵو
لە ئەڵقەی عاسیبووی ناو پەنجەو
لە شەوی بەختێکی وێڵ ئەچم.

تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ ئیستاکە لمی کەناری قەسیدەیت.
ئاوی شلوێی ناو خەویتو
سەحرای یادو و
تەپوتۆزی شپرزەییو
هەڵچوونو داچوونی چۆمی
ناو گومانی

تۆ ئیستاکە سەراب ئەکەیتە بەر خۆتو
نائومێدیی ئاودامانی!

ئا ئیستە زەمانی ترسێکی قۆچدارە، زەمانێ
شمشێرو سێدارەی تیا ئەڕوێ، زەمانی ترسێکی
خمخۆرکو مردنی چڕوپڕ. بەم بێشەی چیمەنتۆو
ئاسنەدا هیچ تیشکێ ناتوانێ، ئەستووریی
زەبروزەنگ ببڕێتو بێتە ژوور. زەمانی نەهەنگەو
قوتدانی شاخو داخ، قووتدانی شارو دێ، زەمانی
هاتنەوەی "دەیناصۆر". تۆ ئیستە ناوبەناو،
ئازارت وەك جانتا هەڵئەگریو ئەڕۆیتو سەر
ئەدەیت لە دیجلە. ئەچیتە پایتەختی
ترسەوە. هەنووکە، دیجلە وەك پشیلەی دەستەمۆ
ماڵییەو لاملی هەڵئەسوێ لە ملی دەیناصۆر،
بێ فزە، کرە چون، شەقامی بەزیوو، بێدەنگە
بێدەنگە وەك تەرمی زۆر حیزب. ئەچیتە
پایتەختی ترسەوە: ئەبینی: ئەم شارە گەورەیە،
کۆیلەی خەساوەو، ئەسپێکی مل پەڕیو.
ناو بە ناو ئەچیتە مەیخانەی ناوسەری بەغداوە
هاودەمی مەرگی خۆت ئەبینی. هاودەمی ئەم کۆچەت
ئەبینی. هاوڕێی برینو قەسیدەت ئەبینیو
پێکەوە: سەرخۆشیی وەك شووشەی بەتاڵو

ڕۆژنامەی دڕاوی سەر دیجلە ئەتانبا. ئەتانبا
بۆ دوورگەی بێهوودەی دابڕاو لە دنیا، دابڕاو لە
زەمان، دابڕاو لە جێگا، دابڕاو لە مانا، پێکەوە
ئەچنە ناو جیهانێ: کە نەوەی کەس نییەو
بێ نەژاد. بێ ڕەنگەو بێ ڕەگەو بێ سەرەو،
پاشاکەی (سیزیف)ەو بەردەکەی پەیامەو
بۆشایی ئاواتەو سەرەنجام هیچەو هیچ!
سەرخۆشیی ئەتانباو ئەتانبا. بۆ دوورگەی
بێهوودەی دابڕاو لە دنیا. تف ئەکەن لە بوونو
لە زەویو لە ئاسمان، تف ئەکەن لە مێژوو، لە
خۆتان، تف ئەکەن لە شیعری عاقڵو بە پێوە
ئەچنە سەر سنووری قافییەو میز ئەکەن بە شەوی
خەیاڵی ڕۆمانسیو بە شەپقەی ئاغری پەخشانو
بووز ئەکەن بە وشەی ئارامو مەنگەوەو
یاخیبوون ئەکەنە ناونیشان!

تۆ ئیستە لە وەرزی سێدارەی وڵاتدای.
هەموو ڕۆژ ملێکو دوو ملو سێ ملت، پرشنگن
ئەوەرێن. هەموو ڕۆژ سەرێکو دوو سەرو
سێ سەرت ئەستێرەن ئەکشێن. تۆ ئیستە
لە وەرزی سێدارەی وڵاتدای. ئەم وەرزە
بە پیتەی مەرگی تۆ، هەزاران گەردنی

گەشاوەی گرتووە. ئەم هێشووی سەرانە
وەك بۆڵی گەییوی دارمێوێ توورەکەی
ڕەش ڕەشیان لە سەریان بەستووە. پەل‌و
پۆی سێدارە بڵاوە. پەتی دەس سێدارە،
درێژەو ئەگاتە گشت ماڵێ. گشت کونجێ.
ئاهەنگی سێدارە لە موسڵ‌و لە بەغدا تایبەتە
بەوانەی کە زاوای ئازادیین، ئەو وەختە
ژن دێنن، ئەو وەختە شووئەکەن کە ئەبنە
قوربانیی. ئاهەنگی سێدارە، بەردەوام مل ئەکا
بە شمشاڵ. بەردەوام کەڕەنا بە سەری
بڕڕاوت ئەژەنێ‌و فووی کۆچی کۆتایی پیائەکا.
تۆ ئیستا لە وەرزی سێدارەی وڵاتدای، ئەم
وەرزە بە پیتە بەرهەمی گوڵ هێرۆی گەردنت
ئەژمێرێ‌و ئەیانکا بە پەتی یادەوە. تۆ ئیستە
لە خشتی گەردنت دیوارێ هەستاوە، ئەوەندەی
دیواری دەرەوەی کۆشکەکەی کۆتایی بڵندە. تۆ
ئیستە لە وەرزی سێدارەی وڵاتدای. تۆ
بەژنی ناو هەوای بە پێوە لەسەر "با"
وەستاوی. تۆ ئیستا نیشانەی سەرومل سوڕمانی
ئاسمانی. نیشانەی فرمێسکی نیشانەی پرسیاری لە چاوی
یەزدانداو تۆ ئیستا ڕۆژانە گۆرانی‌و سروودی
خنکاوی. تۆ ئیستە ئەشکەنجەت لە عیسا

قوولْترە. تۆ ئیستا خاچێکی کە ئەفڕێ
بۆ ئاسمان بە باڵی سووتاوو بە لاقی قرتاوو
بە پەتی ملەوە ئەچیتە بەردەم خوا!

لێرەوە تۆ قاقای قەنارە ئەبیسی ئەو وەختەی
کە "سیانیان" یەکەمجار مردنیان بەرەو خوار
هەڵبڕی. لێرەوە تۆ قاقای قەنارە ئەبیسی
ئەودەمەی یەکەمجار لە بەردەم سێ کێوی
مرۆڤدا ترسو لەرز هەڵلەرزی. لێرەوە تۆ
قاقای قەنارە ئەبیسی ئەو دەمەی یەکەم
جار ئەڵقەی پەت: گاڵتەی کرد بە مەرگو
بە جەللاد پێکەنیی. لێرەوە تۆ قاقای قەنارە
ئەبیسی ئەو کاتەیش تۆ بە تیشك
بە خامەی شەفەقو بە چوکڵەی ئەستێرەو
بە پەنجەی ڕێژنە بەربەیان ئەنووسیی.
لێرەوە تۆ شیعری زانەوەی بەردی نوێو
زانەوەی قەندیلو شاخو داخ ئەبیسی.
لێرەوە گوێت لێیە: سەرلەنوێ کە نالیی
هۆرەی دێو لێرەوە گوێت لێیە: چی
ئەڵێ: مزگێنیی کاوانی مەولەوی.

ئەمە هەستانەوەی بەردی گۆڕە؟!

یان باڵگرتنەوەی خۆڵەمێش؟!
ئەمە لە دایکبوونەوەی نوێی سیروانە؟!
یان سەرلەنوێ شین بوونەوەی
مێرگەکانی دەستو پەنجە؟!
ئەمە گەڕانەوەی مەحاڵی دووکەڵە
ببێتەوە بە مەزراو باخ؟!
یان هەر وزەی خوا خۆیەتیو
ئەمجارەیان دابەزیوەو بووە بە شاخ؟!
ئەمە خەونی بزرکاوی خاچەکەمە؟!
وڕێنەیەکی شیعرە ئەو وەختەی
کە لەرزوتای ترس ئەیگرێ؟!
یان زرنگدانەوەی گوێچکەی
ژوورەکەمە، ئەو کاتانەی نائومێدیی
زرنگەی دێو ئەبێ بە هەزار وردە ئاخ؟!
ئەمە هەڵسانەوەو یەکگرتنەوەی
پارچەپارچەی جەستەی ئەسپە کوژراوەکەی منە؟!
یان هاتنەوەی سەری خۆمە بۆ لای لەشمو
جارێکی تر ڕاستبوونەوەی
پشتی قەمووری مێژوومە؟!
خەو نییە. وا ئیستە ئەبینی: چۆن پۆلێ فەرهادی
کێوی نوێ. لە عەشقی شین باوی شیریندا ئەفڕنو
بە دەنووك لە بێستوون سەختتر کون ئەکەن.

خەو نییە. وا ئیستە ئەبینی: کە بەفر ئاگرو،
گۆرانیی برینو ئازادیی، قوربانیی لە باوەش گرتووە.
خەو نییە. وا ئیستە ئەبینی: دارخورما لەسەری
نەهەنگدا ڕوواوەو جۆگەیەك لە ئاوی سەرچاوەی
گیراوم بەربووە.

بەژنی خوێن بەرزترە یان بەژنی شیعر؟!
دەنگی خوێن گەرمترە یان دەنگی شیعر؟!
کێ گەورەیە؟! ئەوەی مەرگی خۆی ئەخاتە
جامانەوەو گرێی ئەداو ئەیداتە دەست
گوڵو بەفر؟! یاخود ئەوەی شیعر ئەنووسێو
وەکو دیاریی چەپك چەپك ئەیداتە دەست
گوڵو بەفر؟!
گەر ناوێری جەستەت بکەی بە ئاسکێو
سەریبڕی بۆ قوربانیی.. خۆ ئەتوانی
شیعرت بکەی بە قوربانیی!
گەر ناتوانی خوێنت بدەی بە عەشقێکی
تینووی ئەمڕۆ.. خۆ ئەتوانی
هۆنراوەت بکەی بە کانیی.
گەر ناوێری سەرکەویتە سەر سێدارەو
یەخەی مردن ڕاوەشێنی. خۆ ئەتوانی
شیعرت بکەی بە پێپلیکە بۆ بەیانیی.

گەر ئەترسیی تۆ بڕۆیتو بەفرو کرێوەی سەر قەندیل
ڕۆژێ ڕەقت بکاتەوە.. خۆ ئەتوانی
هەر لێرەوە شیعرت بکەی بە چیاو شاخی گۆرانیی.
لەم وەرزەدا تۆ چی ئەکەی؟!
کە شەڕ شەڕی دەستەویەخەی.. عەشقو تەورە.
کە شەڕ شەڕی دەستەویەخەی.. خاچەکەتو یەهودایە.
کە شەڕ شەڕی دەستەویەخەی.. شمشێرو بەردی چیایە.
من وەکو گوڵێکی کێویلە ئەچمە پاڵ ڕەوەزو
شیعری خۆم ئەنێرمە ئەو کەژەو
لایەنی بەرد ئەگرم!
من وەکو ڕێحانە ئەچمە لای ئەو وەردەو
شیعری خۆم ئەنێرمە ئەو دەشتەو
لایەنی ئاو ئەگرم!
من وەکو باڵندە ئەچمە لای ئەو کەلەو
شیعری خۆم ئەنێرمە ئاسمانو
لایەنی ئاسۆگەو
فڕینی بەرز ئەگرم.
تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ ئیستاکە بە نەهێنی زەردەخەنەی
گوڵەکانی ناو ئەشکەوتیو
بە نەهێنی ماچ ئەنێری بۆ قەندیلو
بە نەهێنی نامەی دەربەند وەرئەگریتو

به نەهێنی چرپەی داریو
به نەهێنی ئەباریتو
به نەهێنی گڤەت دێتو
تۆ ئیستاکە لە سەرەوە: دەفتەرە دەشتی خامۆشیو
قەڵەمێکی سەرکزیتو
لە ژێرەوەیش کارێزیتو جۆگەی شیعریو
هاژەی نامەو نەهێنیی خوڕەی سێڵاوی!

لە شاری ترسو بیمەوە. لەناو خودەی ئاسنینو
بەناو گەمارۆی دڕکەزیو لەناو چاوی شمشێرەوە
بە مابێنی دەمە تێغی ڕیزکراوو، بە مابێنی پاردەکانی
سێدارەدا، لە بێشەلآنی نێزەوە، بەناو دارستانی
گڕدا. خۆشەویستیی وشەی شەیدا، خۆشەویستیی
شیعرو چیرۆك. ئەبن بە بای وەشتو باڵدار
ئەبن بە نامەی شەقامو لە بوولێڵدا ئەبن بە
قومقمۆکەی لە خاك چوو، لە وێڵەدەرو گۆیژەوە
ئەپەڕنەوەو ئەگەنە ناو خێڵی دڵدار.
لەم وەرزە سوورەدا
کە شیعر تێکەڵی گڵ ئەبێ.. هێند نابا ڕووەکێ ئەڕسکێ
ئاڵ ئاڵە.. نە دەنکە هەنارەو، نە گوڵی ژاڵەیەو
نە گێلاس
ئەم بنجە تازەیە ئەو وەختەی بەر ئەگرێ

بەرەکەی تێکەڵە لە چێژی ئازارو
لە چێژی ئەوینو
بە شێوەیش هەر لە دڵ خۆی ئەچێ!

لەم وەرزە سوورەدا
کە چیرۆك تێکەڵی خاك ئەبێ.. هێند نابا ڕووەکێ ئەڕسکێ
شین شینە نە گوڵە وەنەوشەو
نە گوڵە مێلاقەی شین باوەو
ئەم بنجە تازەیە.. چێژەکەی تێکەڵە
لە چێژی مەراقو
لە چێژی فرمێسكو
بە شێوەیش هەر لە چاو خۆی ئەچێ!.
لەم وەرزە سوورەدا
کە سروود تێکەڵی بەرد ئەبێ هێند نابا ڕووەکێ ئەڕسکێ
مۆر مۆرە
نە گەڵای ڕێحانەو نە مۆردەو
نە گوڵە هێرۆیەو بەرەکەی تێکەڵە
لە چێژی زیندانو
لە چێژی هاوارو
بە شێوەیش هەر لە —دەم- خۆی ئەچێ!.

تۆ شیعرت نەکرد بە تەیری
ناو قەفەزی زمانێکی کلۆم کراو لەسەر ئاسمان

تۆ باڵی فڕینت نەبڕی
تۆ دەنووکت نەڤرتانو
تۆ مردارت نەکردەوە.. وەکو کردیان.
تۆ شیعر ناکەی
بە هێلکەی پیسی زمان..
تۆ شیعر ناکەی بە لاکی مانای تۆپیو
بۆنی بۆگەنکردووی ڕستە بەرنادەیتە
ناو ڕۆژنامەو ناو گۆڤارو لووتی هۆڵو
لووتی دیوان!

تۆ شیعرت بووە بە تەتەر وڵاتی ئەوین تەی ئەکا
بەیانیان زوو دیاریی کازیوە وەرئەگرێو
ئێوارانیش پۆستی خۆرنشین لۆك ئەکات.
تۆ شیعرت بووە بە تەتەر وڵاتی ئەوین ئەگەڕێ
لە کوێستانێ هەور ئەخاتە ناو زەرفێ سامانەوەو
بۆ دەشتێکی گەرمەسێری دووری ئەبات.
نامەی ئەم لوتکە ئەداتە دەس ئەو لوتکەو
هەموو ڕۆژێ بارانەماچ دابەش ئەکات.
تۆ شیعرت چۆتە ناو دڵی ئەم خاکەوە
بۆیە وەختێ گەنم ئەڕوێو باڵائەکا
لە گوڵێکدا دەنکێ وشەی تۆی هەر تیایە.
تۆ شیعرت چۆتە ناو خوێنی ئەم خاکەوە
بۆیە ئەو وەختەی کارێزێ ئەتەقێتو

ئاو سەرئەکا..
لە جامێکدا قومێ شیعری تۆی هەر تیایە!
بۆ ئەم وەرزە. شیعرت کردووە بە هەگبەی کۆڵەپشتو
بە وردە نان. شیعرت کردووە بە ئاوی ناو مەتارەو،
بە دەنکە نوقڵی ناو گیرفان. بۆ ئەم وەرزە شیعرت
کردووە بە گونیەی پەردەی دەرگاو بە لەتە ئاوێنەی
ڕیشتاشینو بە قەڵەمبڕو بە پیلو بە لایتی
دەستی شەوان. بۆ ئەم وەرزە شیعرت کردووە بە
کلاو، بە کلێتەی گولونکەدار. بە گۆرەوی پووزەوانەو
بە قەمسەڵەو بە بەفرماڵو بە کەپری هاوینانو
بە ڕادیۆیەکی بچووکی ئاریەل شکاو. بۆ ئەم وەرزە
شیعرت کردووە بە زۆپای سوورەوەبووی زستانانی
مزگەوتی دێو شیعرت کردووە بە هەڵمی جلی تەڕی
بەر نێڵەنێڵی ئاگرو شیعرت کردووە بە ئاگردان.
بۆ ئەم وەرزە تۆ شیعری خوێناویت هەیە. وەکو
گژوگیای خوێناویی ناو تابووتو وەکو بەتانیو
جامانەو وێنەی ژنو منداڵی خوێناویی بەرباخەڵو
وەکو کۆنکریتی خوێناویی ژووری زیندان.
بۆ ئەم وەرزە وشەت سادەیە وەکو گیا
وشەت ساکارە وەکو نان.
وشەت بێ فیزە وەکو خۆڵ.
وشەت خوێنگەرمە وەك ترێ ڕەشکەو

ئێسك سووكە وەك دار چوالەو
دەنكەهەنار.

وشەت هونەرمەندیشە بە وێنەی
ئەندازیاری خانۆكانی جاڵجاڵۆكەو
جێی سەرسوڕمانەو تێڕامان:
وەك پوولەكەی پشتی ماسیو
وەك هەڵگەڕانی لاولاوو
كاژی مارو و
بەردی یەك لە سەر یەكی ڕەوەزو
تابلۆكانی خۆرنشینو
قۆزاخەی كرمی ئاوریشمو بەفری نووستووی
بەر مانگەشەوی حەپەساو!
ئەی خاچی شپرزەی خاكنشین!
وەختێتی كە مانگی گێنگڵت ئەم كاژی شەقامی ترسانە
فڕێدات. وەختێتی ئەم ماری مەراقە كاژێكی تازەتر.
تازەتر وەك چۆغەی خوێنی بەر تاشەبەرد بپۆشێو
لەبەركات. وەختێتیی تۆ ئیتر شوێن جێ پێی خەونی
خۆت، شوێن جێ پێی شیعری خۆت بكەویت. تۆ
شیعر سێبەری گەرووتەو دولبەرتەو هاوسەرتە. لە كوێ
بێ، تۆیش ئەبێ لەوێ بی. وەختێتیی بچیتە لای كەژێ
كە داری شیعری تۆی دەمێكە كردووە بە شمشاڵ،

وەختێتیی بچیتە قەدپاڵێ کە بەڕووی شیعری تۆی دەمێکە کردووە بە سەنگەر. وەختێتیی بچیتە لای دەشتێ، کە پەڕەی مێرگی خۆی بۆ دەنگت دەمێکە کردووە بە دەفتەر. وەختێتیی و وەختێتیی، کە ئیتر تۆ خۆیشت زامێك بی لە نێوان زامانی کێواندا وەختێتیی و وەختێتیی تۆیش ئیتر ڕەنگێ بی لە نێوان ڕەنگاڵەی ستراندا.

ئەم هەموو شاخانە چی ئەکەن لەم ناوە؟!
هەزاران ساڵە تەماشای خوا ئەکەن و وەڕس نابن!
ئەم هەموو دارانە چی ئەکەن لەم ناوە؟!
هەزاران ساڵە تەماشای شاخ ئەکەن و
بە پێوەن و وەڕس نابن!
ئەم هەموو ڕووبارو چەمانە چی ئەکەن لەم ناوە؟!
هەزاران ساڵە تەماشای بەردەمی خۆیان ئەکەن و
ڕێ ئەکەن و کۆچەرن و وەڕس نابن!

یەکەم ڕۆژ بوو.. پەلکە گیایەك هاتە لات و
سەربوردی خۆی گێڕایەوەو گێڕایەوەو
هەتا تۆی کرد بە شەونمێ لە چاوانیا.

یەکەم ڕۆژ بوو.. جۆگەیەکی ناو دارستان هاتە لات و
سەربووردی خۆی گێڕایەوەو گێڕایەوەو هەتا تۆی کرد
بە گریانێ لە گەرووی‌دا.

یەکەم ڕۆژ بوو.. باڵندەیەك —چاوێکی کوێر-
هاتە لاتو سەربوردی خۆی گێڕایەوەو گێڕایەوە
هەتا تۆی کرد بە هێلانە لە دەروونیا.

هەر یەکەم ڕۆژ کیژۆڵەیەکی یەك قاچی ئەو گوندانەیش
هاتە لاتو سەربوردی خۆی گێڕایەوەو گێڕایەوە
هەتا تۆی کرد بە پاوانە
لەو پێیەدا!

تۆ ئیستە لە بەردەم دەربەندی -بەرگەڵۆ-ی بە سامدای.
هەر ئەڵێی نیشانەی پرسیاریو بەرانبەر بێباکیی گەردوونێ
وەستاوی. ئەپرسیو چارەنووس لە دوور ڕا وەك
تەمی بناری ژیلوانو وەك چاوی خۆڵەمێش ئەبینی.
ئەپرسی بەرەو کوێ؟! ئەی خاچی بەژنی کورد! ئەی تەنیای
زەمانە! بەرەو کوێ؟ ئەی عیسای لەتو پەت، بەرەو کوێ؟!
ئەی خەونی زڕاوی ناو سەری ئەم عەردە کلۆڵەو تاقانەی
ناکامی ئەم هەموو سەرچاوەی خوێنانە؟! تۆ ئیستە لە بەردەم
دەربەندی بەرگەڵۆی پرسیاردا وەستاویو گەردنت
مۆمی خواو بەژنیشت داستانی دابانە!

هەر لێرە هەندێ جار ئێواران کە پەستیی
وەك گەرووی دەربەندی تەنگەبەر، ئەبێتە سێبەری

نشێوی تەنیاییو لە نێوان دوو شاخدا خەیاڵت
ئەگوشێ. هەست ئەکەیت تۆ خڵتەی ژینێکی
بێ هودەی لە بنی دۆڵێکداو، وەك خوێنی ڕژاوی
ناو زستان دەمو دەست ئەمەیی. هەست ئەکەیت
تەنیاییت تەنیایی مێژووتە. تەنیایی باوکتەو تەنیایی
دایکتەو تەنیایی چیاتە. تەنیایی خاچەکەی سەر
پشتتەو لەگەڵتا پشتاوپشت هاتووە. ئەوەتا وا
ئیستەیش لێرەدا، تۆو باوکت ئەبنەوە بە یەكو پێکەوە
تێکەڵی سەرابێ ئەبنەوەو بە شوێن پێی هەر هەمان
دیرۆکدا ئەچنەوە. ئەپرسیی شیعری چی؟! بێزاریو ئەپرسیی
شیعری چی؟! تۆ شێتی؟! لە دنیای خومپارەو
تی ئێن تیو سۆخۆدا گوڵی چی شیعری چیو دڵی چی؟!
بێزاری لەم مێژووە خەڕەکە. لەم ئاوە وەستاوە.
لەم سەرەسواوە!
بێزاریت. لە ئاوی وەستاوی بەردەمتا. لە ئاوی
ئاوێنەی بەردەمتا. تەماشای خۆت ئەکەیت
هەمان سات ئەبینی: تۆ خۆتیو خۆیشت نیت!
تەماشای خۆت ئەکەیت. ئەچیتە ناو چاوی
خۆتەوە، سەیرئەکەی هەمان سات: ڕیشت دێو
ڕیشت دێو پیر ئەبی، ڕیش ئەبێ بە پەموو،
هەتاکو ئەبی بە شێخ سەعی. شێخ سەعی لائەچێو
هەر خۆتی، ئەمجارە سیمای تۆ خرترەو، ئەمجارە

تۆ ئەبی بە نەهری. ئەگۆڕدرێی هەر خۆتی
ناگۆڕدرێی هەر خۆتی.
ئەمجارە سمێڵت قەترانیو
ئەستوورتر. لە پەنا بەردێکداو لە خوێندا پاڵکەوتووی،
ئەمجارە ئەبی بە شێخ مەحمود، ساتێکەو شێخ مەحمودیش
لائەچێ، ئەمجارە تۆ ئەبی بە سمکۆ، ئەگۆڕدرێی
هەمان سات ئەمجارە لاوازیو ئاودامان جبەیەك
لەبەرداو تۆ ئەبی بە قازی.
بەم جۆرە سیمای تۆ هی خۆتەو هی هەموو،
بەم جۆرە لە ئاوی وەستاوی بەردەمتا، دەرسیمیو
وانیتیو پێنجوینیو سورداشیو سابلاخیو ورمێیتو
دواجاریش تەماشای خۆت ئەکەیت بەرگەڵووی!

بۆ سبەی. نەء. شیعر دەستێکی دیکەیە بۆ سەنگەر
وا ئەڵێی. نەء وشەیش گوللەیە
نەء.. ڕستەیش کێڵگەیە بۆ چاوو
نەء.. هونەر هاواری جوانییەو
ئەسپێکی دیکەیە بۆ غارگەو
خەونێکە هەر دوارۆژ ئەیبینێو
هەر دیدەی پێغەمبەر. وا ئەڵێی.
ئیتر تۆ کەشکۆڵی پڕ لە خەو، پڕ لە باخ
پڕ لە تەم، پڕ لە شەو، پڕ لە ڕۆژ هەڵئەگریو

تۆ چەرچی ناسۆری‌و تۆ چەرچی وشەیت‌و
گوند بە گوند ئەگەڕێی.

سەرئەکەی بە ماڵی گەنم‌و جۆی برسیدا.
سەر ئەکەی بە ماڵی کارێزی تینوودا.
ئەبیتە میوانی کاولاش‌و
ئەبیتە میوانی خۆڵەمێش.

تۆ ئەمشەو بە تەمای ببارێی.
تۆ ئەمشەو ئەتەوێ بسووتێی.
تۆ ئەمشەو شیعر ئەکەی بە فانۆس،
تۆ ئەمشەو شیعر ئەکەی بە بازو
بە سوورەچنارو
بە شاراو
بە کچە کافرۆش!
گوێگرت تێکەڵە لە داری چەند جارێك قاچ شکاو
لە گردی چەند جارێك سەرشکاو
گوێگرت تێکەڵە لە ئێش‌و ئازاری قوڕاویی
لە پیرە دارگوێزی دان کەل‌و
لە ڕەنجی سەروقژ خۆڵاویی.
گوێگرت تێکەڵە.. لە کۆنە تفەنگ‌و لە ئەسپی پەککەوتەو
گوێگرت تێکەڵە.. لە سووتووی زەمانەو
لە جوانووی تا ئیستە زین نەکراو!

"بەشێك لە سوورەتی ئەوینی کتێبی شاخ"

تۆ بڵێ شاخ⋆ شاخی تەنیا⋆ شاخ ئەو دەمەی
کە بەردی خۆی ئەکرۆژێتو فرمێسکی خۆی ئەخواتەوەو،
زامانی خۆی ڕائەخاتو نامۆییش ئەدا بە خۆیدا⋆
تۆ بڵێ شاخ⋆ شاخی تەنیا⋆ شاخ ئەودەمەی
لەتاو ئازار ئەجووڵێتو ژان ئەیگرێو ئەورووژێتو
بە خوێنی خۆی ئەنووسێتو عەشقیش گڕی تێبەرئەدات⋆
تۆ بڵێ شاخ ⋆ شاخی تەنیا ⋆ شاخ ئەودەمەی:
ئەبێ بە دایك ئەبێ بە باوك ئەبێ بە یار ⋆ ئەبێ بە
ئەشکەوتی هاوار ⋆ تۆ بڵێ شاخ ⋆ شاخی مێژوو،
ڤیژەی سوتوو، ئاوی تینوو، تۆ بڵێ شاخ،
ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە بە شاخ!
من بە زمانی داربەڕووی ئێوە ئەدوێم ⋆ زمانی ئاخ،
زمانی داخ ⋆ یەکەم سوورەت لە بارانناماەی ئێمەدا،
لە ژنەوە دەست پێئەکات ⋆ ئەمە سوورەتی ئەوینە
لە مەملەکەتی شیعردا ژن پاشایەو پیاو گەدایە،
لە مەملەکەتی عاشقدا، ژن سەرچاوەی خەونەکانە،
ژن پەیامی بەردەکانەو ژن ڕێگایە ⋆
لەناو جیهانی ئێمەدا ئەم سوورەتە: ڕەنگەو دەنگەو
سۆزەو زەنگە ⋆ بۆ میراتی بەردی شاخیش⋆ بۆ
میراتی چرای خەونیش، بۆ میراتی هەتاو و ئاو،

ژن نیوەیەو پیاو سێیەکە!

تۆ خاچی مار تێئالاَوی
تۆ نەفرەتی ناو مەملەکەتی گوناهیو
تۆ باراننامەی عەشقێکی قەدەغەیتو
تۆ سوورەتێکی ئەوینی ڕافزیتو
لەم بەهەشتو لەو بەهەشتیش
دەرکراوی!

تۆ ئیستە لە زاری دەربەندا مەراقی ئالّ ئالّیو
هەلّئەقوولّیی. تۆ ئیستە لە زاری دەربەندا،
دوو چاوی ڕوواوی سۆراخیو ڕۆژانە تابووتی
گولاَلە، تابووتی شەهیدان ئەنێژی!
تابووتی گولاَلە ئەمەندە زۆر بووە نە دەربەند
ئەیگرێو نە پێدەشت. بالّندەی شەهیدان ئەمەندە
زۆر بووە، نە ئاسمان ئەیگرێو نە بەهەشت.
لە شانی دەربەندا، ژوورەکەت هێلانەی هەلّبەستە.
هەر ڕۆژە هەلّۆیەك بە پەڕی خۆلاَوی و بە بالّی
خوێناوییو بە کۆلّەپشتەوە دێت بۆ لات.
ئەم بازی شاخانە هەلّبەستیان خۆش ئەوێ
ئەوەندەی کە نانو کە گولّو کە نوقلّیان
خۆش ئەوێ. دێن بۆ لات. هەندێکیان کە

ئەڕۆن شیعرەکان لە باڵیان ئەپێچن بۆ ئەوەی
بیانبەن بۆ لووتکە. هەندێکیان ئەیانکەن
بە لەتە ئاوێنەو ئەیخەنە هەگبەوە. هەندێکیان
ئەیانکەن بە پیلی لایتو، هەیشانە ئەیانکەن
بە کاسکێت. دێن بۆ لات. لەم بازە سوورانەت
زۆر بینی. گەلێکیان هەر جارێك ئەتبینین،
ئەو جارەیش دواجار بوو. بازێکی گەرمەسێر ئەهاتو
لەگەڵ خۆی ماچێکی کەرکووکی ئەهێنا. ماچەکەت
وەرئەگرت. ماچەکەت ماچ ئەکرد. ماچەکەت
ئەکرد بە کارێزێ بۆ ماسی شیعرتو، ئەو
ئەڕۆی، هەڵئەفڕیو بۆ سبەی تۆ ئەتبیست
لە باوەش قەندیلا پێکراوە. بازێکی ڕۆژئاوا
ئەهاتو لەگەڵ خۆی شەمامەی پێنجوێنی
ئەهێناو شەمامەت وەرئەگرت. شەمامەت
ماچ ئەکرد. شەمامەت ئەکرد بە گومەزی
ئیلهامێ بۆ شیعرو ئەو ئەڕۆی هەڵئەفڕیو
بۆ سبەی تۆ ئەتبیست لە ئاسۆی "پردێ"دا نێژراوە.

هەرمێکەی دڵی تۆ ئەمانە فڕاندیان بە دەنووك
هەڵیانگرت بردیان بۆ گەرمیان.
گێلاسی چاوی تۆ ئەمانە فڕاندیان بە دەنووك
هەڵیانگرت بردیان بۆ ڕۆژئاواو ڕۆژهەڵات.

لاسکی پەنجەی تۆ ئەمانە فڕاندیان بە دەنووك
هەڵیانگرت بردیان بۆ:
باکوورو باشوورو
ناو شارو شارۆچکەو
دێ بە دێی ناو وڵات!
هەر بۆیەش تۆ ئیستە:
نە چاوت هی خۆتەو نە دەنگتو
نە دڵتو نە پەنجەت
تۆ تازە ڕووباری شیعرێکی
شەهیدان بوونەتە سەرچاوەت.

ژوورەکەت فڕۆکەی بەردینی خەیاڵتەو فڕگەی ئەو
پانتایی سەر لوتکەی کێوانتە.
ژوورەکەت بەلەمی بەردینیی خەیاڵتەو ئاوی ئەو
مەراقی لیخنی شەوانتە.
هەموو جار ژوورەکەت کە ئەفڕێ لەگەڵ خۆی
درەختی غەمگینی منداڵیو دایکتو
حەوزەکەی مزگەوتی حاجی حان هەڵئەگرێ.
هەموو جار ژوورەکەت کە سەوڵ لێئەداو
کەناری بەرگەڵو جێدێڵێ
خەرمانێك لە قژی دڵداریو خەرمانێك
لە وشەو گۆرانیی هەڵئەگرێ.

ڕابوردوو بۆ ماسیی تەنیایی ژوورەکەت
گۆمێکە ئەو ئاوەی لێببڕێ
زوو ئەمرێ!

تۆ دیسان ئەچیتە خەوەوەو ناو خەویش هەر بێشەی
پرسیارە. تۆ دیسان ئەچیتە خەوەوەو ناو خەویش
وڵاتی ئازارە.
تۆ بۆیە وەك دەربەند باسەڕە ماتیتو
وەك پێچی ناو گەلیی ئاڵۆزیی
چونکە تۆ دەروونت خوماوی کراسەڕەشەکەی
دایکتی هەڵمژیو
گیانیشت بوولێڵی تەنیاییو بێکەسیی!
تۆ بۆیە عەشقێکی وەکو داس کۆماوەی
تۆ بۆیە ڕەنگێکی وەك زەردە پەڕیوی
چونکە تۆ کڕنوشت بەردەوام بۆ خاکەو
چونکە تۆ ئێوارەی هەژاران ئەپۆشیی.

بەردەوام تۆ ژانی لوول خواردووی ئەو بەردەی
لە دەمی برینیا گوڵ شیعری سوور ئەڕوێ.
بەردەوام تۆ ژانی نەسرەوتی ئەو وەرزەی
کە دووانەی ئاگرو کڕێوەی ناوەختی لێ ئەبێ!

ئەگەڕێی یاڵەویاڵ ئەگەڕێی

تۆ مێژووی بزری‌و بۆ بزر ئەگەڕێی.
تانوپۆت لە داوی گومانەو
بۆ گومان ئەگەڕێی.
گوێ ئەنێی بە دڵی گڵەوە هاوارو پرسیاری
ڕەگی قووڵ ئەبیسیی
گوێ ئەنێی بە دڵی ئاوەوە هاوارو پرسیاری
سەرچاوەت ئەبیسیی
گوێ ئەنێی بە دڵی دارەوە هاوارو پرسیاری
لق‌و پۆپ ئەبیسیی!
ئەگەیتە هەر ڕێیەك
ڕێبوارە سۆراخێ دێ بە پیر ژانتەوە.
ئەگەیتە هەر گردێك
تینوێتی پرسیارێ ئەبێتە هاوڕێت.
ئەگەیتە هەر دەشتێك
گرێیەك لە گومان
زیاد ئەكات بۆ گرێت.
وەڕسیت، لەكەلی خەیاڵی تەنگەبەر، وەڕسیت.
تۆ ئیستە باڵندەی نامۆیی ناو خۆتی
بە چەشنی نامۆیی بنارێ بە لووتكەی.
تۆ ئیستە باڵندەی گومانی
بە وێنەی گومانی سەرەتا بەرانبەر كۆتایی.
تۆ ئیستە باڵندەی پرسیاری و، بێ سنوور

هەر وەكو پرسیاری ئەم ئەرزە لە گەردوون
ئەمجارە ئەتەوێ چوون نالیو عەشقەكەی
بە دووریت نزیكتر بیتەوە لە ئەوین!
ئەتەوێ ئەمجارە وەكو حاجیو فرمێسكی
لە دوور ڕا سووتانی غوربەتت
نیشانی خاك بدەیت!
ئەتەوێ نامۆیی چرا بێو
بۆ دوور دوور هەڵفڕێ.
ئەتەوێ نامۆییت تێكەڵی نامۆیی جیهان كەیت
بۆئەوەی بە بەژنی هەڵبەستی گێتیدا هەڵزنی.
ئەتەوێ شیعرێ بی
هەر هەموو ئەشكەنجەو ئەوینی ناو دنیا
وەك خاچی مەسیحو چون سەری گیڤاراو
وەك گوێچكەی بڕاوی ڤان كوخو
چون ڕامبۆی ئاوارە: بتناسێ!
تۆ خاچی مار تێئاڵاوی.. ئەو وەختەی مەسیح ئەبێ بە شیعرو
یەزدان دێ ئەیخوێنێتەوە!
تۆ گەواڵە هەوری كۆچی.. ئەو وەختەی سەفەر ئەبێ بە ژانو
باران دێ ئەیخوێنێتەوە.
تۆ فڕینی بەردو داری.. ئەو وەختەی كە كۆستت باڵ ئەگرێو
خاكو خۆڵ ئەكڕوزێتەوە.
تۆ چرایەكی فرمێسكی.. ئەو وەختەی سلێمانی جێدێڵیو

ون ئەبیتو هیچ بادێك ناتدۆزێتەوە!

بەم شەوە شام لەبەر باراندا هەر ئەڵێی:
پەیكەری فسفۆڕی عەشتارەو
لە چرای مەمكەوە، بریسكەی تەڕئەدا لە چاوم.
هەست ئەكەم كەوێكی ئەزمرڕمو
فڕینی وێڵ منی خستۆتە بەردەمی
شەوارەی ئەم شارە.

لە ڕێزەی دڵۆپی زیوینی بەر شەوقی گڵۆپدا
وەك پرژەی خەوێكی منداڵیی لێم بدا..
یان وێنەی ملوانكەی مرواری فریشتەی
ناو هەور، بە گرمە، هەڵوەرێو
بباریێ وا دیارە!
نامۆیی لە تەیری ون ئەچێ
ئەو وەختەی دووچاوی سەرسامیی
بە دەوری بۆشایی سۆراخدا ئەگێڕێ.

ئەمشەوم شەلاڵی "بەرەدا"و
گۆرانیی "مهیار"ە.
ئەمشەوم سەرەتای سەفەری درێژی
تەماویی پرسیارە.

ئەی شیعری سەرگەردان بەرەو کوێ؟!
یادگار لە دواوە هاوارت لێئەکاو
هەنووکەت ئەسپێکی سەرکێشەو
ئایندەیش وەك ئەودیو تەمتومان نادیارە!
وا ئەمشەو شام پەنجەی بارانەو
سەری من: تارەکەی.
وا ئەمشەو شام سەمای سووتانەو
عەشقی من: ئاگرەکەی!
ئەباریٚ باران‌و ئەباریٚ غوربەت‌و ئەباریٚ شیعری جوان
لەمەودوا من بۆ شام شمشاڵی بارانم‌و
گریانی ئەرخەوان!
تۆ ئیستە ئاخێکی سەروقژ بژیت‌و
شیعرێکی ڕیشهاتووی بێدەنگ‌و
لە ژوورسەر مەزاری ڕووتەڵەی
مەولانە وەستاوی.
لە چاوتا مێژوویەك قەتیسە.. فرمێسکە؟!
یان نمەی ئیشراقەو
پێی ئەڵێن دیمانەی مەولانە؟!
لە قوڕگتا کانییەك قەتیسە.. هەنیسکە؟!
یان گمەی کسپەیەو یان سۆزی
وەجدێکی مەولانە؟!
لە ژوورسەر ئەستێرەی گۆڕ غەریب وەستاوی‌و

ئەبینی: درەختی نوورەکەی خانەقاو
بای وەشتی شارەزوور لێرەیە!
لە ژوورسەر سیروانی گۆڕغەریب وەستاوی‌و
ئەبینی: مانگەکەی سەر "بەمۆ" لێرەیە.
وەستاویی گوێ ئەگری:
لە دەنگی بێدەنگی‌و
لە ڕەنگی بێڕەنگی‌و
گوێ ئەگری لە خۆڵی قەسیدەو
لە سووتووی نامۆیی!

وەستاوی‌و ئەبیسیی..
خۆڵەمێش چی ئەڵێ ئەو کاتەی
کە بیری بڵێسەی جارانی خۆی ئەکات!
داروبار چی ئەڵێن ئەو کاتەی
ڕووبارێ کۆچ ئەکات.
شاخەکان چی ئەڵێن ئەو کاتەی
تاڤگەو قەڵبەزە بارئەکەن!
وەستاوی‌و ئەشفڕی.
وەستاوی‌و تۆ خەونیش ئەبینی.
کە ئەفڕی چۆلەکەی سەر قوببەی گومەزی مەولانەی.
کە خەونیش ئەبینی مۆمێکی سووتاوی ناو قسنی مەولانەی.
لە نێوان فڕین‌و سووتاندا تۆ ئیستە

خەرمانەی تەنیاییو
عەشقێکی ناکامی زەمانەی!

بەر لە کۆچ غەریب بوو ئەو دەنگە
بە گەرووی شارەکەی.
بەر لە کۆچ غەریب بوو ئەو زامە
بە جەستەی شارەکەی.
بەر لە کۆچ غەریب بوو ئەو مەلە
بە ئاسۆی شارەکەی
بەر لە کۆچ غەریب بوو ئەو ڕەنگە
بە ڕەنگی شارەکەی.
مەولانە پەنجەرەی غەریب بوو بە ژووری ماڵەکەی.
مەولانە نیشتمان غەریب بوو
بەرلەوەی نیشتمان جێبێڵێ.
هەر لەناو شیعردا
مەولانە شیعرێکی غەریب بوو.
هەر لەناو گریانی وڵاتدا
مەولانە فرمێسكو چاوێکی غەریب بوو.

وەستاویو تەماشای توانەوەی خۆت ئەکەیت
تۆ ئیستە لە ژوورسەر مەولانەی پێشەنگی غوربەتدا
قەسیدەی ڕێژنەو لێزمەی کۆچێکی تازەیتو

به خوڕەم دائەکەیت!
شەوانیش "بەرەدا" ئەبینی تۆ وەختێ ئەیبینی
شەپۆلی سەرخۆشە. تۆ وەختێ ئەیبینی
ناولەشی هەر هەمووی گلۆپەو ئەلەرزێ،
ڕووناکیی سەرخۆشە. خەیاڵت کورسییەك ئەباتە
کەناریو نزیکی کەمەری. هێند نابا تۆیش ئەبی
بە مەلی سەرخۆشی. تۆیش ئەبی بە لەنجەی
خوماری ئەم ئاوە سەرگەرمەو تا گلۆپ لە
لەشیا بلەرزێو تا کورسی پێت نەڵێ کە هەڵسی
هەڵناسیو قوم بە قوم لە ئاوی سپێنەی
ڕەزەکەی دووچاوی ئەنۆشی.
هەر لە شام لە "بەرزە"
تۆ نەوەی میدییەکان ئەبینی
هەر لە شام تۆ نەوەی باپیرەی ئاسنپۆش
ئەیوبیی ئەبینی.
ملیۆنێك قفڵو دەم ئەبینی
ئەوکاتەی یەك کلیل هەر هەمووی پێکەوە قفڵ ئەدات.
ملیۆنێك باڵندەی سەر خابوور ئەبینی
ئەو کاتەی یەك چەقۆ وا لەسەر گەردنی هەموویان.
ملیۆنێك گوڵەجۆ ئەبینی.
ئەوکاتەی پێناسەی کێڵگەیان یاساغە.
ملیۆنێك گۆرانی ئەبینی

قەدەغەن لە قوڕگو وان لەناو پشتێنەی سەوزدا.
ملیۆنێك بە ڕەگەز داربەڕوو ئەبینی
ڕۆژانە چووز ئەکرێن لە ناوکی دارخورما!
ملیۆنێك فرمێسكو
ملیۆنێك هەناری گوشراوو
ملیۆنێك ئازاری ڕووتەڵەو
ملیۆنێك لەم مێژووە یاساغە ئەبینیو بە چرپە
پێت ئەڵێن کە باوکی ئەوانیش هەر شاخە!

لێرەیش هەر زیندانی گوێزانو مقەستی باڵکردن
بۆ شیعرێ خەوی زیاد ببینێو
دەنووکی زۆر بگرێو
لە شوورە بەرزتر هەڵفڕێ. ئامادەو والایە.
لێرەیش هەر دەمامك شانۆیەو
بەرگی بەر -پادشای ڕووتو قووت-
جوانترین کالایە!
من دوێنێ لە یەرمووك مهیار بووم
بەردەوام لە کۆڵداو قامیشلیم خستبووە، سەرشانمو
شیعری خۆم لە قوببەی سەر دڵی مەولانەو
منارەی گەردنی ئەیوبیو
سەربانی ماڵانی (بەرزەوە)
بەرەو خۆر هەڵئەفڕان.

من دوێنێ لە یەرمووك یارانی کەنفانی
کۆڕێکیان بۆ وشەی دەروێشی نالیم‌و
بۆ دەنگی سێدارەی قودسیم‌و
بۆ چاوی یارەکەم بۆ گرتم.
وا ئەمڕۆیش لە بەردەم پرسیاری گوێزاندام
هۆنراوەم لە چنگی ئەفسەری ئاسندا
جووکەی دێ‌و
هەتاوی گیراوم!
تۆ قژی گۆرانیت هەڵپاچراو
تۆ شیعرت وەك جانتای تلیاك‌و هێرۆین
مۆرکراو..
تۆ ئەبێ خەڵوەتی مەولانە جێبێڵی‌و
بەرەدا لە کۆڵت داگری‌و
تا باڵت بڕئەکا.. بۆ ئەودیو زەریاکان
هەڵفڕی‌و هەڵفڕی‌و هەڵفڕی!
تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ خاچەکەت وەختێ ئەفڕێ
لەم فڕگەوە بۆ ئەو فڕگە
غەریبیی ئەتگوێزێتەوەو
لەگەڵ خۆیدا شیعری ئاوارە سوارئەکاو
زامی کۆن‌و نوێ هەڵئەگرێ.
تۆ خاچی مار تێئاڵاوی، تۆ ناڵەناڵی بەسام‌و ترسناکی

فڕۆکەی بەجێهێشتنی، کە هەڵئەسێ.
تۆ زیکەزیکی درێژی پێچکەکانی گەیشتنی
کە وەختێکیش دائەبەزێ.
کە منداڵ بووی منارەکەی کاك ئەحمەدی سلێمانیو
سەردەمێکیش شاخەکانی پەڵەهەور
بەرزترین دووندو لووتکەی خەیاڵت بوون.
بەڵام ئەوا ئیستا بەسەر زەریای سپی ناوەڕاستدا
تۆ خاچێکی باڵگرتوویتو
لە ژوور شاخی هەورەوەیتو
قووڵایی ئاسمان ڕێگایە.
لەم بەرزەوەو لە پاڵ پەنجەرەی سەرپەڕدا
زەریا وەکو شیفۆنێکی شینی تۆخو
هەوریش وەکو لۆکەیەکی شیکراوە لە ژێرتایە!

لە هەرکوێ بی.. تۆ خاچی مار تێئاڵاوی.
لەسەر عەرد بی.. تراویلکەو فوارەی خۆڵی.
لە زەریادا.. گەمیەی ونو سەوڵی تەمی.
لە ئاسمانیش تۆ فڕینی نامۆییتو
تۆ ڕێگەوبانی دووکەڵی.

لە هەرکوێ بی.. لە ڕوانینتا تیلەی سەرنجێکی تیایە
ئەو تیلەیە غەریبییە. ئەو تیلەیە لە ئیستەدا

نە فرمێسکی چاوی خۆتەو نە تەمی سەر پێڵوەکانت.
ئەو تیلەیە ڕەنگە گیاندانی گوڵێك بێ لە بەهاری
نیشتماندا. ڕەنگە وەرینی مانگێك بێ لە ئاسمانی
نیشتماندا. ڕەنگە هەناسەی دایکت بێو فڕینێکی
خێرای کسپەی. ئەو تیلەیە ڕەنگە لەناو
جۆگەیەکی کوژراوەوە بێتە دەرێ. ڕەنگە تیلەی
ئێشی چاوی پەلکەگیا بێ. ئەو سەرنجە ڕەنگە
سەرنجی شیعرێ بێ کە پێش بیست ساڵ حەزی
لە خەمێ کردبێ. ئەو سەرنجە ڕەنگە سەرنجی پەنجەرەی
ئەو ژوورە بێ کە بلدۆزەر دێتە سەری.
لە هەرکوێ بی. لە سیماتا سێبەرێکی کڕی تیایە
ئەو سێبەرە غەریبییە. ئەو سێبەرە لە ئیستەدا
نە سێبەری قژی خۆتەو نە سێبەری بەر پەنجەرەو
ژوورەکەی خۆت. ئەو سێبەرە ڕەنگە سێبەری
سێدارەو خەیاڵێکی ناو زیندانی نیشتمان بێ.
ڕەنگە سێبەری ئێوارەی دوای ڕاگوێزانی گوندێ بێ.
ڕەنگە سێبەری فرمێسکی یارەکەت بێ. ئەو
سێبەرە ڕەنگە سێبەری ترسێکی چڕوپڕی شەقامەکانی
شارت بێ. ئەو سێبەرە ڕەنگە سێبەری تابووتی
شەهیدێ بێ.

لە هەرکوێ بی. خورپەیەك وا لەناو دڵتا

ئەو خورپەیە غەریببیە.
ئەو خورپەیە لە ئیستەدا
خورپەی ترسێکی خۆت نییە.
خورپەی ناو ماندوێتی نییە
ئەوە ڕەنگە خورپەی دڵی درەختێکی نیشتمان بێ
خورپەی دڵی خاكو خۆڵ بێ.
ئەوە ڕەنگە خورپەی دڵی کانییەك بێ
کە هاتوون بۆ داپۆشینی.
ڕەنگە خورپەی دڵی چیرۆکێ بێ
کە هاتوون بۆ: کوشتنی چیرۆکنووسەکەی
لە هەرکوێ بی. لەناو دەنگتا جۆرە گیرانێکی تیایە
ئەو گیرانە غەریببیە. ئەو گیرانە
گیرانی گەرووی خۆت نییە.
ئەو گیرانە ڕەنگە تاسانی شمشاڵو
ئاوازێکی نیشتمان بێ لەو کاتەدا
کە لە دواوە باڵەکانیان توند ئەبەستن.
ڕەنگە گیرانی (با)یەك بێ
کە کوتوپڕ هەڵئەکوتنە سەرماڵەکەی.
ڕەنگە هەنسکی گریانی گوڵەلیمۆیەکی جوان بێ
ڕەنگە گیرانی ئاوەڕۆی هەڵبەستێ بێ
ئەو وەختەی ئەیشکێننەوە!
ڕەنگە ئەوە مەلاس بوونی قەوزەی وەی بێ

به مەڵاشووی حەوزێکی هاوڕێتەوە!

تۆ کە ئیستە بە شێوەو ڕەنگ لە شەو ئەچی
ئەوە تاریکیی ژانێکی ناو دارستان وای لێکردی.
تۆ کە ئیستە بە باریکیی لە قامیشی دەشتێ ئەچی
ئەوە بۆشایی هەناوی خەمەکانی گەرمیان بوو وای لێ کردی.
تۆ کە ئیستە هەردوو چاوت بوونەتە دوو گوڵی ژاڵە
ئەوە گریانی کۆچڕەوی دارگێلاس بوو وای لێکردی.
تۆ کە ئیستە وا بێدەنگیو لە پەیکەرە بتێ ئەچی
ئەوە سامی کشو ماتیو چۆڵو هۆڵیی
ناو گوندێکی کاولکراو وای لێکردی.
تۆ کە ئیستەیش قنگی شیعرت توێتکە ناخواو

هەر ساتێکو لە شوێنێکی
ئەوە فرمێسکەکۆچەری لە بەفرەوە بۆ لای گڕەو
لە گڕەوە بۆ لای بەفری نێوان مەراقی مەولەویو
کۆستی نالی وای لێکردی!

تۆ خاچی مار تێئالاوی
تۆ پەلو پۆی سەفەرێکی زۆر دێرینەی
ئەم جیهانەی.
تۆ جانتایەکی سیخناخی

له هەناسەی ساردو گەرمو
تۆ ڕاکردنی "شوێن"یتو
تۆ هەڵفڕینی "کات"یتو
تۆ کورسییەکی دوودڵیو
ژمارەیەکی سەرسامیو
ڕێگایەکی ئاڵۆزکاوی.

فلۆرەنسا:
لەسەر شەقامی شیعری سەوز ڕاوەستاوم
پڕ باوەشم لە گۆرانیی زەردو سوورەو
دوو کانیی شین بوون بە چاوم.
فلۆرەنسا:
یەکەم ماچی نێوان ئادەمو حەوایە
بووبێ بە شار.
یەکەم ئاوازی خودایشە
کە بۆ بەهەشتی دانابێ!

فلۆرەنسا:
لە بەردەمما وەك کۆمیدیای ئیلاهی
پەڕە پەڕە ئەکرێتەوە.
جارێك ئەمکا بە سەرەتا بۆ ئەوینو

جارێکی دی به گوناهی بێکۆتایی.

فلۆرەنسا:

پایز هێنامی بۆ لای تۆ

پایز پایز تەنها ژنێ

لەناو ساڵدا من بناسێو

تێمبگاتو بشمژەنێ!

زستان ژنێکی تەمەڵه

له کونی ژووری خزاوەو

هەر خەریکی پاڵکەوتنو باوێشکدانه.

بەهار ژنێکی گەمژەیه

وا ئەزانێ ئەم ژیانه

هەر به جوانیی ڕواڵەته!

هاوین ژنێکی بەرەڵڵاو خۆپەرسته

نه ماڵی هەیەو نه بەڵێن نه جێو ڕێگه.

ئەم سێ ژنه بەهەرسێکیان

ئەگەر نیو ئەوەندەی پاییز لەگەڵ کۆچما بگرینایه.

وەکو پاییز بۆ تەنیاییم یار بوونایه.

ئەوسا ساڵیش وەکو ئیسته

سپڵەو بێوەفا نەئەبوو بەرانبەرم

ئاورێکی لەم دڵداره ئەدایەوەو

ڕێزێکی خەمی ئەگرتم!

فلۆرەنسا:

هەموو ڕۆژێ چۆمی "ئارتۆ" لانکەی ئاوە

بۆ شیعرێکی تازەزاوم. شەپۆل شەپۆل ڕامئەژەنێ.

هەموو ڕۆژێ چۆمی ئارتۆ نەورەسێکی دڵدانەوە

بە تەڵێ گوڵی مۆرەوە: ئەنێرێتە لای هەناسەم

من ئێستاکە هەردوو دەستم

وەکو کەناری چۆمی ئارتۆ

هەوارن بۆ وشەی تەڕو

ماسیگرەی بەر سنگ سپیو

شەقامن بۆ خۆزگەی نامۆ.

"دانتی" لێرە دائەنیشێ

ماڵی گوڵو ماڵی گڕی ئەو لێرەیە.

دانتی هەر لێرەیش ئەنووسێ

وشەی پشکۆو وشەی خونچەی ئەو لێرەیە.

لێرە ئەبێ بە گوڵدانو

لێرەیش ئەبێ بە ئاگردان.

لێرە دۆزەخ ئەکاتە بەر هزرەکانیو

لێرە بەهەشت ئەکاتە بەر سۆزەکانیو

لێرەیش ئەبێ بە نزایەکی نارنجیی

نێوان هەردوو گوڵو ئاگر.

ئەم شارە شاری ئەفسانەی ناو مەملەکەتی هونەرە

جادەو کۆڵان، دەرگاو دیوار، گۆڕەپانو باڵەخانەو،

باخچەو نزار هەموو بوون بە ژێر دەستو پێی پەیکەرەوە
پەنجەرە زاری پەیکەرە.
پایەکان قاچی پەیکەرن.
دەرگا هاواری پەیکەرە.
دیوار سنگی خواوەندێکو.
جادە: ڕووباری عەشقێکی هەڵکۆڵراوی ناو هونەرە.
قوببەکان مەمکی پەیکەرن
باڵەخانە بووە بە ئەسپ
درەختەکان بوون بە ژنو،
ڕمو نێزە بوون بە پیاوو.
بەردی بچووکیش بە منداڵ.
پەیکەر، پەیکەر، پەیکەر
وێنەو هونەر، وێنەو هونەر، وێنەو هونەر.
لێرە میکائیل ئەنجلۆ وەك گلێنەت لەگەڵتایە.
لێرە میکائیل ئەنجلۆ ئەبینی چۆن
لەژێر چەکوشی پەنجەیدا
ئاو هەڵئەقولێنێ لە بەردو
بەرد ئەکا بە گۆشتو ئێسکو
ڕۆحیش ئەکا بە بەریاندا!
لێرە میکائیل ئەنجلۆ ئەبینی چۆن
شەقام ئەهێنێتە قسە
باڵ ئەڕوێنێ لە دیوارو

سەری مەسیح
ئەكا بە زەنگی كڵێسە!
ئەمە شاری سەرسامییە
وەختێ كە دوو چاو بەش ناكا بۆ تەماشا!
ئەمە شاری تەلیسمە لەناو تەلیسما
وەختێ كە شیعر لاڵ ئەبێو
دەنگ ئەوق ئەبێو
قەڵەم وشە لە بیر ئەكا!

ئەگەیتە لای ڤینتسیای شاژنی ئاو
ئاوێزانی تاڤگەكەی بەژنی ئەبیو
ئەبی بە ئەستێرەی ناو ئاو.
ئەگەیتە لای كەرنەڤاڵی شەقامی ئاو، كۆڵانی ئاو
ئەبی بە ماسیی باڵداری دڵداری ئاو.
ڤینتسیا لەناو ئاودا لە دایك بوو
ئاو لانكەی بوو.. ئاو ماڵی بوو
ئاو خوێندنگاو.. ئاو ئەوینو
ئاو یاری بوو.
ڤینتسیا هەزار ساڵە دەمی ناوە بە ئاوەوەو
تێر ئاو نابێ!
ئەم تینوێتییە تینوێتیی عەشقی شارە بۆ چاوی ئاو.
لێرە زەوی ئەوەندە تەنگەنەفەسە

گوێت لە خیزەخیزی سنگی باریکەڕێو سنگی بەردە.
لێرە وشکانی لەبەر ئاو جێگەی نییە
نە خۆی هەڵگاو نە ڕابکا!
لێرە عاشق تەڕە وەکو گیاوگوڵی ئاو
لێرە شیعر تەڕە وەکو نەورەسی ئاو.

ئەگەڕێی بەڵام تۆ دوو کەرتی دوو جەستەی
دوو سەرێو چوارچاوی، سەرێکت ئەوەتا لێرەیەو
گلۆڵەی سەرابی کۆچێکەو ئەوی تر وا لەولا
کاکۆڵی دووکەڵەو لە لەشی دیرۆکت هەڵئەسێو
لە گەرووی دەربەندو شاخانتا گێژەنی مەراقەو
یان پێچکەی کۆستێکەو بەردەوام خول ئەخوا.
دوو سەری، سەرێکت جانتایەو دوور ئەڕواو
ئەویتر بەردێکی ئەولایەو لە سەری شاخەوە
بەرەوخوار تل ئەخوا. چوارچاوی. دوو چاوت
ئەوەتان لێرەنو وەك ڕۆخو بەستێنی ئەم
شارە ئاوییە تەڕتەڕنو قووڵایی دەریاچە
زوخاوێ ئەپێونو دوو ئاسۆن لە وەرزی
فرمێسکدا ئەوەرێن، دوو چاوی ئەولایشت
دوو گردی گەرمێنی ڕەشتاڵەن وەك
پێستی مەندەلی قرچەقرچ ئەسووتێن ئەگەڕێی
بەڵام تۆ سێبەری پەرتپەرتی، لە جەستەت

وون ئەبی لێرە بی یان لەولا هەر شەوی کەرت
کەرتی. تۆ مێژووی ونبوونو کوشتنی، ئاشکرا
بکوژرێی "موعینی"ت بە دزیش بکوژرێی
"زوبێحیت" تۆ مێژووی ونبوونو کوشتنو
خۆکوژیت. ئەگەڕێی بەڵام تۆ تارمایی
هۆشێکی پەرتپەرتی، ئەو کاتەی کە لێرە وای لە
ناو شیعرێکی ئەوروپای ڕووناکدا
هەمان کات لەولایشیو وای لەناو
گریانی شیعرێکی تاریکدا. ئەو دەمەی تۆ لێرە
لە ژووری شووشەداو لە نێوان گوڵاندا دانیشتووی
هەمان کات لەولایشیو کەوێکی ڕەشپۆشی
ناو پرسەی کاولاشی. هەمیشە تۆ جەستەو
تۆ بەژنی خاچێکی چوار پارچەیت. ئەو دەمەی
کە لێرە ئەبیتە بارانو ڕەهێڵەو ئەنووسیت.
هەمان کات تۆ لەولایت، یان شەختەی
سەقزیت یان ژاڵەی ماردینی یان تەمی
قامیشلیت. یان ئاگری کەرکووکیت.
تۆ مێژووی ونبوونو کوشتنو خۆکوژیت.
بە شیری ذوالفقار گەردنت هەڵفڕێ بۆ لای خوا
سابلاخیت. بە پرچی ژنێکی جوانکیلەی
مودێرن هەناسەت ببەستن دەرسیمیت،
بە لۆلۆی پشتێنی خەلیفەی ئەمەوی

نەورۆزت هەڵواسن، حەسەکەیت. بە ژەهری
چەپڕەوو ڕاستڕەوی جیهانیش ڕەق ببی
هەڵەبجەیت. کە خۆیشت خۆتت کوشت
ئەوساکە تابووتی درێژی هەر هەموو وڵاتیت!

ئیستاکە تۆ خاچی ژەهراویی ئەنفالی
ئیستاکە تۆ چاڵی قاقڕی ئەنفالی
تۆ زیلی ڕیزبەستووی بەردەمی جیهانی کوێریت و
تۆ باڕەی دێهاتی و کڕووزەی بەفرێکی ناو سەحراو
شیوەنی شۆڕەبی و
ڕازنامەی دڕاوی لای خوایت و
کۆچێکی ناو دنیای نەهاتی.
ئەنفالە
ئەنفالە
ئەنفال!
ئەنفالی سیروانی جەستەمە بەرەوخوار
بە خوێن و لیتەوە بە قژو گژوگیاو
بە ڕیشی مەولەوی و بە باڵی قرتاوی
شیعرم و بە هۆرەی قوڕاوی و
بە وەلی مەقامی کوژراوو
بە شەمی خنکاوی بەستەوە..
بەرەوخوار.. بەرەوخوار.. بەرەو خوار

ئەنفالی گریانی ڕووناکیو ئەنفالی بارانە
ئەنفالی خاکنامەو
ئەنفالی جریوەو
ئەنفالی ژیانە!

شاخ ئیستە پیاوێکە کەوتۆتە سەر چۆكو
سەری خۆی خستۆتە ناو لەپی دەستیەوەو
بەردەوام تەماشای مردنی خۆی ئەکات.
کەژ ئیستە ژنێکە درەختی قژی خۆی ئەڕنێو
بەردەوام زریکەی باهۆزەو، بە بەردی بن بنار
لە سنگی خۆی ئەدات. دەشت ئیستە ئەسپێکی
سەوزباوی گلاوە. بەردەوام نووزەی دێو
گژوگیای یاڵی خۆی ئەخواتو کوڕژنی برینەو
لە خۆری سوورباوی گەرمێندا هەڵئەکات.

درێژیی ئەم خاچی ئەنفالەو
درێژیی باشووری مەسیحم وەك یەکە
پانایی ئەم خاچی ئەنفالەو
پانایی باشووری مەسیحم چوون یەکە

گوناهی ئەزەلیی کام زەویو ئەستێرەی گومڕاهو
کام سزای ئەبەدیی تاوانم، بۆ ئەوەی هەمیشە هەڵقرچێم؟!!
کام خواوەند غەزەبی لێگرتووم بۆئەوەی هەر تاپۆی

نامۆیی‌و تەنیایی‌و شەوبم‌و بۆئەوەی نە بمرم نە بژیم؟!
کام خواوەند خاوەنمە؟! نازانم. کام شەیتان خاوەنمە
نازانم. نە ئاسمان گوێ ئەگرێ لە خوێنم‌و نە دنیاو
نە دادو نە یاساو نە زەنگی کلێسەو نە قوببەی
مزگەوت‌و نازانم من بە کێ‌و من بە چی سوێند بخۆم!
کێ پەناو کێ دالّدەو کێ کەسمە؟! نازانم. من ئیستا
شاخێکی بێ سوێندم. سوێندی من دووکەڵە‌و قسەی
من خۆڵەمێش! هاوارم هەر خوێنی مەیومەو
هەر کۆچی سەرەولێژ. ئەوەتەی کۆچ هەیە کۆچ ئەکەم
ئەوەتەی گڕ هەیە ئەسووتێم.
ئەوەتەی ئاو هەیە ئەخنکێم.
ئەوەتەی تیغ هەیە قوربانیم.
ئەوەتەی خاك هەیە بێ خاکم.
ئەوەتەی شاخ هەیە من تلۆر ئەبمەوەو
ئەوەتەی دار هەیە لێی ئەدرێم!
من لە پێش مووساوە ئاوارەم.
پێش مەسیح من خاچم.
پێش قوڕەیش من زیندەبەچاڵ‌و
پێش حسەین من سەری بڕاوم!
ئەنفالە
ئەنفالە
ئەنفال!

تەماشای خۆڵ بکە.. بێژراوەی ئەشکەنجەی ساڵانم.
تەماشای دەوەنکە.. ترسی من چۆن ئەڕوێ.
تەماشای گردۆڵکەی ڕووتەنکە
بەختی دێم چی ئەڵێ!
تەماشای پەیکوڵکە.. ئازاری ڕسکاوم.
تەماشای وێرانەی دەنگم کە.. قەسیدەی ڕووخاوم.
تەماشای ئەوینی چۆڵم کە.. کۆچڕەوی منو یار.
تەماشای مەراقم.. ئاوێنەی وردوخاش.
تەماشای خوێنم کە.. گوڵجاڕی کوژراوم.
ئەو بازنەی کەوتۆتە ناو ئەو وەردەوە
ئیستە باسی دەستو پەنجەی نازدار ئەکات
بۆ ئەو قومرییە بێوەژنە.
ئەو گوارەیەی کەوتۆتە ناو ئەو ئاوەوە
ئیستا باسی گوێو لاملی کاڵ ئەکات
بۆ ئەو ماسییە بێوە پیاوە!
ئەو دەفتەرە قوڕاوییەی لە لاڕێدا
"با"یەك ئەیلاوێنێتەوە
ئیستە باسی چاوەکانی کیژێ دەکات
بۆئەو بەردە سك سووتاوە.
ئەو کوڵەباڵەی بە تەنها هەڵواسراوە بەو دارەوە
ئیستە باسی شانو قۆڵو گۆرانییەکانی شوان ئەکات
بۆ ئەو لقە چڵ کوژراوە.

ئەو بێشکەیەی لە ناوەڕاستدا لەت بووەو
کەوتۆتە قەراغ ئەو چەمە
ئیستە باسی گڕوگاڵو زەردەخەنەی بڵباس ئەکات
بۆئەو شەپۆلە زامدارەی
کە بە هێواشی لێی ئەدات!

ئەنفالەو فڕۆکەی ئاسمانی ئافاتو
ئەنفالەو بای ژەهرو
بەهاری مەرگەسات.
ئەنفالەو شارێکی بە پێوە خنکاوو
پێنج هەزار مۆمیای کارەسات.
ئەنفالەو هەڵەبجە
هەڵەبجەو هەڵەبجە
هەرچی فرمێسکێ تا ئیستە کە داروبەردم ڕشتوێتی
لە لایەکو.. ئەم فرمێسکەیان لە لایەك
ئەم فرمێسکە نیشتمانی تیا نوقم بوو.
هەرچی مردنێ تا ئیستە کە شاخو داخم دیوێتی
لە لایەکو.. ئەم مردنەیان لە لایەك
ئەم مردنە سی ملیۆن خەمی داچڵەکاند.
هەرچی کوشتنێ تا ئیستە ئەم جەستەیەی من دیوێتی
لەلایەکو. ئەم کوشتنەیان لە لایەك
ئەم کوشتنە مردووەکانیشی ڕاپەڕاند.

هەرچی غوربەتی شیعرمە لە لایەك و
ئەم غوربەتەیان لە لایەك.. ئەم غوربەتە لە ڕۆژێکدا
هەموو دنیای بە خاچی ئاوارەم ناساند!
هەرچی شارانمە لە لایەك.. ئەم تاقەشارەیش لە لایەك
تاقەشارێ کە لە ترووکەی چاوێکی شانزەی مارتا
لە یەك هەناسەی گیراوی ئەم سییەدا
بوو بە پایتەختی ئازاری وڵاتەکەم
باسی چی بکەم؟!
باسی چی بکەم؟!
چۆن سەوزەگیا ئەبێ بە تابووتی گوڵان؟!
چۆن بەهار ئەبێ بە کفنی سێ وەرزی تر؟!
چۆن چرکەیەکی ژەهراویی ئەبێ بەساڵ؟!
شەقام چۆن ئەبێ بە گۆڕی سەردانەخراو؟!
چۆن منداڵ خۆی، ئەبێ بە بووکەشووشەکەی؟!
باسی چی بکەم
گمە چۆن ئەبێ بە بەردو
باڕە چۆن ئەبێ بە دارو
حیلە چۆن ئەبێ بە هەورو
هاژە چۆن ئەبێ بە چەوو
هاوار چۆن ئەبێ بە لمو
هەوا چۆن ئەبێ بە دوژمن
باسی چی بکەم

ئەو ساوایە بۆ تێر ناخواو دەم هەڵناگرێ لە مەمكی دایك؟!
ئەو باوكە بۆ ئەو پارووە قووت نادات‌و دەس داناگرێ؟!
ئەو خوێندكارە بۆ پەڕەیەكی تازەتر ناكاتەوە؟!
ئەو شۆفێرە بۆ سلفەكەی لێنادات‌و ئیتر بڕوات؟!
ئەو حەماڵە بۆ كۆڵەكەی هەڵناگرێت‌و ئەو چەقی ڕێیە بەرنادات؟!
ئەو كیژە بۆ (چا)كەی بەردەمی تێكناداو بیخواتەوە؟!
ئەو كۆترە بۆ باڵەكانی كردۆتەوەو هەڵیشنافڕێ؟!
ئەو كچە بۆ ئەو سەتڵە ئاوە هەڵناگرێت‌و لێی ئەڕژێ؟!
ئەو ماچە بۆ تەواو نەبوو؟!
ئەو تەشییە بۆ خولێكی تری نەخوارد؟!
تاكێ گۆرەوی بوو بە چی‌و لە پێ نەكرا؟!
ئەو ئیمزایە بۆ هەر نەكرا؟!
ئەو جانتایە هەر دانەخرا؟!
دەرگایەك بۆ پێوە نەدراو
میلی ڕادیۆیەكی ناو كۆش
هەر بانەدراو هەر بانەدراو هەر بانەدرا؟!

تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ ئیستاكە ژەهرستانی وڵاتێكی تاق‌و تەنیای
لە هەواتا ژەهر ئەفڕێ‌و
لە زەویتا ژەهر ئەڕوێ‌و
لە نانتا ژەهرت ئەدەنێ‌و لە ئاوتا ژەهرت ئەدەنێ‌و

دنیایش وەكو ژەهراوییەك
دوای دەمو لووت هەڵبەستنی
دووراو دوور دێ بە پیرتەوەو
قەرەوێڵەی پەڕكراوی
ناو ژوورێكی گۆشەگیرت پێ ئەبەخشێو
تۆ خاچێكی ژەهراویتو
بۆیە شیعرت تووك بە سەریەوە نەماوەو
بۆیە وشەت وڕوگێژو
ناتوانی هەستیتە سەرپێو
ئیستا لەناو عەرەبانەی كەمئەندامو هاندیكاپی
دەوڵەتاندا دانراوی!!

نامۆ زۆرن. تەنیا زۆرن. برین زۆرن
خاچ زۆرنو مەسیح زۆرن.
بەڵام تۆ ئیستا شاهەنشای تەنیاییو نامۆییو برینی.
بەڵام تۆ ئیستا دیارترین مەسیحی سەر خاچو
دیارترین ئەشكەنجەی زەمینی.

هەڵەبجە كوژراوەو
تۆ پرسەت لە شیعرا داناوە.
هەڵەبجە كوژراوەو
خەیاڵت ڕەشپۆشەو

دووکەڵی‌و ئەڕۆیت‌و
ئەمجارە گریانت هەڵئەفڕێ‌و
ئێوارەی هۆنراوەیش
شەڵاڵی خوێناوە!

هەمدیسان ئێوارەی بارانەو، ئێوارەی تەڕبوونی
ئەگریجەی خەمانەو، ئێوارەی کەژاوەی زایەڵەی
یارانەو، ئێوارەی ئازاری سوورمەچن.
هەمدیسان دەلێ لێی گریانەو نمنمی
دلۆپی زەنگیانەی چاوانەو، تاوتاوی سەر
هۆبەی دواکۆچی عاشقانەو هەمدیسان
دەلۆلۆی بارانەو هەنسکی تەنیایی شیعری من.
هەمدیسان بارانەو ئێوارە. باران‌و غەریبیی پێکەوە
ئەبارێن. شیعرو کۆست پێکەوە دەس لە مل
ئەگەڕێن. بارانەو تەپ‌و نم ئاوێتەی هەڵەبجەی
گیانمەو بارانەو تاڵ تاڵی ڕێزانی تێکەڵی سیروانی
ژانمەو هاژەکەی: شیعری من.
هەمدیسان بارانەو ئەبارێ، پێنج هەزار ئەستێرەی
کوژراوو پێنج هەزار ڕەنگاڵەی کوژراوو پێنج هەزار
پەپوولەی فرمێسکم بەسەردا ئەبارێ!

من گردی گوڵانم‌و ئەرخەوان بەسەرما ئەبارێ.

من کۆچم‌و برژانگی ژیلوانم بەسەردا ئەبارێ
هەمدیسان بارانەو ئێوارە. هەمدیسان
دەلۆلۆی بارانەو هەمدیسان دەلێی لێی گریانەو
حەوشەکەی کۆتەڵێش.. شیعری من.
بارانەو.. ئێوارەو.. تەنیاییت ئەبارێ
چون هەوری، ناو ڕیشی، مەولەوی ئەبارێ.

خۆت ئەکەیت بە باڕی بچکۆلەی سەر سووچی
شەقاما، گۆشەیەك. کە تیشکی شین باوی
چرایەك -وەك خێل بێت- نیواونیو لێی
ئەدات. ئەیگریت. تۆ ئیستە بارانی سەرومل
شینیت‌و، بەرەوخوار، ئینجانەی تاریکیت.
تروسکەی ئاگری نێو پەنجەت ناو بە ناو دوو لێوی
گوڵی شین ئاڵ ئەکات. بەرانبەر گۆشەکەت،
تابلۆیەك ئەتبینێ. ڤان کوخەو سڵاوت لێئەکات.
ئەچیتە گێژەنی تابلۆوە، بایەکی نارنجی تۆ ئەبات.
ئاسمانی پایزەی تابلۆکەو دەروونت چوون یەکن.
ڕەنگی زەرد ئەپۆشیت. ئەبیتە وەرزێکی غەمگینی
جۆدرەو. ئەمجارە وەك باکەی سەر زەڵم
هەڵئەکەیت. دواتریش ئەبیتە بەردێکی بەردەمی
تاڤگەو پرشەپرش گریانی ئاوەکەی لێت ئەدات.
وەك دووکەڵ دێیتەوە باڕەکە. وەك ماری

خاچەکەت پێچ ئەخۆیت. تۆ شیعری گەڕیدەی
خەیامی‌و ئەمجارەیش پەرداخێ مەراقی سووری تر
هەڵئەدەیت. لە تەیری پێوەبووی داو ئەچیت
تەماشای چواردەوری خۆت ئەکەیت. بۆ چاوی دەوروبەر:
تۆو کورسی‌و تۆو مێزو تەپڵەك‌و،
دووکەڵی جگەرە یەك شتن. هەست ئەکەیت کات
وێنەی مشارێ ئامادە وا لەسەر گەردنت چی ئەکەیت؟!
ڕابکەیت بە شوێنتا ڕائەکاو تۆ هەردەم ڕێبواری
نێچیرو نیشانەیت. کات هەردەم سێلاوەو
تۆ پووشوو. کات هەردەم ئاگرەو تۆیش سووتوو.
کات هەردەم زیندووەو تۆیش مردوو. ئەمجارەیش
پەرداخێ مەراقی سووری تر هەڵئەدەیت سەیر ئەکەیت
ژنێکی شەست ساڵەی گوڵفرۆش، کالاشین،
شیعرێکی چاوکاڵەو هاتۆتە بەردەمی مێزەکەت،
وەستاوە. شینپۆشی گوڵفرۆش، وا دیارە
هەر خۆیشی زەمانێ گوڵ عەشقی شین بووەو
وا ئیستەیش بای عومری کرێوە لێی داوە. ئەم
ژنە لە کۆترە باریکەی ترساوی
دوای گرمەی هەور ئەچێ. سیمایشی لە سیمای
مۆم ئەچێ ئەو وەختەی ئەسووتێ. ئەم ژنە
وەك ئیستەی شۆڕەبیی گوێ زەڵم غەمگینەو
بێدەنگەو لارەمل وەستاوە. تەڵ تەڵی

گوڵ مێخەك ئەوانە لێی ئەكرن دڵدارن‌و
ژوانیان بۆ ماچی شین باوی ئەمشەوی ئەم
بارە داناوە. تەڵێكی لێئەكرێ. ئەو ئەڕواو
ون ئەبێ. گوڵ مێخەك ئەخەیتە بەردەمت.
تۆ هەر خۆت ئەزانیت تەنیایت‌و نە ژن‌و
نە كچ‌و نە یارو كەس نایە. تۆ هەر خۆت
ئەزانیت ئەم گوڵە سیس ئەبێت ئەمرێت‌و
كەس نایە. تۆ هەر خۆت ئەزانیت. دەستێكی
تر نییە ئەم گوڵە وەربگرێ‌و كەس نایە.
تۆ پەنجە ئەخەیتە ناو قژی‌و گوڵەكە ناوئەنێی
هەڵبجە. تۆ ئیستە هەڵەبجەی گوڵ مێخەك بۆن
ئەكەیت. ئەو وەختەی شەپۆلی هێواشی تانگۆیش
هات هەڵئەسیت. وەك چڵی چنارێ بای
هێور لێی بدات دەست ئەكەیت بە سەما.
تۆیش یاری خۆت هەیە تۆیش جووتی خۆت
هەیە: گوڵ مێخەك ناوقەدی باریكی ئەگریت‌و
ئەویش سووك سەری خۆی ئەخاتە سەرشانت‌و
وەكو دوو باڵداری لای كانی عاشقان وەكو
دوو لاولاوی ئاوێزان دەست ئەكەن بە سەما.
ئەچنە ناو جۆلانەی ڤاڵسەوەو خەونێكی
پەمەیی دوور دوور دوور ئەتانبا
وا ئیستە هەڵساوی‌و گوڵ مێخەك لەگەڵتا

تێکئاڵاو تۆ بۆنی لاملی ئەکەیتو ئەویش هەر
بارانی کەژاوەی بەسەرتا دائەکاو دوا شیعرت
تەڕئەکا. کات ئەڕواو گوڵ مێخەك لە تەکتا.
کات ئەفڕێو گوڵ مێخەك فرمێسکە لە چاوتا.
تا وەختێ کازیوە لە دەرگای باڕئەدا،
تا وەختێ شەقامی خەواڵوو ئەبینن‌و
ڕۆژباشتان لێئەکا. ئەڕۆن‌و ڕەت
ئەبن بەرەو ژوور ئەبنەوە. هەتاکو ئەگەنە
ئەو شوێنەی پەڵەیەك خوێنی وشك، خەرمانێ
لە گوڵی ڕەنگاوڕەنگ، کۆمەڵێك بنەمۆم،
هاوارتان لێ ئەکەن: پیادەڕەو، دوا شوێنێ
کە پاڵمێی لێ نووستو دوا هەوار کە ئاشتی‌و
ئەوین‌و بارانی لێ کوژرا. ئەوەستی. لەوێدا
ئەوەستی‌و هەڵەبجەی گوڵ مێخەك، ئەدەیتە
دەست خوێنی بێڕەنگو دەست مۆم‌و
دەست پاڵمێو بە تەنیایش خۆت لە تەك
گریانی دواشیعر، خاچێکی وێڵیتو هەمدیسان
کۆچ ئەکەیت.

تۆ خاچی مار تێئاڵاوی..
تۆ خاچی گوڵ تێئاڵاوی
ئەمجارەیان خاچەکەی تۆ وەك دەموچاوی

ئازادیی پێئەکەنێ.
ئەمجارەیان خاچەکەی تۆ وەکو پرشنگ
لە ڕووباردا.. سەما ئەکا..
ئەمجارەیان خاچەکەی تۆ
لوتکەی شاخ ئەکا بە زوڕناو
شەقام ئەکا بە شمشاڵو
فووی پیا ئەکا!
ئەمجارەیان خاچەکەی تۆ
دەشتو دەر ئەکا بە تەپڵو
ئاو ئەژەنێو بەرد لێئەدا!
ئەمجارەیان خاچەکەی تۆ..
بووە بە داربەڕووی شایی
قریوەی سەوز لێئەداو
دەستەسڕی سەرچۆپییەکەی ئەستێرەیەو
دەسی دۆی ئەوینی سپی وا لە دەستا!
مارت هەر مانگی بەهارێکی گەمژە نییە.
مارت هەر مانگی ئاوسبوونی دارستانو
خوێنجمانی باخان نییە!
مارت هەر مانگی ئارایشتی ڕواڵەتی زەردو سوورو
پێکەنینی تەفرەدەری کەسکی گەڵاو لەنجەولاری درۆزنەی
گوڵزار نییە.
مارت هەر مانگی زەماوەندی شووکردنی

کچەکانی نەورۆز نییە.
مارت هەر مانگی گەڕانەوەی گەڵا نییە بۆ لای درەخت.
مارت هەر مانگی شەتاو نییە بۆ هەڵپەی ماچ.
مارت هەر مانگی خشڵو تارای مێرگەکانو هەر ژنێکی
قژ درێژی بەر ئاوێنەی گۆمەکانو هەر لەشێکی گۆشتن نییە.
لە مارتا خوێنیش ئەپشکوێ
لە مارتا کسپەیش سەوز ئەبێو گۆپکە ئەکا.
لە مارتا داری ئەشکەنجەیش گەڵائەکا.
لە مارتا ڕنوی مەرافیش ئەتوێتەوەو
زام ئەتەقێو
مێژووی تۆڵەیش هاژە ئەکا!
مارت هەر مانگی بەهارێکی گەمژە نییە
مانگی زاوزێی شیعریشە.
مانگی هەڵپەڕکێی بەردیشە.
مانگی سەیرانی خەمیشە.
مارت هەر مانگی مەرگەوەڕو مەرگ نیە.
مانگی گەڕانەوەی هەموو شەهیدانە بۆماڵەوە.
مانگی هاتنەوەی مەولەوی بۆ هەڵەبجە.
مانگی هاتنەوەی نالی- شە بۆ خاکوخۆڵ.
مانگی بە یەکتر گەیشتنەوەی وەلیو شەمە.
مانگی بە یەکترگەیشتنەوەی دڵدارانی کچو کوڕی ناو ئەنفالە.
مانگی هەمدیسان هاتنەوەی ئەسپەڕەشو

حیلەی گەلی‌و کەوی سووری بادینانە.

مارت هەر مانگی بەهارێکی گەمژە نییە..
لەم مانگەدا خەوی قوربانیش دێنە دی.
لە سەرەتای ئەم مانگەدا بەر لەوەی کانی بتەقێ
مێژووم تەقی.
بەرلەوەی گوڵێ بپشکوێ خوێنم پشکووت.
بەرلەوەی دارێ گوڵ بکا سێدارەکانم گوڵیان گرت.
لە سەرەتای ئەم مانگەدا ملی زەمانم وەرگێڕا بە لای خۆمداو
وەرزی ساڵو ڕۆژژمێرو زەویم گۆڕی.
لە سەرەتای ئەم مانگەدا بە کلیلێکی ڕانییە
دەرگام لەسەر یەکەیەکەی مانگو ئەستێرەی گیراوو
خەونی زیندانیم کردەوە!
لە سەرەتای ئەم مانگەدا بۆ یەکەم جار دوای هەزار ساڵ
توانیم دە ڕۆژ گۆیژە بەرمە ناو کەرکووکو
ڕەحیمئاوا بێنمە خانووە قوڕەکانی سلێمانی
شەتڵی ماچی پیرەمەگروون لەناو قەڵادا بڕوێنم.
لە سەرەتای ئەم مانگەدا
پیس لە ناو چەمی، هەستاوی، مندا نەما!
لە سەرەتای ئەم مانگەدا کۆتێك بوومو من بە تەمای
ڕاپەڕینی دوو پەنجەمو سێ پەنجەم بووم
لە دە پەنجەی هەردوو دەسما

کەچی دەستم لە دووانەوە بوون بە سەدو بە دووسەدو
هەزاران پەنجەم ڕاپەڕین.
لە سەرەتای ئەم مانگەدا
من تینوێتی مێژووی کاکی بە کاکی بووم
چاوەڕێ بووم سیروانێك و دوو سیروان و
چەم و دوو چۆمێك ڕاپەڕن
کەچی هەرچی شەقامێك و کۆلانێك و ڕێیەك هەبوو
لە جەستەمدا، ئەوانیش بوون بە سیروان و
هەموو پێکەوە ڕاپەڕین.
لە سەرەتای ئەم مانگەدا؛
من دۆڵی کپی شەوێکی نەیار بووم و
چاوەڕێ بووم گرمەژنی چەند ئەسپێکم بمهەژێنێ..
کەچی هەرچی زۆرك و یاڵ و گردم هەیە
بوون بە ئەسپ و
پڕ بە هەموو وڵاتەکەم حیلاندیان و
هەموو پێکەوە ڕاپەڕین.
لە سەرەتای ئەم مانگەدا
من شۆڕشی دوودڵ بووم و
چاوەڕێ بووم هەر گاشەبەردی نێرینە و
داری ڕیشدار هەڵسنە سەرپێ و مەرگ هەڵبڕن.
کەچی لە زۆر جومگەی لەشما
پێش گاشە بەردی نێرینە و داری ڕیشدار

ژنە چناری وڵاتو ژنە گوڵو
ژنە سنەوبەر ڕاپەڕین.

لە سەرەتای ئەم مانگەدا
من دەستیشم لە زۆر ئەندامی بێ خێرو
ناپەسەندی ئەم جەستەیەی خۆم شتبوو
کەچی سەرلەنوێ ئەوانیش ژیانەوەو
لەبەر تاڤگەی عەشقدا خۆیان شتو
لەگەڵ ئەندامانی پاکی لەشما هەموو پێکەوە ڕاپەڕین.
لە سەرەتای ئەم مانگەدا
خوێنی یەکگرتووی گەلەکەم وای پێوتم:
گەر دڵداری بەرد بیەوێ شاخ هەلگرێ
هەڵی ئەگرێ.
گەر عاشقی ژین بیەوێ مەرگ بکوژێ
هەر ئەیکوژێ!
گەر دڵدارانی سبەینێ بیانەوێ
ئاییندە بێننە ئێستاوە
هەر ئەیهێنن!
گەر عاشقی ئاو بیەوێ
"وان" بەرێتە لای "خانەقین"
ڕۆژێ ئەیبات!

گەر عاشقی چاوانی کەسکی ئازادیش

وەك سەرەتای ڕۆژانی مارت
بیەوێ خۆر داگرێتو
لە ستوونی بەژنی مێژوومی ببەستێو
لەسەر ئارارات هەڵیکات
ڕۆژێ ئەیکات.
ڕۆژێ ئەیکات.
ڕۆژێ ئەیکات!
بەڵام چۆن گوڵ لەسەر پەنگر دائەنیشێو
بەڵام چۆن خاچ دوور لە مارو دوور لە ئازار
ئەسرەوێتو
بەڵام چۆن "با" بێ ئەشکەوتی ژانو هاوار
هەڵئەکاتو
بەڵام چۆن من بێ کارەسات
تەنیا بمو
کە خۆم کۆچ بم
ئیتر چۆن کۆچ لەم ڕێگەیەم ئەبێتەوە.
کە من خۆیشم مەسیحێکی ئەم دەورە بم
ئیتر چۆن خاچ لە کۆڵ شانو
لە کۆڵ مانگو
لە کۆڵ ساڵم ئەبێتەوە.

تۆ خاچی مار تێئاڵاوی

تۆ پشکۆی سەرمابردەڵەو
تۆ هەتاوێکی تاریكو
تۆ تەنیایەکی ئاپوورەو
تۆ هەوایەکی خنکاوی!

لە پێشدا کارەسات تۆپەڵێ بەفری ڕەش بچکۆڵە
ئەوەندەی سەرم بوو
کارەسات بەساڵدا خل بۆوە.. خل بۆوە
تۆپەڵە بەفری ڕەش داگەڕاو داگەڕا..
بە شەوی ڤیریندا داگەڕا..
بە خوێندا داگەڕا
بە ژەهرا داگەڕاو تل بۆوە..
زیندانو سێدارەی لە خۆوە هەڵپێچاو تل بۆوە
هەڵەبجەی هەڵمژیو ئەنفالی هەڵمژیو تل بۆوە..
گەورە بوو.. گەورەتر
من ئیستە سەرێکم پێوەیە لە بەڵا گەورەتر
من ئیستە دەستێکم پێوەیە لە ئازار درێژتر
من ئیستە چاوێکم پێوەیە لە زەریا بە ژانتر
من ئیستە نامۆییم لە شەختەی قوتبەکان ساردترەو
من ئیستا سووتانم لە دۆزەخ گەرمتر.

نالیی ڕۆی. بە دوایدا شارەزوور کۆچی کرد، وێڵ ئەبوو

حاجی ڕۆی. بە دوایدا شاری کۆ کۆچی کرد، وێڵ ئەبوو
مەولانەیش کۆچی کرد. بە دوایدا تانجەرۆ کۆچی کرد، وێڵ ئەبوو
چی ماوە؟!
وا ئیستەیش نیشتمان خۆی ئەڕواو کۆچ ئەکاو
شەهیدان بە دوایدا وێڵ ئەبن!

من ئیستە کۆچێکم ملیۆنێ سەرمو
دوو ملیۆن باڵمو هەر ئەڕۆم.
بەرەو ژوور من ڕێچکەی ترسێکی ڕەشپۆشی
هەڵاتووی ناو بەفرم، بەرەو ژوور هەر ئەڕۆم.
بەرەو شاخ من ڕیزی سیخناخی درێژی فرمێسکمو
سەرێکم لە چاوی ئەشکەوت داو
سەرێکم لە چاوی شەقامداو هەر ئەڕۆم.
من ئیستە کۆچێکم لانکەمو گۆڕەکەم لە کۆڵداو
بێ ئەوەی بزانم بەرەو کوێو بۆ ئەڕۆم؟. هەر ئەڕۆم
من ئیستە ئازادیی بێ سەرمو
من ڕێگای ون بوومو
من سەرمای مێژوومو
کۆچێکی بێ مەنزڵ.. هەر ئەڕۆم!

تۆ باران یارت بوو، تۆ باران ژێی تارو
تۆ باران جۆلانەی خەیاڵو تۆ هەور پریاسکەی

کۆچت بوو کە شیعرت تێ ئەکرد. بە تاڵی ڕێژنەی
قژی ئاو برینی خۆت ئەبەست. یەکەمجار باران بوو
نەهێنی توانەوەی عەشقتو تەنیایی بەیتە دەست.
یەکەمجار باران بوو، ئەوینی چاوشینی کچێکت بۆ
بێنیٚو ئەستێرە بە هێشوو بێنێتە ژوورەکەت.
تۆ باران یارت بوو. وا ئیستەیش نەیارەو سێڵاوی
خنکانەو گریانی شەست کەری کۆچەکەت.
بێدەنگیی ناو شاخان کۆچیان کرد بۆ لای خوا،
ئەوکاتەی کە کۆچی بە گرمەی تۆ گەیشت.
هێوریی مانگەشەو لە گۆمدا، خەیاڵی
ڕۆمانسیی درەختی ناوکۆشی جۆگەکان
کۆچیان کرد بۆ لای خوا ئەوکاتەی
کە کۆچی بە ناڵەی تۆ گەیشت.

بەرد ژانی سەختی خۆی بیرچۆوە. کە ژانی ئێوەی دی.
زەمینیش کرووزەی پەلکەگیای بیرچۆوە..
ئەو وەختەی منداڵی ئێوەی دی.

خەیاڵی دووربینی دوورە دار
لە کەژی عاسیدا
ئەگەیشتە ئەو ڕۆژەی بیگەنیٚو
بیکەن بە: چرپایەك بە مێزێك

کورسییەك بۆ شیعرو بۆ چیرۆك.
بەڵام قەت
خەیاڵی دووربینی دووره دار
بۆئەوه نەئەچوو لێرەدا بیگەنیٚو
بیکەن بە: داره مەیت
بۆ دڵدار!

خەیاڵی سەوزەگیای بناریٚ دووره کێو
ئەگەیشته ڕۆژگاریٚ دابێتو بۆ ژیان
بیکێڵن بۆ عەشقی گەنمو جۆ..
بەڵام قەت خەیاڵی سەوزەگیای بناری دوورەکێو
نەئەچوو بۆئەوەی لێرەدا
ببێته گۆڕستان
بۆ چاوو بۆ پەنجەو
بۆ قژی منداڵان!

تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ سەفەری کارەساتیو
قاچی کۆستیو کۆچی چاوی.

هەنووکه من لێره له شاری هەزاران دوورگەدا
بەلەمی شیعرێکی شەوانەی بیٚ چرام. ڕێم کوێرو بەندەرم بزره.

من لێرە لە شاری هەزاران دوورگەدا
ئیستاکە بەلەمی هەڵەبجەی خنکاوم‌و فەنەری کوژاوەی
بورجێکی ماندووە ئەم سەرە!
من لێرە لە شاری هەزاران دوورگەدا
سێوێکی "ئالان"ی غەریببی سەر ئاوم‌و
شەپۆلی نامۆیی خۆم ئەمبا.

هەنووکە من لێرە. لە "Mellanbyplan"
ژمارە 23 لە قاتی دووەمی خانویەك
گەڕەکی "Rinkeby"
گەڕەکی ئاوارەی تێکەڵ‌و فرمێسکی تێکەڵ‌و
زمانی تێکەڵی غەریبان..
هەر وەکو ئەستێرەی لێقەوماو لە شەوی باراندا
بەرانبەر "TV"یەك دانیشتووم
هەمووتان ئەبینم.. ڕووباری لێڵ‌و پێچ ئەخۆن
بەرەو ژوور ئەبنەوە
هەمووتان ئەبینم.. وەك چرای قوڕاوی‌و
وەك ئەسپی قوڕاوی‌و
درەختی قوڕاوی‌و
کارژۆلەی قوڕاویی بەرەو ژوور ئەبنەوە.
من چاوم بە سواری فرمێسکی باڵداری. فڕیوە بۆ لاتان.
من جەستەم بە سواری فڕۆکەی خاچەکەی. فڕیوە بۆ لاتان.

تەماشام ئاودامان تەڕتەڕە
هەر وەکو پلووسکی بالآتان.
من ئیستە وشە نیم. من ئیستە بەتانییە شینەکەی
ئەو ژنەم لە قوڕدا چەقیوەو ناگاتە سەر هەوراز
من ئیستە قەڵەم نیم. من ئیستە ئەو نانەم
هەڵئەدریٚو هەزار دەست بۆی ئەفڕیٚو
هەر بە ڕێی حەواوە ئەخورێتو ناگاتە سەر زەمین.
من ئیستە شیعر نیم. من ئیستا چاوانی ئەو ژنەم
کە پڕن لە تەمو لە ڕەنگو لە دەنگی هەڵوەرین.
من ئیستە شێرکۆ نیم. من ئیستە گۆریچەی زارۆکم
لەو کێوەو، من ئیستا دوو لێوی ئەو کیژەم
وەك مێژووم کەوتۆتە هەڵلەرزین.
من ئیستە شێرکۆ نیم. من ئیستە:
پێلاوی جێماوی ناو قوڕمو
نایلۆنی دڕاوی نێوانی دوو بەردمو
گریانی ون بوونمو
خەوێکم کوژراوو
دەستێکم ئیفلیجو
ڕووبەری بەهاری کۆستێکم زۆر بەرین.
هەروەکو ئەستێرەی لێقەوماو لە شەوی باراندا
هەروەکو پەنجەرەی لێقەوماو لە وەختی شکاندا
بەرانبەر TVیەك دانیشتووم

سیمام قەت ئەوەندە ئالوودەی دڵۆپی تەنیاییم نەبووە.
دەنگم قەت ئەوەندە هۆگری بارڕژنی ئاسکەکەی هەنسکم نەبووە.
ڕەنگم قەت ئەوەندە عاشقی پووشپەڕە زەردەکەی خۆرئاوام نەبووە.
لێوم قەت ئەوەنە هاودەمی لەرزینی دوا گەڵای درەختم نەبووە.
هەر وەکو ئەستێرەی لێقەوماو لە شەوی باراندا
هەر وەکو پەنجەرەی لێقەوماو لە وەختی شکاندا
بەرانبەر تێڤییەك دانیشتووم.
لە پەردەی تێڤێوە ئەو کیژە دەساڵەی
کە ئەڵێی ڕەنگاڵەی بەر نمەی گریانی شاخانەو
لە ئاسمان ون بووەو لە دایکی ون بووەو وەك
لاسکە سەمەلی بەر تەرزەیش ئەلەرزێ.
لە پەردەی تێڤێوە دێتەدەر ئەگاتە بەردەمم‌و
ئەکەوێ. هەڵئەسم باوەشی پیائەکەم. ئەیخەمە
بەر کوورەی ژوورەکەم. چیم هەبێ لە شیرو لە نان‌و
لە نوقڵ‌و لە یاری منداڵان بۆی دێنم. هەر
هەمووی ئەخەمە بەردەمی‌و، پەتۆکەم ئەهێنم
پیائەدەم. ئەیدوێنم. تا ئەنوێ.

لە پەردەی تێڤێوە ئەو ژنە ڕەشپۆشەی
لە شەوی شیعر ئەچێ‌و لە مانگی ئەوق ئەچێ‌و لە دواوە
جێماوەو ڕەزێکە سڕبووەو نازانێ چی بکات‌و
چی بڵێ، لە پەردەی تێڤێوە، دێتەدەر

ئەگاتە بەردەمم‌و ئەکەوێ. هەڵئەسم. دایکمەو
مێژوومە باوەشی پیائەکەم. لە پێشدا پاڵتۆکەی
بەر خۆمی پیائەدەم. چی مابێ‌و چی هەبێ لە خۆراك
بۆی دێنم. دواتریش ئەیخەمە جێگەکەی دایکمەوەو
لێفەکەی ئەویشی پیائەدەم. ئەیدوێنم. تا ئەنوێ.

لە پەردەی تێڤێوە دێنەدەر. ماڵەکەم چەند
بگرێ دێنە دەر. ماڵەکەم پڕ ئەبێ لە گریان،
لە باران، لە قوڕو لە هەڵمی کۆچتان‌و لە
بانگ‌و لە هاوار، لە پارچە نایلۆن‌و لە چیلکەو
چەوێڵ‌و لە وشکە زریکەو لە قیژەی زۆر تەڕو
لە دەستی فڕیوو، لە ئەژنۆی شکاوو، لە ساوای
بەر مەمکان. چیم مابێ ئەیهێنم. لەبەرما چی
مابێ. کلێتەو مشەماو کراس‌و پانتۆڵ‌و
دەرپێم‌و گۆرەویم. هەر هەمووی دائەنێم،
ڕووت‌و قووت ئەبمەوە. بە ڕووتی ڕائەکەم،
ئەچمە دەر، من شێتم، من شێتی کۆچتانم، بە ڕووتی
ئەچمە دەر، ئەگەمە سەر شەقام. بە کوردی‌و
سویدی بانگ ئەکەم: ئەی دنیای چەپ‌و ڕاست
دوای گازی ژەهراوی دوای نانی ژەهراوی‌و
ئەنفال‌و کوشتنی هەڵەبجەو ئەم کۆچە: چی ماوە
بمدەنێ‌و چی ماوە بمدەنێ!!

من ئیستە دەریاچەی مەراقم
ئەسپێکی شین باوی مەنگترە.
من ئیستە ئاسمانی دڵتەنگی کۆچەکەم
خاوەنی "مانگ"ێکی سوورباوی گەشترە!

من ئیستە باڵندەی گڕگرتووی ناوبەفری ئەم ڕەوەم
بە دەنووك لە شووشەی پەنجەرەی گشت گێتی ئەداتو
من ئیستە هاوارم وەك مۆمی کافووریی داگیرساو
شار بە شار ئەڕواتو
ئازادییم سەرئەکات بە دەرگای ماڵاندا
وەك هەتاو!

ئەم کۆچە گەورەیە کۆچێکی دووسەر بوو
لەم سەریان کە ڕۆیشتم ماڵەکەم، گەڕەکم،
شارەکەم بزر کرد.
لەو سەریان ئەو کاتەی هاتمەوە
ئەوینی ناو دنیاو
جیهانم دۆزییەوە!

ئەم کۆچە کلیل بوو کلیلی سیحراویی
بە فرمێسك دەروازەی ئاسنی کردەوە،
بە چۆڵ بوون پڕبوونی دروستکرد.

ئەو وەختەی کە دووریش کەوتمەوە
لە ماڵێ دابڕام
لە دنیای نزیکتر کردمەوە.

کامێرا.. کامێرا.. کامێرا
گەر چاوی هاودەمی کامێرا نەبووایە
کێ بەژنی بارانو غوربەتی ئەم کۆچەی ئەبینیم؟!
گەر چاوی ئێشکچی کامێرا نەبوایە
کێ ڕەنگی پەڕیوی ئێوارەی ئەم کۆستەی ئەبینیم؟!
گەر زارو گەر گەرووی کامێرا نەبوایە
کێناڵەی ئەشکەوتو
کێ دەنگی داربەڕوو
کێ نووزەی پەلکەگیای ئەبیستم؟!
گەر دەستی تەلیسمی کامێرا نەبوایە
ئازادیم بەو هەموو خوێنەوە چۆن ئەچووە ماڵانی دنیاوە؟!
گەر پەنجەی ڕووناکی کامێرا نەبوایە
ئەم کۆچە چۆن ئەبوو بەم مانگەو
ئەم خاچە چۆن ئەبوو
بەم پردە؟!
شۆڕشی کامێرا شۆڕشی بینین بوو
دژی چاو بەستنەوەی ئازادیم.
شۆڕشی کامێرا شۆڕشی بیستن بوو

دژی دەم بەستنەوەی باهۆزم.
شۆڕشی کامێرا شۆڕشی فڕین بوو
دژی باڵ بەستنەوەی هەڵبەستم.
شۆڕشی وێنە بوو.. بەرانبەر متبوونی بۆشایی.
شۆڕشی دەنگو ڕەنگ.. بەرانبەر بێدەنگیو بێ ڕەنگی.
شۆڕشی ژیانو نیشاندان.. بەرانبەر مردنو شاردنەوە.
شۆڕشی ئەوینو گەیاندن.. بەرانبەر ڕزینو هێشتنەوە!
کامێرا.. کامێرا.. کامێرا
سوپاس بۆ کامێرا
بۆ چاوی کامێرا
بۆ دەنگی کامێرا
بۆ دەستی کامێرا
بۆ قاچی کامێراو
سوپاس بۆ ئەوینی ناو دنیا!
تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ سەفەری بێ کۆتایی مەراقیتو
تۆ ڕۆژنامەی بەیانیانو ئێوارانی سەرابیتو
مێژووی وێڵیو
زیندانی زیندانکراوی!

زۆرت دی. وەك بەردی سەر چیاو چون داری دارستان،
وەك خۆڵی ڕێگەوبان: ڕەشەبای دەم تیژو ڕەقەڵەو

زبرت دی. زۆرت دی. چون لی گوێ زەریایش
شەپۆلی ئەشکەنجەی شینو مۆر، گەرداوی سەر گەردان،
کەفاوی مەراقو هەڵچوونی تووڕەییو داچوونی هێمنیی
زۆرت دی. تۆ کەشتیو تۆ سەوڵی خنکاوی زۆرت دی.
تۆ شاخی زۆرت دی: ئەوکاتەی کۆچ ئەکەن. ئەوکاتەی
کە ئەگرین. ئەوکاتەی کە ئاگری عەشقێکی ئەبەدیی
لە خۆیان بەرئەدەن. زۆرت دی: خەمت دی ئەو وەختەی
کە ئەبێو کە ئەڕوێ. مێژووت دی ئەو وەختەی کە
نێچیر ئەخواتو ئەو وەختەیش کە ئەخورێ. تۆ هەقی
زۆرت دی ئەو دەمەی کەوڵ ئەکرێن. گوناهی زۆرت دی
ئەوکاتەی کە باوەش بە خوادا ئەکەنو تاوانی زۆرت دی
ئەو وەختەی لە خاکو لە خوێندا ئەچێنرێن. زۆرت دی
تۆ گوڵی دڕندەو تۆ ئاوی ناپاکو تۆ بەردی ناسکو
تۆ غەدری ڕازاوەت زۆر بینی. گوڵدانی ژەهراویو ئینجانەی
خوێناویی زۆرت دی. تۆ شیعری فێڵبازو تۆ وشەی
خائینو شۆڕشی قاچاخچیو سەرکردەی پوتت دی. لە پێستی
هەتاوو فریشتەو پەریدا دزت دی. لە پێستی مەسیحو
حەللاجو بابکدا پیاوکوژی زۆرت دی. پیاوانی قاوغو
پووچت دی. زۆرت دی. ژنت دی ئەو وەختەی کە ئەبن
بە قولاپ. ژنت دی ئەو وەختەی کە ئەبن بە لاولاو.
هاوڕێی خۆتت دی کە لەودیو پەردەوە پەنجەیان بە چەقۆ
ئەفرۆشتی. زۆرت دی. خۆتت دی ئەودەمەی

ئەترسی خۆتت دی ئەودەمەی کە ئەبوو بپرسیو
نەتپرسی. خۆتت دی گیاکەڵەی هەڵە بووی. خۆتت دی
ملێکی شکاوی ناو قۆرتو پەلە بووی. زۆرت دی.
چیت نەدی؟! زۆرت دیو مەخابن تا ئیستەیش
لە ڕقو ئەوینو نامۆییو تەنیایی نەگەیشتی!

هەنووکە ئازادیی ئەسپێکی شەفەقەو هێناتە ماڵەوەو
سەرتاپای جریوەی مژدەیەو بریسکەی خۆشییەو
یاڵ بە گوڵ. ئازادیی وەکو گوڵ وەکو مانگ هاتۆتە ماڵتەوەو
چون چرای ئەفسانە هاتۆتە بەردەستت، بۆئەوەی
بیبەیتە ناو گەوەی شاخەوەو بۆئەوەی ڕووناکیی
بکەیتە بەیداخو لە گیانتا هەڵیکەیت. ئازادیی وەك
گوڵەبەڕۆژە، چاوەڕێی پەنجەتە تۆوی کەیت،
ئازادیت ئیستاکە وەکو سکی گەرمیان، وەك سکی
ئەم خاکە قوپاوە برسییە. ئازادیت کاولاشە. چاوەڕێی
شارایە، چاوەڕێی هەویرە کە بیکەی بە پارووی ئەو
دەمە تەنیایە. ئازادیت برسییەو ئازادیت ڕەجاڵە
ئەوکاتەی ئازادیی برسیی بوو:
شاخ ئەژنۆی ڕۆیشتنی نامێنێ.
ئاو بەستەو گۆرانیی نامێنێ.
ماڵ دەمی نامێنێ تا ماچی تۆ بکاو
هەرێزی پێکەنین زەرد ئەبێو

سالٚ ئەمرێ!

ئازادیی وەك دارتووی حەوشەكەت هاتۆتە ماڵتەوە
وا ئیستە خەونێكی زۆر گەورەت ڕۆژانە وەك كێڵگەو
وەك شەقام، وەك دەرگای ماڵەكەت لەگەڵتە.
وەك ئەسپێ لەبەردەم ڕابوونتا وەستاوە.
چون بەیار، ئازادیی چاوەڕێی كێلانتە
چاوەڕێی باران‌و یەكبوونی زامانتە.
ئەم ئەسپە زێڕینەی بەربەیان
ئەوەندە لەسەرت ئەوەستێ
نەیخەیتە تاریكی‌و درەنگان.
ئەم ئەسپە زێڕینەی ئازادیی
ئەوەندە لەسەرت ئەوەستێ
بێزاریی نەیگاتێ‌و برسێتیی چوارپەلی نەشكێنێ!
جڵەوی ئەم ئەسپە زێڕینە لە دەستی خۆتدایە
ئەم ئەسپە زێڕینە ئەوەندە چاوەڕێی تۆ ئەكات
كە چەتە نەیگاتێ‌و كورژنی نەفڕێنێ!

بەیاریش ئەوەندە چاوەڕێی بارانی تۆ ئەكات
باگژی وەڕسبوون، بە ڕەوە كوللەوە نەیگاتێ‌و
لە گیانیا هەڵنەكات!

ئازادییت وەك مەلی خوێناویی هێنایە ماڵەوە

وا ئیسته له سنگتا ئەخوێنێ. له سنگتا هەڵئەفڕێ.
سنگی تۆ ئاسمانه. ئەم مەلی نگینیەیش،
ئەوەنده لەسەرت ئەوەستێ. ئەوەنده هۆگرته.
قەت سنگی بۆ نەکەی به قەفەز. ئاسمانی ناو سەرتی
بۆ نەکەی به زیندان. ئەم مەلەیش برسییەو چاوەڕێی
خەرمانی تۆ ئەکا!
ئازادییت.. برسییه.
ئازادییت.. مانگێکی نەخۆشه.
ئازادییت.. وێرانەی کاولاشه.
ڕەنگ‌و بۆی ئازادیی له باخچەی گیانتایه.
پێخۆرو خەرمانی ئازادیی
به تەنها له کێڵگەی ناو لەپی دەستایه!

یەکبوونی چراوگی زامەکان.
یەکبوونی تانوپۆی کسپەکان.
یەکبوونی لاوک‌و حەیران‌و
له یەکدا توانەوەی ئەم عەشقه
گۆڕینی ئەم سەره به مل‌و شانەوه
گۆڕینی ئەم دەنگه لای خۆتەو لای خۆته!

ئازادییت برسییه:
هەزاران دروشمی سەر خام‌و سەر دیوار

برسێتیی کۆترێك تێر ناکات!
ئازادییت کاولاشە
خەرمانێك لە قسەو سەروتار
ڕووبارێك لە هاشەو لە هووشەو
شەپۆلی چەپڵەدار
جامێ ئاو پڕناکاو
کراسێك ناکاتە بەر زامو
چرایەك لە ماڵی تاریکدا هەڵناکات!

لەسەر ڕێی ڕۆژاندا.. لەسەر ڕێی مانگاندا.. لەسەر ڕێی ساڵاندا
وەك ترێ چاوەڕێت قرپۆك بوو.
ئەو دەستە هەر نەهات کە مژدەی کردبێ بە گەنم.
ئەو دەستە هەر نەهات کە قسەی کردبێ بە دەرمان.
ئەو دەستە هەر نەهات کە کفنی کردبێ بە کاڵا.
هیچ نەهاتو.. هیچ نەهات!
تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
تۆ هەتاوێکی تاریکو
تۆ تەنیایەکی ئاپوورەو
تۆ هەوایەکی خنکاوی

هەمدیسان تۆ سەرت خول ئەخوا بە دەوری
بازنەی گوماندا و بە دەوری مەرگێکی تازەداو

له تەیری گێژ ئەچیت. له ڕێگەی ون ئەچیت.
تۆ ئیسته وای لەبەر وەیشوومەی شەڕێکی دەروونتا.
شەڕێکی ناو سەرتا، شەڕێکی ناو خۆتا، هەر ڕۆژەو
بایەکی نەفرەت دێو هەر ڕۆژەی گەرداوی
خوێنێکت هەڵئەکاو هەر ڕۆژەی تۆفانی
مردنێ تۆ ئەبات. تۆ ئیسته تەنیاییت گۆڕێکی
گەڕۆکەو لەگەڵتا ئەڕواتو تۆ ئیسته نامۆییت
بەژنێکی تاریکەو پەلوپۆی خاچەکەت هەر ڕۆژەو
قولانجێ زیاد ئەکات.
هەمدیسان نەفرەتی خۆکوژیم هاتەوە،
نێو خوێنو هاتەوە کاولاشی ماڵەکەم.
هەمدیسان ئەم دەستم ئەو دەستم ئەکوژێو
ئەو دەستم سەری خۆم ئەدزێو
ئەم دەستم دەمی خۆم ئەدورێو
هەمدیسان من هەر خۆم چەقۆمو
هەر خۆیشم تەرمەکەم.

هەمدیسان من هەر خۆم سێدارەو
هەر خۆیشم لاشەکەم.
من هەر خۆم تفەنگمو
هەر خۆیشم نیشانەم!
پێکەوە گۆڕمو گۆڕهەڵکەن.

پێکەوە پەتایشم‌و قوربانیی.
پێکەوە کۆتیشم‌و ملیشم‌و
پێکەوە زیندانم‌و زیندانیی.
هەمدیسان من هەر خۆم مشارم‌و
هەر خۆیشم کەریتەم.
من هەر خۆم کلیلم‌و هەر خۆیشم قفڵەکەم.
پێکەوە نێچیرو داویشم
پێکەوە خنکاوو ئاویشم.
پێکەوە ئاگرو.. سووتانم.

من بۆ خۆم دزراوم‌و هەر خۆیشم دزەکەم.
من بۆ خۆم برسیم‌و هەر خۆیشم چەتەکەم.
چی ماوە؟! من بیڵێم..
من بۆ خۆم ئیستاکە بە پەنگ بووی دنیام‌و
هەر خۆیشم پەنگەکەم!

تۆ خاچی مار تێئاڵاوی
لەم ڕۆژگارە دوو کەرتەدا تۆ ئەو چاوەی کە بۆت نییە
نیوەی دایکی خۆت ببینی.
لەم شەوگارە دووکەرتەدا
تۆ "نالی"ت‌و بۆت نییە دهۆك ببینی.
تۆ "خانی"ت‌و بۆت نییە هەولێر ببینی.

تۆ خاچی مارتێئالآوی تۆ مەراقێکی دووکەرتی
تۆ نیشتمانی بڕڕاوەی لەناو قەداو
تۆ مێژووویەکی بڕڕاوەی لە کەمەرداو
لەملاوە تۆ هەڵبەستێکی بێ قاچیتو
لەولاوە تۆ شانۆیەکی بێ سەریتو
تۆ گۆرانیی لە ناوەندا پچڕاویتو
پەنجەی لە دەست بەجێماوی!
ڕۆژانە شیعرێکی ڕیشنو خوێناویت وەك بەرداش
وڕیتو وەك پووشو پۆلآشی دەم گێژەن
کاسیتو ئەچیتە دەرەوە. ڕیشنی وەك پرسەی
هەمیشەی گەرمێنو پرچنی وەك تەکیەی قادریو
وەك نەقشیش ئەستێرکی خەڵوەتی بێدەنگیت.
ئەچیتە دەرەوە، ئەو وەختەی ڕێ ئەکەیت،
لێڵی وەك خابوورو قەمووری وەك پشتی دابانو
ڕەنگ پەڕیو وەك کەرکووك. ڕۆژانە شیعرێکی
ڕیشنو خوێناویت. خوێناویت بە خوێنی وشەی
خۆت. ئەچیتە دەرەوە، خوێناویت
بە خوێنی کۆتەڵی شینی خۆت. ئەچیتە دەرەوە
وەك بەرداش وڕیتو وەك گردی دوا بە دوای
بۆردومان کاسیتو ئەچیتە دەرەوە.
کە ئەڕۆیت تۆ لەبەر خۆتەوە وەك ئیستەی
خانەقین وڕێنە ئەکەیتو شێتی وەك میری

سوور. ئەڕۆیتو تۆ لەبەر خۆتەوە هۆبە
هۆی هۆرەتەو هاواری ئێڵەکەی ئارانتەو
هاواری کۆچەکەی عەنبەرتە وەك دەشتی
شارەزوور. ئەچیتە دەرەوە. وەك ئیستەی
ڕێو بانی نیشتمان، وەك خەڵکی وڵاتی خۆکوژیی
تۆ ونیو بزریو نازانی بۆ ئەڕۆی، نازانی
چۆن ئەڕۆی؟! ئەچیتە دەرەوەو تەنیاییت
دووکەرتە. تۆ نیوەیت. ئەڕۆیتو لە سەرتا
نارنجۆك ئەتەقێو تی ئێن تی ئەتەقێو لە
سنگتا خومپارەبارانەو ئەڕۆیتو تۆ
نیوەیت. ئەڕۆیتو ئەمجارە دووکەرتیو
سێ کەرتیو چوارکەرتیو ئەڕۆیتو تۆ بنە
سلاوەیت، تۆ دەستی پەڕیوی یوسفیی
بامەڕنیت، تۆ سەری هەڵەبجەیت. ئەڕۆیتو
دڵۆپی خۆڕاییی خوێنی خۆت بە کاولاش ئەفرۆشی.
ئەڕۆیتو دڵۆپی خۆڕاییی خوێنی خۆت ئەژمێری.
کۆستەکان ئەژمێری. بێوەژن ئەژمێری.
ساڵانی بابردوو ئەژمێری، بێشومار،
تۆ خەونی هەڵکێشراو، ئاوارە ئەژمێری.
ئۆردوگای برسێتیی ئەژمێری. هەر ئەڕۆیت،
تەنیا نیت تۆ سەری بڕڕاوی مێژووی خۆت
لەگەڵ خۆت ئەگێڕی. تۆ تك تك ئابڕووی

خۆت ئەکەیتە ناو زەرفی نایلۆنی بانگەشەی
شوومەوەو بۆ دنیای ئەنێری. تۆ سەری بڕڕاوی
براکەت وەك تاجەگوڵینەی سەرکەوتن لەگەڵ
خۆت ئەگێڕی. تۆ پەنجەت تیرۆری خۆی ئەکات،
تۆ سەرو تۆ دەستو تۆ قاچی: کوێستانیو
ڕێناسو حەللاقو فرانسیس ئەخەیتە ناو
کیسەی خۆڵەوەو لە ڕێگەی پۆستێکی پیسەوە
بۆ دنیای ئەنێری!

ئەڕۆیتو هەست ئەکەیت. تۆ ورد ورد ئەگۆڕێی،
تۆ ئەوەی پێشوو نیت. دەست ئەدەیت لە
گوێچکەت درێژەو ئەمجارە درێژتر. دەست ئەدەیت
لە دانتو هەست ئەکەیت تیژترەو درێژتر. کەڵبەتە.
تەماشای پێت ئەکەیت نینۆکت وەکو درەوش
پێڵاوی دڕیوەو هاتۆتە دەرەوەو درێژە،
ئەمجارە لە دەستت ئەڕوانی ئەبینی تیسکنەو
تاڵەمووی ڕەش ڕەشەو درێژە. لائەدەیت،
ئەچیتە بەردەمی ئاوێنەی کۆگایەك. کە سەیری
خۆت ئەکەیت تۆ بوویتە "دراکۆل". تۆ
ئیستە تینووتەو هەر حەزت لە خوێنە. ئەگەڕێی
بۆ یەکێ خوێنەکەی لە خۆت بێ بۆئەوەی کە بینی
پێوەنێی. ئەڕۆیتو دەوروبەر: ئەپارتمان

شەقامو دوکانو ڕێستۆران، هەموویان
ئەگۆڕدرێن ئەبن بە بێشەڵان. ئەڕۆیتو
ئەمجارە مرخەت دێو مڕەت دێو تۆ جیڕەی
کەڵبەت دێو ئیستاکە تۆ وا بووی بە ورچی
خوێناویی دارستان!

ڕۆژانە شیعرێکی ڕیشنو خوێناویت ئەچیتە
دەرەوە، وەك بەرداش وڕیتو وەك
پووشو پەڵاشی دەم گێژەن کاسیتو ئەچیتە
دەرەوە. لە بەری "Gamlastan" کۆڵانی
باریکی ڕەواندز پێت ئەگات. ئەوساکە
تۆ بۆنی بارووتو مندالّی سووتاوو تەماشای
ئابلّووقەی مردنی خۆت ئەکەیت. لەبەری گەملەستان،
ئەچیتە ژێر چوخمی کۆنەوە، چوخمەکەی
سەرشەقام پێت ئەگات، ئەتگرێو ڕاتئەگرێو
سەعاتێك هەر باسی شێداریی نامۆیىو
نسیەکەی تەنیاییت بۆ ئەکات. بەرەوخوار
تۆ ئەڕۆی هەست ئەکەیت، قاچێکت مان
ئەگرێ لە هاتن، لەگەڵتا نایەتو جێتدێڵێو
سەرەو ژوور ئەو ئەڕوات. ئەمجارە خۆت
ئەکەیت بە گچکە باڕێکدا، ئەچیتە دووکەڵو
ژاوەوە، وەکو لەقلەق ئەچیتە سەر

کورسیی لۆقدارو ئانیشکت ئەخەیتە سەر
باڕو بادەکەت تێئەکەیت. خوێنەکەت
هەڵئەدەیت. دووکەڵو ژاوەیەو تۆ
خۆیشت ئیستاکە دیرۆکی خانێکی ئاژاوەیت.
تۆ خۆیشت ئیستاکە هاواری چەقۆیتو
زریکەی ماڵیتو شەقڒنی ئاوارەیت.
لە دەستی ڕاستەوە. ژنێکی سەرتاپا سوورپۆشت
لاوەیە، گوڵچارێ گوڵاڵەو پەیکەری گوڵباخەو
لاتەوە وەستاوە. جریوەی ئاڵ ئەدا لە چاوت.
نیشانەی بازنەی مسینی سەر سنگی پێت ئەڵێ:
ئەو چەپە. ئەو چەپەو ئیستاکە لە دەستی ڕاستەوە
لاتەوە وەستاوە. ئەو چەپەو لە بەفری ئەمڕۆدا
هەڵاڵەی بۆ ئێرە هێناوە. لە کلووی بەفرەوە
ئەچمە ناو قسەوە، لە سەرمای ئەمڕۆوە خۆم
ئەکەم بە ژووری دوواندا. ئەیدوێنم. ئەمدوێنێ.
ئەو وەختەی ئەگاتە ئەو پرسە ئاسانەی کە
من چیم؟! کە من کێم؟! پرسەکەم لێ ئەبێ بە
کێوێ. لە تاودا من دەستم ئەگلۆفم،
لاڵ ئەبم. ئەوەستم. من ئیستا شەرم ئەکەم،
شەرم ئەکەم، شەرم ئەکەم پێی بڵێم:
من کوردم!!

لەم مێژووە زڕەدا خۆمو خۆم تیغینو نێزەینو
ئەچینە ناو جەستەی یەکەوە. خۆمو خۆم
بڕبەندین لە قەدی یەکتردا. خۆمو خۆم
گابەردین تل ئەدەین دێینە خوار هەر
بەسەر یەکتردا. خۆمو خۆم گوێزانین ڕائەکەین
بە جەرگی یەکتردا.
خۆمو خۆم تاوانو شایەتین پێکەوە.
خۆمو خۆم سێدارەو جەللادین پێکەوە.

ئازادیی! کامەیە ئازادیی؟!
ئازادیی ئەسپێکی شەکەتەو ئەشەلێو
هەموو ڕۆژ بارئەکرێ لە فیشەك!
نیشتمان! کامەیە نیشتمان؟!
ئەو عەردەی هەموو ڕۆژ دوو سێ جار ئەیکوژین؟!
ئەو دەشتەی کە بۆتە تاتەشۆر!
ئەو شاخەی کە بۆتە دارەمەیت!
ئەو بەردو ئەو قوڕو ئەو چەوو ئەو لەی
زیندانی لێ زاوە؟!

کامەیە نیشتمان؟! کامەیە ئازادیی؟! نازانم..
ئەو ئاوەی بە ڕۆژی نیوەڕۆ سەرچاوەی ئەدزین؟!
ئەو یارەی لە خەودا چاوانی ئەدزین؟!

ئەو هەورەی پێش باران بارانی ئەدزین؟!
ئەو مانگەی لە شەوی چواردەدا ئەیدزین؟!
نازانم کامەیە نیشتمان؟! کامەیە ئازادیی؟!
ئازادیی ئەسپێکی شەکەتەو ئەشەلێو
هەموو ڕۆژ بارئەکرێ لە فیشەك
ئەوەتا نیشتمان گەراجە بۆ تایەی قاچاخو
لۆرییە بۆ درۆی سەرمۆرو
گومرگە بۆ خوێنو بۆ خەمو جگەرەی ستۆكو
دروشمی ستۆكو.. بازاڕە بۆ سیمای سیاسیی مووزەوەر!
لەم مێژووە زڕەدا.. هەر دۆزەخ ئەزێتو
هەر شمشێر سك ئەكاو
مەرگەوەڕ ئەبێتە پێغەمبەر!

هەمدیسان وا مارتەو ئێوارەی بارانەو
غەریبیم تەپو نم ئەبارێ. هەمدیسان وا مارتەو
تاوتاوی ڕێژنەی زامانەو سەفەری درێژی
باڕێزەی گریانەو غەریبیم شەست ئەكات.
هەمدیسان ئێوارەی بارانەو، من ئیستە لە گۆشەی
تەریكو شین باوی گازینۆی غەریبان دانیشتووم.
ئەوەندەی كوردستان تەنیامو ئەوەندەی شاخو داخ
ماندوومو ئەوەندەی دووكەڵی جگەرەم پەرتمو
ئەوەندەی دواچۆڕی ڕووباری ئەم شیعرە لێڵمو

ڕۆحیشم کوولەکەی تەمێکەو خەریکە تەق ئەکات.

هەمدیسان بارانەو ئێوارەی بارانەو چون
قەوزە وەنەوزێ گرتوومی.. نازانم بۆ مەرگە؟!
یان خەونی کازیوەو چوونەوە بۆ هۆبەی چاوانی
یارانە.. بارانەو بارانەو بارانە..
نیشتمان! کوا ڕانت؟! کوا بەردت؟! کوا سینەی خاكو خۆڵ؟!
بالیفی خەوبینین.. هەورەکەی سەرینم.
با تاوێ مەراقی هیلاکم.. مەراقی شەکەتم
لە بنار "گۆیژە"تا ڕاکشێ..
تا خەونی قەسیدەی داهاتووی
تازەتر ببینم!

ستۆکهۆڵم
تێنستا
1995- 1996/4/8